UCHWAŁA NR RG.0007.37.2015
RADY GMINY KOBIÓR

z dnia 30 kwietnia 2015 r.

w sprawie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2015 – 2018 z uwzględnieniem perspektywy lat 2019 – 2022

Na podstawie art.14, 17 i 18 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), oraz art. 18, ust. 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.), po zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Pszczyńskiego

Rada Gminy
uchwala:

§ 1.

Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2015 – 2018 z uwzględnieniem perspektywy lat 2019 - 2022 – stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała nr XXIX/202/09 Rady Gminy Kobiór z dnia 15 lipca 2009r. w sprawie Programu ochrony środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy lat 2013 - 2016.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Przemysław Sawicki

Załącznik do Uchwały nr RG.0007.37.2015
Rady Gminy Kobiór z dnia 30 kwietnia 2015r.

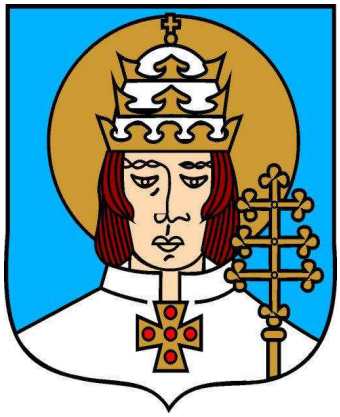

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIÓR

NA LATA 2015÷2018 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2019÷2022

Kobiór, luty 2015 r.

Spis treści

1 Wprowadzenie 1-1

1.1 Podstawa prawna 1-1

1.2 Struktura programu 1-2

1.3 Metoda tworzenia Programu 1-3

1.4 Zawartość dokumentu „Program ochrony środowiska" 1-4

2 Krajowe, wojewódzkie i lokalne dokumenty strategiczne i programowe 2-6

2.1 Krajowe dokumenty strategiczne i programowe 2-6

2.1.1 Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (BEiŚ) 2-6

2.1.2 Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku (PEP 2030) 2-7

2.1.3 Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) (PWP 2030) 2-9

2.1.4 Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW) 2-9

2.1.5 Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK) 2-10

2.1.6 IV Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) 2-11

2.1.7 Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015) – NSGW 2030 2-11

2.1.8 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (Kpgo 2014) 2-12

2.1.9 Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA) 2-13

2.1.10 Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN) 2-14

2.1.11 Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej 2-14

2.1.12 Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych 2-16

2.1.13 Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE) 2-16

2.1.14 Program Rządowy dla Terenów Poprzemysłowych 2004 2-17

2.2 Wojewódzkie dokumenty strategiczne i programowe 2-17

2.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - ŚLĄSKIE 2020+ 2-17

2.2.2 Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2-18

2.2.3 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (Projekt) – RPO WSL 2014-2020 2-18

2.2.4 Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014 2-19

2.2.5 Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego (POP) 2-20

2.2.6 Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2013 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych, ekspresowych, autostrad i linii kolejowych 2-21

2.2.7 Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030 2-22

2.2.8 Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja) 2-23

2.2.9 Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018 2-24

2.3 Lokalne dokumenty strategiczne i programowe 2-27

2.3.1 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2018 2-27

2.3.2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – II edycja z roku 2008 2-31

2.3.3 Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012- 2032 2-32

3 Diagnoza stanu środowiska w gminie 3-1

3.1 Ogólne informacje o gminie 3-1

3.2 Stan poszczególnych elementów środowiska w gminie 3-1

3.2.1 Budowa geologiczna i geomorfologia 3-1

3.2.2 Gleby i użytkowanie gruntów 3-2

3.2.3 Wody powierzchniowe 3-3

3.2.4 Wody podziemne 3-4

3.2.5 Klimat 3-6

3.2.6 Jakość powietrza 3-6

3.2.7 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne. 3-7

3.2.8 Przyroda ożywiona 3-8

3.2.9 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego 3-9

3.2.10 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego 3-11

3.2.11 Turystyka i rekreacja 3-11

3.2.12 Gospodarka odpadami 3-12

3.3 Informacje ekonomiczno-społeczne 3-12

3.3.1 Struktura demograficzna 3-12

3.3.2 Bezrobocie 3-14

3.3.3 Infrastruktura 3-15

3.4 Dotychczasowa realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska, w tym ocena wykonania Programu ochrony środowiska z 2009r. 3-17

3.5 Szanse i ograniczenia rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska 3-19

4 Cele, priorytety i zadania środowiskowe Gminy Kobiór 4-1

4.1 Wprowadzenie 4-1

4.2 Zbiorcze zestawienie celów, priorytetów i zadań wraz z czasem realizacji, szacunkowymi kosztami i możliwościami finansowania 4-5

5 Harmonogram uruchamiania środków finansowych 5-1

6 Zarządzanie programem ochrony środowiska 6-1

6.1 Wprowadzenie 6-1

6.2 Instrumenty realizacji programu 6-1

6.2.1 Instrumenty prawne 6-2

6.2.2 Instrumenty finansowe 6-5

6.2.3 Instrumenty społeczne 6-7
6.2.4 Instrumenty strukturalne 6-8
6.3 Upowszechnianie informacji o środowisku 6-12
6.4 Organizacja zarządzania środowiskiem oraz zarządzania programem ochrony środowiska 6-12
6.5 Monitoring wdrażania Programu 6-15
6.6 Harmonogram wdrażania Programu 6-18
7 Aspekty finansowe wdrażania programu 7-1
7.1 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Katowicach 7-1
7.2 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 7-2
7.3 Bank Ochrony Środowiska (BOŚ) 7-1
7.4 Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) 7-2
7.5 Projekt Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska 7-2
7.6 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) 7-3
7.7 Fundusz Leśny 7-6
7.8 Fundusz Termomodernizacji i Remontów 7-7
7.9 Instrument finansowy LIFE+ 7-8
7.10 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (czerwiec 2013 r.) 7-10
8 Literatura 8-1

Spis tabel

Tabela 3-1. Ważniejsze dane dotyczące ludności Gminy Kobiór w latach 2009÷2013 3-12

Tabela 3-2. Gmina Kobiór – Ludność według grup wiekowych w 2013 roku 3-13

Tabela 3-3. Gmina Kobiór – Struktura ludności według wieku w 2013 roku w porównaniu z powiatem pszczyńskim i województwem śląskim 3-14

Tabela 3-4. Bezrobocie rejestrowalne na terenie Gminy Kobiór w latach 2009÷2013 3-15

Tabela 4-1. Zestawienie celów, priorytetów i zadań 4-6

Tabela 5-1. Prognoza wydatków na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w ramach niniejszego Programu 5-1

Tabela 6-1. Harmonogram wdrażania „Programu ochrony środowiska dla gminy Kobiór" 6-18

Tabela 7-1. Podział alokacji RPO WSL na lata 2014-2020 pomiędzy priorytety, fundusze oraz cele tematyczne 7-1

Spis rysunków

Rysunek 3-1. Struktura użytkowania terenów w gminie Kobiór 3-3

Rysunek 3-2. Ocena stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w latach 2010-2013 3-4

Rysunek 3-3. Lokalizacja punktów pomiarowych w jednolitych częściach wód podziemnych w województwie śląskim w 2013 roku i wyniki oceny jakości wód podziemnych 3-5

Rysunek 6-1. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska 6-14

1 Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

Podstawą prawną opracowania programu ochrony środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r., Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. Nr 0, poz. 1232 z późn. zm.) **zwana dalej POŚ.** Opracowanie zostało wykonane na zlecenie władz samorządowych Gminy Kobiór.

Zgodnie z Art. 17. 1. POŚ organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1, tj. strategiach rozwoju, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.).

POŚ nie określa treści i zakresu programu ochrony środowiska, zwraca jednak uwagę (art. 17 pkt. 1), by uwzględniał on cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1 POŚ.

Pierwszy Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXII/1/86/04 z dnia 10 listopada 2004 roku. Program obejmował cele i zadania krótkoterminowe przewidziane na okres 2005÷2008 oraz cele i kierunki działań długoterminowe do 2012r.

Drugi Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXIX/202/09 w dniu 15 lipca 2009r. Program obejmował cele i zadania krótkoterminowe przewidziane na okres 2009÷2012 oraz cele i kierunki działań długoterminowe do 2016r.

Niniejszy Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór jest jego kolejną aktualizacją i obejmuje najbliższe cztery lata, tj. 2015÷2018 z uwzględnieniem perspektywy kolejnych czterech lat, tj. 2019÷2022. Stanowi trzecią edycję dokumentu programowego określającego zadania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i jest aktualizacją dokumentu przyjętego w 2004 r. z uwzględnieniem analizy i wniosków zawartych w jego aktualizacji z roku 2009 oraz w Raporcie z roku 2012 z realizacji dotychczasowego Programu.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 7

1.2 Struktura programu

Struktura Programu Ochrony Środowiska Gminy Kobiór zawiera analizę i omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu do takich działów, jak: gospodarka wodno-ściekowa, ochrona powierzchni ziemi i gleb, ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrona przyrody i krajobrazu, edukacja ekologiczna, ochrona przed skutkami poważnych awarii i gospodarka odpadami. W opracowaniu znajduje się charakterystyka i ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych obejmuje sformułowanie celów oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany został plan działań zawierający listę zadań, które zostaną zrealizowane na terenie Gminy Kobiór do roku 2022.

Program Ochrony Środowiska Gminy Kobiór pozostaje w ścisłej relacji z:

1. Krajowymi dokumentami strategicznymi i programowymi:
   - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (BEiŚ);
   - Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku (PEP 2030);
   - Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) (*PWP 2030*);
   - Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW);
   - Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK);
   - IV Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK);
   - Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015) – NSGW 2030;
   - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (Kpgo 2014);
   - Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA);
   - Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN);
   - Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej;
   - Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych;
   - Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE);
   - Program Rządowy dla Terenów Poprzemysłowych 2004.
2. Wojewódzkimi dokumentami strategicznymi i programowymi:
   - Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - ŚLĄSKIE 2020+;
   - Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego;
   - Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (Projekt) – RPO WSL 2014-2020;

- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014;
- Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego (POP);
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2013 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych, ekspresowych, autostrad i linii kolejowych;
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;
- Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja);
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018.

3. Lokalnymi dokumentami strategicznymi i programowymi:
   - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2018.
   - Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów Gminy Kobiór: tereny A, B, C i D.
   - Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór - Polana Śródleśna.
   - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – II edycja z roku 2008.
   - Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012- 2032.

1.3 Metoda tworzenia Programu

Zgodnie z wymaganiami ustawy „Prawo ochrony środowiska”, duży nacisk położono na proces opracowania programu i na elastyczność jego treści. Generalną zasadą procesu jest włączanie społeczności gminy zarówno w przygotowanie programu jak i jego wdrażanie. Dlatego już w początkowych etapach prac nad Programem zwrócono szczególną uwagę na wymianę informacji i konsultacje pomiędzy przedstawicielami instytucji / organizacji włączonych w zagadnienie ochrony środowiska i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Nadzór nad przebiegiem prac prowadził Urząd Gminy Kobiór. W pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie gminy. Dane pozyskiwano z dokumentów posiadanych przez gminę, z raportów nadrzędnych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska (WIOŚ, RZGW, RDOŚ itp.) oraz baz danych i opracowań GUS. Drugi etap prac wiązał się z opracowaniem charakterystyki aktualnego stanu środowiska gminy. Następnie na podstawie dokonanej oceny i analizy określono priorytety ekologiczne dla terenu gminy, które stanowiły punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych Programu. Kolejny etap to proces planowania i określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska. Zarówno cele, jak i zadania strategiczne zostały określone tak, aby były zgodne z opracowaniami wyższego szczebla, tzn. z wojewódzkim i powiatowym programem ochrony środowiska.

Program wykonano więc w oparciu o:

- informacje uzyskane bezpośrednio z gminy,
- studium zebranych materiałów wejściowych,
- dostępne wyniki monitoringu środowiska.

Opracowanie określa cele, priorytety i zadania ochrony środowiska w zakresie: gospodarka wodno-ściekowa, ochrona powierzchni ziemi i gleb, ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrona przyrody i krajobrazu, edukacja ekologiczna, ochrona przed skutkami poważnych awarii i gospodarka odpadami. Założone cele podzielono na cele krótkoterminowe, do realizacji w latach 2015÷2018 oraz średnioterminowe, do realizacji w perspektywie kolejnych czterech lat, czyli do roku 2022.

Końcowym etapem proceduralnym, kończącym prace nad Programem jest przyjęcie Programu przez Radę Gminy Kobiór w formie uchwały.

1.4 Zawartość dokumentu „Program ochrony środowiska”

Oprócz niniejszego rozdziału, program zawiera:

Rozdział 2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Rozdział ten zawiera, zgodnie z Art. 17. 1. POŚ, odniesienia do celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1 POŚ.

Rozdział 3. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA GMINY

Rozdział ten zawiera podstawowe informacje o stanie poszczególnych elementów środowiska gminy i tendencjach ich przekształceń, a także identyfikację podstawowych uwarunkowań związanych z infrastrukturą i sferą społeczną determinujących stan środowiska.

Rozdział 4. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA ŚRODOWISKOWE GMINY KOBIÓR

Rozdział ten zawiera kierunki działań w perspektywie roku 2018 i 2022. W strukturę celów i priorytetów wpisane zostały przedsięwzięcia na okres najbliższych czterech lat, z podaniem kosztów i źródeł finansowania, rodzaju przedsięwzięcia (własne, koordynowane) oraz instytucji odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięcia.

ROZDZIAŁ 5. HARMONOGRAM URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Rozdział ten zawiera zestawienie zadań krótkoterminowych i wielkości nakładów na ich realizację w kolejnych czterech latach.

ROZDZIAŁ 6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

W rozdziale tym rozwinięto opis zasad zarządzania Programem na tle instrumentów zarządzania środowiskiem i harmonogram wdrażania Programu. Przedstawiono także propozycję wskaźników służących ocenie efektywności wdrażania Programu.

ROZDZIAŁ 7. ASPEKTY FINANSOWE WDRAŻANIA PROGRAMU

W rozdziale tym oszacowano ramy finansowe realizacji programu ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć realizowanych w latach 2015÷2018 oraz udział poszczególnych źródeł finansowania.

2 Krajowe, wojewódzkie i lokalne dokumenty strategiczne i programowe

2.1 Krajowe dokumenty strategiczne i programowe

2.1.1 Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (BEiŚ)

Głównym celem Strategii BEiŚ jest pogodzenie wzrostu gospodarczego w Polsce, przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony" wzrost z jednoczesną dbałością o środowisko. Jest to szczególnie istotne w kontekście wymagań prawnych jak również konieczności zachowania zasad zrównoważonego rozwoju, zarówno w aspekcie gospodarczym jak i społecznym. Zasada zrównoważonego rozwoju ma być realizowana m.in. poprzez: racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych, zmianę dotychczasowych wzorców produkcji i konsumpcji, co powinno wpłynąć na poprawę jakości życia obecnych obywateli i przyszłych pokoleń.

Strategia BEiŚ obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko. W Strategii BEiŚ zostały wskazane kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r.

Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna, oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Cel główny Strategii BEiŚ realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji:

CEL 1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA

- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

CEL 2. ZAPEWNIENIE GOSPODARCE KRAJOWEJ BEZPIECZNEGO I KONKURENCYJNEGO

ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ

- lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- poprawa efektywności energetycznej,
- zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych,
- modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowania do wprowadzenia energetyki jądrowej,
- rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy,
- wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

CEL 3. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA

- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
- wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

2.1.2 Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku (PEP 2030)

W Polityce Energetycznej Polski do 2030 roku zostały określone następujące kierunki:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw oraz
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii oraz ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Główne cele polityki energetycznej w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko to:

- ograniczenie emisji CO_2 do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu
- bezpieczeństwa energetycznego,
- ograniczenie emisji SO_2 i NOx oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,

- minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce oraz
- zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Cele PEP 2030 r. mają zostać zapewnione m.in. przez racjonalne, efektywne gospodarowanie krajowymi złożami węgla oraz dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego. W związku z tym zaproponowano następujące działania:

- stworzenie systemu zarządzania krajowymi pułapami emisji gazów cieplarnianych i innych substancji,
- wprowadzenie w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła dopuszczalnych produktowych wskaźników emisji jako narzędzia pozwalającego zmniejszać poziomy emisji SO_2 i NOx, w tym osiągnąć pułapy ustalone w Traktacie Akcesyjnym dla Polski,
- realizacja zobowiązań wynikających z nowej dyrektywy ETS6 dla elektroenergetyki i ciepłownictwa,
- wykorzystanie przychodów z aukcji uprawnień do emisji CO2 do wspierania działań ograniczających emisję gazów cieplarnianych,
- wprowadzenie standardów budowy nowych elektrowni w systemie przygotowania do wychwytywania CO_2 oraz określenie krajowych możliwości geologicznego składowania dwutlenku węgla, w tym w pustych złożach ropy naftowej i gazu ziemnego na dnie Morza Bałtyckiego,
- aktywny udział w realizacji inicjatywy Komisji Europejskiej, dotyczącej budowy obiektów demonstracyjnych dużej skali, w zakresie technologii wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla (CCS),
- wykorzystanie technologii CCS do wspomagania wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego, zintensyfikowanie badań naukowych i prac rozwojowych nad technologią CCS oraz nowymi technologiami pozwalającymi wykorzystać wychwycony CO2 jako surowiec w innych gałęziach przemysłu,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów węgla, zwiększenie wykorzystania ubocznych produktów spalania, stosowanie zamkniętych obiegów chłodzenia o dużej efektywności w elektrowniach i elektrociepłowniach,
- zdiagnozowanie możliwości występowania w sektorze energetycznym niezamierzonej produkcji trwałych zanieczyszczeń organicznych (dioksyn i furanów) oraz
- wsparcie działań w zakresie ochrony środowiska z wykorzystaniem m.in. funduszy europejskich.

2.1.3 Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) (PWP 2030)

Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 jest dokumentem strategicznym, w którym zostały zidentyfikowane najistotniejsze problemy z punktu widzenia osiągnięcia celów, przed którymi stoi gospodarka wodna. Dodatkowo w PWP 2030 zostały wytyczone priorytetowe kierunki, na których koncentrować się będą działania państwa.

Głównym celem PWP 2030 jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze, w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównywania dysproporcji regionalnych. Realizacja celu głównego ma nastąpić poprzez realizację poszczególnych celów strategicznych:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów,
- zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę,
- zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz oraz
- reformę systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.

2.1.4 Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW)

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej z dnia 22 grudnia 2000 r. plany gospodarowania wodami są narzędziem planistycznym, które ma usprawnić proces osiągania celów środowiskowych. PGW mają wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory gospodarki, w tym: przemysł, rolnictwo, leśnictwo, gospodarkę komunalną, transport, rybołówstwo czy turystykę.

Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Dla obszarów chronionych funkcjonujących na obszarach dorzeczy, nie zostały obecnie podwyższone cele środowiskowe, z uwagi na często wyższe wymagania w stosunku do wartości granicznych wskaźników jakości wody przyjętych jako wartości graniczne dla dobrego stanu ekologicznego bądź dla dobrego lub powyżej dobrego potencjału ekologicznego wód, niż w poszczególnych aktach prawa, regulujących sposób postępowania i wymagania co do stanu wód w obrębie obszarów chronionych. Wyjątkiem w tym zakresie będą prawdopodobnie wymagania

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

zgodne z wymogami wynikającymi z planów ochrony dla obszarów Natura 2000 wyznaczonych na podstawie dyrektywy 79/409/EWG oraz dyrektywy 92/43/EWG, jednak w obecnym cyklu planistycznym z uwagi na brak planów ochrony ww. obszarów, nie zostaną zaostrzone cele środowiskowe dla części wód, na których takie obszary zostały wyznaczone. Celem środowiskowym dla tych obszarów będzie zatem osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu. Weryfikacja celów środowiskowych uwzględniająca ten zakres tematyczny będzie miała miejsce w kolejnych cyklach planistycznych.

Natomiast dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

2.1.5 Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK)

PWŚK stanowi uporządkowany zbiór działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie przez wody celów środowiskowych. W PWŚK, w myśl art. 4 RDW sformułowano następujące cele:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 16

wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie) oraz

- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Celem PWŚK jest więc przedstawienie zestawień działań dla realizacji założonych celów środowiskowych, których wypełnienie w określonym czasie pozwoli uzyskać efekty w postaci lepszego stanu wód.

2.1.6 IV Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych jest dokumentem strategicznym opracowanym w celu wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG. Aktualizacja KPOŚK wynika z art. 43 ust. 4c Prawa wodnego, zgodnie z którym kolejne aktualizacje Programu są dokonywane co najmniej raz na 4 lata. Najważniejszą przesłanką przeprowadzenia niniejszej IV aktualizacji jest konieczność dostosowania KPOŚK do wymogów art. 5.2 dyrektywy 91/271/EWG oraz konieczność weryfikacji zapisów Programu w oparciu o prace prowadzone w gminach i województwach w zakresie wyznaczania obszarów i granic aglomeracji. Nadrzędnym celem, sformułowanym w Programie jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. W Aktualizacji KPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

2.1.7 Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015) – NSGW 2030

Głównym celem określonym w NSGW 2030 jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze. Ma to nastąpić w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zapewnieniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki i poprawy spójności terytorialnej. Równorzędnymi celami strategicznymi sformułowanymi w Strategii są:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów,
- zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę do picia i dla celów sanitarnych,
- zaspokojenie społecznie i ekonomiczne uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,

- zapobieganie zwiększeniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych, w tym powodzi i suszy, oraz ograniczenie wystąpienia ich negatywnych skutków.

Powyższe cele mają być osiągnięte przez zbudowanie sprawnie działającego zintegrowanego systemu gospodarowania wodami poprzez wykorzystanie nowoczesnych podstaw naukowych, odpowiednich mechanizmów prawnych, instrumentów ekonomicznych i konsultacji społecznych.

Cele strategiczne gospodarowania wodami uwzględniają konieczność adaptacji do zmian klimatu, wzrastające ryzyko występowania katastrof naturalnych, możliwości tkwiące w polityce oszczędzania wody oraz ewentualne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.

Cele strategiczne gospodarowania wodami wynikają z potrzeb wewnętrznych i zewnętrznych. Potrzeby wewnętrzne związane są przede wszystkim z koniecznością osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wszystkich wód i ekosystemów od wód zależnych. Zaspokojone potrzeby zewnętrzne wynikające ze strategii rozwoju prowadzą do wspierania procesu utrzymującego kraj na ścieżce dobrobytu, zapewnienie „bezpieczeństwa wodnego", przy poszanowaniu wymagań środowiska naturalnego. „Bezpieczeństwo wodne" winno być rozumiane jako ciągłe działanie umożliwiające poprawę i utrzymanie jakości życia, dające gwarancję rozwoju społeczno-gospodarczego, ograniczające zagrożenia wynikające z klęsk żywiołowych i kryzysów w obszarze środowiska naturalnego i zdrowia.

2.1.8 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (Kpgo 2014)

Główne cele strategiczne zawarte w Kpgo 2014 to:

- uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju;
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska;
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska;
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO).

Kpgo 2014 formułuje również dodatkowe cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów. W przypadku odpadów komunalnych są to:

- objęcie systemem zbiórki odpadów komunalnych 100% mieszkańców, najpóźniej do 2015 r.;
- objęcie 100% mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów, najpóźniej do 2015 r.;

- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, aby nie było składowanych:
  - w 2013 r. więcej niż 50%,
  - w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do poziomu maks. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.;
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia, podobnych do odpadów z gospodarstw domowych, na poziomie minimum 50% ich masy do 2020 roku.

2.1.9 Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA)

W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele dotyczące azbestu:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Ww. cele powinny być realizowane przez następujące działania:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na osoby fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji programu;
- działania edukacyjno-informacyjne;
- realizacja zadań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest;
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego związanych z realizacją zadań dotyczących usuwania azbestu.

Program tworzy m.in. następujące możliwości:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwianie włókien azbestu,

- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

2.1.10 Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN)

Wdrożenie NPRGN ma ułatwić adaptację wszystkich sektorów do wymogów gospodarki niskoemisyjnej. Osiągnięcie powyższego celu będzie wymagało określenia:

- obszarów redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji,
- priorytetów z nimi związanych,
- działań i oczekiwanych z nich efektów,
- instrumentów wsparcia, które w konsekwencji przyczynią się zarówno do zmniejszenia emisji, jak i gruntownej modernizacji polskiej gospodarki,
- ścieżek redukcji emisji w horyzoncie czasowym do 2050 r., w rozbiciu na sektor ETS (Emission Trading Scheme) oraz non-ETS,
- punktów pośrednich w realizacji programu, pozwalających na mierzenie postępu.

Zakłada się, że procesom redukcyjnym towarzyszyć będą również działania ukierunkowane na poprawę efektywności nie tylko energetycznej, ale również wykorzystania zasobów w skali całej gospodarki. Wdrażane nowe technologie powinny skutkować ograniczeniem energo-, materiało- i wodochłonności.

Mając powyższe na względzie wyróżnia się następujące cele szczegółowe, których realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu celu głównego:

- rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- poprawa efektywności energetycznej,
- poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,
- promocja nowych wzorców konsumpcji.

2.1.11 Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej

Cel nadrzędny Krajowej Strategii Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej został sformułowany następująco:

„zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb

rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa".

Osiągnięcie powyższego celu wymaga realizacji działań we wszystkich sferach działalności człowieka (ekonomicznej, naukowo-badawczej, prawnej i edukacyjnej). Szczególne znaczenie mają tutaj działania służące zachowaniu różnorodności biologicznej, obejmujące całą przyrodę, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo) oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia. Użytkowanie różnorodności biologicznej, niezbędne dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego, powinno przebiegać w sposób zrównoważony i zapewniający przyszłym pokoleniom nie mniejszy niż ma to miejsce obecnie dostęp do zasobów przyrody.

Osiągnięcie celu nadrzędnego wymaga realizacji ośmiu, równorzędnych pod względem znaczenia, celów strategicznych:

- rozpoznanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- skuteczne usunięcie lub ograniczanie pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej,
- zachowanie i/lub wzbogacenie istniejących oraz odtworzenie utraconych elementów różnorodności biologicznej,
- pełne zintegrowanie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami oddziaływujących na tę różnorodność sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych), przy zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy zapewnieniem równowagi przyrodniczej, a rozwojem społeczno gospodarczym kraju,
- podniesienie wiedzy oraz ukształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- udoskonalenie mechanizmów i instrumentów służących ochronie i zrównoważonemu użytkowaniu różnorodności biologicznej,
- rozwinięcie współpracy międzynarodowej w skali regionalnej i globalnej na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów różnorodności biologicznej,
- użytkowanie różnorodności biologicznej w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem równego i sprawiedliwego podziału korzyści i kosztów jej zachowania, w tym także kosztów zaniechania działań rozwojowych ze względu na ochronę zasobów przyrody.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 21

2.1.12 Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych

Dokument określa krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużyte w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r., uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.

Dodatkowo w dokumencie podkreślono konieczność współpracy między organami władzy lokalnej, regionalnej i krajowej. Ponadto oszacowano nadwyżkę energii ze źródeł odnawialnych, która mogłaby zostać przekazana innym państwom członkowskim oraz przedstawiono strategię ukierunkowaną na rozwój istniejących zasobów biomasy i zmobilizowanie nowych zasobów biomasy do różnych zastosowań, a także środki, które należy podjąć w celu wypełnienia stosownych zobowiązań wynikających z dyrektywy 2009/28/WE.

W załączniku do „Planu…", wśród działań zaplanowanych w regionalnych programach operacyjnych określono również działania w zakresie ochrony powietrza oraz odnawialnych źródeł energii dla województwa podkarpackiego. Realizowane projekty mają przyczynić się do ograniczenia emisji pyłów i gazów do atmosfery, co w efekcie doprowadzi do poprawy jakości powietrza w regionie.

2.1.13 Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE)

W Strategii Edukacji Ekologicznej zostały zidentyfikowane główne cele edukacji środowiskowej oraz wskazane możliwości ich realizacji. Podstawowe cele zdefiniowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej to:

- upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej;
- wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej;
- tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty, realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności;
- promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 22

2.1.14 Program Rządowy dla Terenów Poprzemysłowych 2004

Celem strategicznym opracowania jest stworzenie warunków i mechanizmów dla zagospodarowania terenów poprzemysłowych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Cel strategiczny realizowany jest poprzez cele bezpośrednie tj.:

- opracowanie systemu zarządzania terenami zdegradowanymi, służącego rewitalizacji i przywróceniu do obrotu gospodarczego terenów zdegradowanych działalnością przemysłową oraz ograniczeniu procesu zajmowania niezdegradowanych terenów pod inwestycje przemysłowe,
- rozwój sektora przedsiębiorstw zajmujących się rekultywacją terenów zdegradowanych i związane z tym powstanie nowego segmentu rynku pracy.

Cele realizowane są w trzech obszarach:

- realizacja pilotażowych projektów rewitalizacyjnych,
- opracowanie systemu zarządzania terenami poprzemysłowymi,
- badania naukowe i prace rozwojowe oraz popularyzacja.

Realizacja programu została zamknięta z powodu trudności wynikających z problemów formalno-własnościowych terenów oraz braku przepisów prawnych umożliwiających jego skuteczną realizację i przywracanie terenom poprzemysłowym właściwości gospodarczych.

2.2 Wojewódzkie dokumenty strategiczne i programowe

2.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - ŚLĄSKIE 2020+

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+ stanowi plan samorządu województwa, określa wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągania w kontekście występujących uwarunkowań w perspektywie 2020 roku. Samorząd województwa opracowując strategię skupił się głównie na rozwiązywaniu znaczących problemów regionu z jednoczesnym utrzymaniem województwa na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz podnoszeniu konkurencyjności regionu.

W dokumencie tym zakłada się, że w 2020 r. województwo ma być regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy. Nastąpi to poprzez wykorzystanie i wzmocnienie posiadanych pozytywnych wartości, usuwanie barier rozwojowych oraz kreowanie nowych wartości oznacza, iż Śląsk będzie regionem czystym we wszystkich składnikach środowiska naturalnego, zapewniającym

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 23

zachowanie bioróżnorodności obszarów, stwarzającym warunki do zdrowego życia i realizującym zasady zrównoważonego rozwoju oraz regionem o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystyczno-rekreacyjnych, z różnorodną ofertą spędzania wolnego czasu.

Osiągnięcie tak nakreślonej wizji rozwoju województwa śląskiego będzie możliwe poprzez wykorzystanie pozytywnych wartości województwa, kreowanie nowych wartości oraz usuwanie barier uniemożliwiających dalszy rozwój.

2.2.2 Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego jest dokumentem strategicznym, który stanowi podstawę formułowania zasad realizacji polityki przestrzennej województwa i organizacji jego struktury przestrzennej.

Część merytoryczna zmiany Planu uwzględnia założenia polityki przestrzennej państwa określonej w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz tworzy warunki przestrzenne do realizacji ustaleń "Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020" oraz innych dokumentów zarówno krajowych jak i regionalnych.

Cele polityki przestrzennej województwa przyjęte w Planie to:

- Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa.
- Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej.
- Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych
- Wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych.
- Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury.
- Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią.
- Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego.

2.2.3 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (Projekt) – RPO WSL 2014-2020

RPO WSL 2014-2020 zawiera opis wkładu programu w realizację Strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej wraz ze zdiagnozowaniem najważniejszych wyzwań rozwojowych regionu, na podstawie których określono cele szczegółowe wraz z odpowiadającymi im priorytetami inwestycyjnymi. Dodatkowo w programie uzasadniono wybór poszczególnych celów tematycznych oraz przedstawiono rozkład środków finansowych, opis osi priorytetowych, plan finansowy, a także część dotycząca rozwiązań instytucjonalnych oraz systemu koordynacji.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 24

W ramach osi priorytetowej IV (Efektywność Energetyczna, OZE i Gospodarka niskoemisyjna) zasadę zrównoważonego rozwoju uwzględniono poprzez zaprogramowanie przedsięwzięć nakierowanych na synergię celów gospodarczych, społecznych i ochrony środowiska.
Z kolei w obrębie osi priorytetowej V (Ochrona Środowiska i Efektywne Wykorzystanie Zasobów) zaplanowano wsparcie priorytetów inwestycyjnych z celu tematycznego 6 zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami oraz z wybranych priorytetów inwestycyjnych celu tematycznego 5 promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

Realizacji sformułowanych celów ma sprzyjać wykonanie działań wynikających z przygotowanych przez samorządy Strategii ZIT/RIT, zawierających elementy planów gospodarki niskoemisyjnej. Taka integracja działań w jednej osi priorytetowej, w połączeniu z działaniami w pozostałych osiach priorytetowych przyczyni się do lepszej realizacji celów zrównoważonego gospodarowania zasobami oraz poprawy stanu środowiska.

W ramach osi priorytetowej V zasadę zrównoważonego rozwoju uwzględniono poprzez zaprogramowanie przedsięwzięć nakierowanych na synergię celów gospodarczych, społecznych i ochrony środowiska.

2.2.4 Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014

W Planie przedstawiono analizę stanu gospodarki odpadami (bazując na roku 2010), prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, wskazano cele i kierunki działań strategicznych zmierzających do poprawy sytuacji w gospodarce odpadami oraz do osiągnięcia założonych celów.

Cele główne to :

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów w stosunku do tempa wzrostu gospodarczego,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności wdrożenie systemu odzysku energii z odpadów, zgodnego z zasadami ochrony środowiska,
- prowadzenie, zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska i normami europejskimi, systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych i niebezpiecznych,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk, które nie spełniają odpowiednich przepisów,

- wyeliminowanie procedur nielegalnego składowania i zagospodarowania odpadów,
- optymalne wykorzystanie pojemności istniejących składowisk, spełniających wymagania, w celu maksymalnego wydłużenia okresu ich eksploatacji,
- zapewnienie niezbędnej ilości instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- zapewnienie wiarygodnego i obszernego monitoringu pozwalającego na diagnozowanie potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami w województwie,
- zwiększenie działań kontrolnych i skuteczna egzekucja prawa.

W Planie przedstawiono również projektowany system gospodarowania odpadami, w tym proponowany podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi w województwie śląskim, w których funkcjonować będą regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych i harmonogram realizacji działań zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami z uwzględnieniem przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych z podaniem instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

2.2.5 Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego (POP)

Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego (POP), w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Działania zdefiniowane w Programie są skierowane głównie na:

- wyeliminowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania węgla złej jakości w kotłach i piecach domowych,
- wsparcie istniejących działań i inwestycji w zakresie transportu, które przyczyniają się w istotny sposób do poprawy jakości powietrza na obszarach przekroczeń,
- ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych w tym emisji wtórnej oraz emisji z pojazdów ciężarowych, autobusowych oraz niespełniających norm EURO na obszarach przekroczeń,
- systemowe ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych na obszarach przekroczeń z uwzględnieniem małych źródeł o niekorzystnych parametrach wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza (niskie emitory zlokalizowane na obszarach zabudowanych),
- stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie POP,

- rozbudowa i utrzymanie systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz o jego wpływie na zdrowie, np. poprzez stronę internetową lub elektroniczne tablice informacyjne,
- prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza (szczególnie pyłem PM10 i benzo(a)pirenem) wynikające ze spalania odpadów w kotłach grzewczych,
- prowadzenie akcji promocyjnych w zakresie korzystania z transportu zbiorowego oraz rowerów w miastach (np. w ramach obchodów Europejskiego Dnia Bez Samochodu lub Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu).

2.2.6 Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2013 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych, ekspresowych, autostrad i linii kolejowych

W Programie wyznaczono trzy grupy działań:

I – Działania krótkookresowe (w ramach strategii krótkookresowej), stanowiące podstawowy zakres „*Programu ochrony przed hałasem…”*:

- konsekwentna budowa obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (które znacząco odciążą nadmierny ruch samochodowy w centrum większych miast w województwie),
- remonty nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg,
- wykonanie skutecznych zabezpieczeń akustyczne zarówno przy nowobudowanych odcinkach jak również już istniejących (w tym również liniach kolejowych). Zabezpieczenia w postaci ekranów akustycznych proponuje się w miejscach gdzie ich budowa nie spowoduje pogorszenia warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- właściwa polityka przestrzenna w samorządach na obszarze, których stwierdzono bardzo wysoki lub wysoki wskaźnik poziomu hałasu. Nie należy wydawać pozwoleń na budowanie nowych budynków mieszkaniowych oraz obiektów takich jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp. w najbliższym sąsiedztwie takich inwestycji. Właściwe pod względem akustycznym planowanie przestrzenne powinno się również charakteryzować lokalizowaniem nowych odcinków dróg i linii kolejowych na terenach nie objętych ochroną akustyczną,
- w przypadku braku technicznych możliwości ograniczenia oddziaływania hałasu pochodzącego od ruchu pojazdów *„Program…”* przewiduje utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania na terenach, które zlokalizowane są w zasięgach oddziaływania ponadnormatywnego hałasu (priorytet bardzo wysoki, wysoki i średni).

II - Działania długookresowe (w ramach polityki długookresowej), których realizacja przewidywana jest w horyzoncie czasowym dłuższym niż czas obowiązywania *„Programu”* (w ramach sporządzanego po upływie 5 lat kolejnego Programu ochrony środowiska przed hałasem),

III - Działania związane z edukacją społeczeństwa: promowanie wśród mieszkańców województwa zbiorowych środków transportu, proekologicznego korzystania z samochodów oraz ekonomicznej jazdy.

Głównym celem zaproponowanych powyżej działań jest poprawa klimatu akustycznego w tych miejscach, gdzie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku są w chwili obecnej największe oraz tam gdzie na oddziaływanie hałasu narażona jest największa liczba osób.

2.2.7 Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Cele sformułowane w strategii to:

I. CEL STRATEGICZNY: *Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom.*
W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

I.1. Racjonalizacja i wzmocnienie systemu obszarów chronionych.

I.2. Poprawa stanu ekosystemów i stanu gatunków oraz odtwarzanie utraconych elementów różnorodności biologicznej.

I.3. Przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i georóżnorodności.

I.4. Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody.

I.5. Wzmocnienie i wsparcie finansowe służb ochrony oraz instytucji i organizacji pozarządowych realizujących działania z zakresu ochrony przyrody.

I.6. Wspieranie i rozwój badań nad różnorodnością biologiczną i georóżnorodnością województwa śląskiego.

II. CEL STRATEGICZNY: *Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego.*
W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

II.1. Rozwój sieci obszarów chroniących prawnie walory krajobrazu.

II.2. Zrównoważone użytkowanie przestrzeni, powstrzymanie nieoszczędnego, degradującego krajobraz zagospodarowania przestrzeni oraz rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

II.3. Wspieranie i rozwój badań nad krajobrazem i zagospodarowaniem przestrzennym województwa śląskiego.

III. CEL STRATEGICZNY: *Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią*

W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

III.1. Standaryzacja i integracja informacji o stanie przyrody (zasobach, zagrożeniach, ochronie, użytkowaniu) i jej badaniach.

III.2. Budowa regionalnego systemu monitoringu stanu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego.

III.3. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób i podmiotów zaangażowanych w procesy zarządzania ochroną i użytkowaniem różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz krajobrazu.

III.4. Rozwój współpracy w zakresie zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią województwa śląskiego.

III.5. Wspieranie zmian organizacyjno-prawnych w zakresie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej. i georóżnorodności, ochrony krajobrazu oraz gospodarowania przestrzenią.

IV. CEL STRATEGICZNY: *Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie*

i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

W zakresie realizacji powyższego celu zaproponowano następujące kierunki działań:

IV.1. Powszechny dostęp mieszkańców województwa do aktualnych informacji o zasobach, stanie, zagrożeniach oraz zasadach ochrony i wykorzystywania różnorodności biologicznej, georóżnorodności i krajobrazu oraz działaniach z zakresu edukacji ekologicznej.

IV.2. Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu regionalnej edukacji ekologicznej

w województwie śląskim.

IV.3. Rozwój bazy dydaktycznej edukacji ekologicznej.

IV.4. Wysoki poziom aktywności społecznej i instytucjonalnej na rzecz ochrony przyrody

i krajobrazu.

2.2.8 Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja)

Priorytetowe kierunki działań zaproponowane w Programie to:

- odbudowa, modernizacja i budowa urządzeń piętrzących w celu wykorzystania wody do nawodnień, spowolnienia odpływu wód powierzchniowych oraz ochrony gleb torfowych,
- uzupełnienie i modernizacja obiektów melioracyjnych pod kątem zachowania równowagi ekologicznej biotopów,
- odbudowa, modernizacja i budowa budowli piętrzących i stopni przeciwerozyjnych dla podniesienia poziomu wody gruntowej na obszarach przyległych,
- odbudowa, modernizacja i budowa nowych sztucznych zbiorników wodnych o poj. do 5 mln m^3 na rzekach i potokach,
- odbudowa, modernizacja i budowa nowych stawów rybnych,
- piętrzenie istniejących małych jezior i magazynowanie dodatkowych zasobów wodnych z jednoczesnym podniesieniem walorów krajobrazowych.

2.2.9 Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

Główne cele wynikające z Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego dotyczące Gminy Kobiór to:

CEL NADRZĘDNY: Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego województwa.

Cele długo i krótkoterminowe:

1. Powietrze atmosferyczne.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Stworzenie, przyjęcie i realizacja Programów służących ochronie powietrza oraz ich aktualizacja, a także koordynowanie ich skuteczności,
- Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych,
- Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza,

2. Gospodarka wodna.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką wodną na obszarze województwa śląskiego,
- Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej oraz ochrona jej ujęć,
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
- Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych,
- Odtworzenie ciągłości ekologicznej rzek, ochrona naturalnych dolin rzecznych oraz renaturalizacja rzek,

3. Gospodarka odpadami.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i optymalizacja systemu gospodarki odpadami,
- Wdrożenie właściwego systemu gospodarki odpadami w województwie śląskim opartego na regionalnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi proponowanym w APGO WŚ,
- Minimalizacja wytworzonych odpadów oraz sukcesywne zwiększanie udziału odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem,

4. Ochrona przyrody.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa,
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody,
- Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk,

5. Hałas.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa śląskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Monitoring narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas,
- Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców,

6. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Minimalizacja emisji promieniowania niejonizującego do środowiska,

7. Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych,
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych,

8. Zasoby naturalne.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Sporządzenie i ciągła aktualizacja bilansu popyt-podaż surowców naturalnych województwa śląskiego,
- Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację,

9. Gleby użytkowane rolniczo.

Cel długoterminowy do roku 2018:

- Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych,

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

- Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych,
- Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną,
- Przeciwdziałanie degradacji gleb przez czynniki antropogeniczne,

2.3 Lokalne dokumenty strategiczne i programowe

2.3.1 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2018

Główne cele długo i krótkoterminowe wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego dla Gminy Kobiór:

1. Powietrze atmosferyczne.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Wdrażanie programu ochrony powietrza, zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza w strefach.
- Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze.
- Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych.
- Wspieranie systemu monitoringu powietrza, w tym także w zakresie wynikającym z corocznej oceny jakości powietrza w strefach.
- Wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu oraz mających na celu wdrożenie europejskich standardów emisji ze środków transportu.
- Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki.
- Wspieranie wdrażania przyjaznych środowisku technologii z uwzględnieniem biopaliw oraz modernizacja układów technologicznych.
- Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii.
- Modernizacje dróg.
- Termomodernizacje obiektów budowlanych.

2. Zasoby wodne.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Kontynuacja działań dla zapewnienia wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrony jakości wód podziemnych

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Wspieranie działań mających na celu zmniejszenie ilości odprowadzanych ścieków (oczyszczonych i nieoczyszczonych, przemysłowych i komunalnych) oraz ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego.
- Wspieranie i egzekwowanie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej w zakładach przemysłowych.
- Wspieranie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w poszczególnych gminach.
- Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa budowa sieci kanalizacyjnej.
- Wspieranie budowy kanalizacji deszczowej i separatorów, a także połączenie budowy systemów podczyszczających z budową i modernizacją dróg.
- Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych.
- Wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniami.
- Wspieranie rozwoju monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu.
- Wspieranie i promowanie proekologicznych zasad uprawy, chowu i produkcji rolnej.
- Wspieranie realizacji programu małej retencji województwa śląskiego w zakresie zadań gminnych.
- Wspieranie działań mających na celu ochronę przeciwpowodziową: utrzymania koryt rzecznych, modernizacji i rozbudowy wałów przeciwpowodziowych, modernizacji systemów melioracyjnych w kierunku ekomelioracji oraz kontroli systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią.

3. Gospodarka odpadami.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost odzysku odpadów i ograniczenie składowania odpadów.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Wspieranie wzmocnienia zarządzania, monitoringu i optymalizacji systemu gospodarki odpadami na terenie powiatu.
- Wspieranie wdrożenia właściwego systemu gospodarki odpadami opartego na regionalnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi proponowanym w aktualizacji PGO Województwa Śląskiego.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 34

- Wspieranie działań dla objęcia wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych oraz zapewnienia mieszkańcom możliwości selektywnego zbierania odpadów.
- Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów komunalnych.
- Minimalizacja wytworzonych odpadów oraz sukcesywne zwiększanie udziału odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poddawanych procesom odzysku lub unieszkodliwiania poza składowaniem.
- Wspieranie działań mających na celu ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji do poziomów wyznaczonych w ustawie o odpadach.
- Wspieranie działań mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu.

4. Przyroda i krajobraz.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Zahamowanie strat różnorodności biologicznej, ekosystemów i krajobrazu.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Wspieranie działań na rzecz utrzymania różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.
- Upowszechnianie informacji na temat obszarów systemu Natura 2000 w powiecie oraz zasad funkcjonowania systemu.
- Promocja zrównoważonej turystyki jako formy umiarkowanego użytkowania obszarów cennych przyrodniczo.
- Wspieranie zalesień terenów o niskich klasach bonitacyjnych i gruntów nieprzydatnych rolniczo.
- Wspieranie monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony czynników abiotycznych (szkody przemysłowe, pożary) i biotycznych (choroby drzew, działalność szkodników).
- Wspieranie działań prowadzonych przez Lasy Państwowe na rzecz podnoszenia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa, poprzez tworzenie ścieżek dydaktycznych, szkoleń.
- Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych w ramach nadzoru nad gospodarką leśną.
- Wspieranie inicjatyw dotyczących porządkowania (utrzymywania czystości) terenów leśnych i rekreacyjnych.

5. Gleby.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Upowszechnianie informacji dotyczących zasad dobrych praktyk rolniczych oraz upraw ekologicznych.
- Wspieranie monitoringu jakości gleby wraz z prowadzeniem bazy danych zawierającej wyniki badań jakości gleby i ziemi.
- Wspieranie działań mających na celu zapobieganie zakwaszeniu gleb.
- Włączenie się do systemu identyfikacji terenów poprzemysłowych oraz aktualizacja bazy danych.
- Wspieranie działań mających na celu rekultywację gleb zdegradowanych.

6. Zasoby naturalne.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Wspieranie działań mających na celu minimalizację strat w eksploatowanych złożach.
- Propagowanie i edukacja w zakresie wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych.
- Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin z zachowaniem zasad racjonalnego korzystanie ze złóż kopalin w sposób nie dopuszczający do naruszenia równowagi w ekosystemie.

7. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Cel długookresowy do roku 2018:

- Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów oraz ochrona mieszkańców przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- Wspieranie systemu monitoringu hałasu komunikacyjnego w miejscach potencjalnego występowania największych uciążliwości.
- Wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym (budowa ekranów akustycznych, rozwój sieci ścieżek rowerowych poprawa izolacji akustycznej budynków).
- Modernizacja stanu technicznego nawierzchni dróg oraz ich przebudowa.
- Wspieranie badań zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.
- Edukacja ekologiczna dotycząca skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

2.3.2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – II edycja z roku 2008

1. Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.

- Obejmuje się ochroną w granicach gminy Kobiór zasoby wód podziemnych czwartorzędowego piętra zaliczone do użytkowych zbiorników wód podziemnych UPWP o typie porowym QII – Rejon Małej Wisły.
- Przyjmuje się, dla ochrony zasobów wód powierzchniowych rzeki Korzeniec wraz z dopływami oraz zbiorników wodnych.

2. Ochrona powietrza.

Przyjmuje się, dla ochrony powietrza:

- realizację zadań ograniczenia niskiej emisji określonych w programie ochrony
- środowiska gminy
- termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- ograniczanie wzrostu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza poprzez optymalizację ruchu drogowego,
- wprowadzenie zasady używania do ogrzewania pomieszczeń urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej i paliw proekologicznych dla przeciwdziałania powstawaniu niskiej emisji; zasada ta powinna być wprowadzona w formie nakazu dla obiektów użyteczności publicznej i produkcyjnych oraz przy stosowaniu zbiorowego ogrzewania.

3. Ochrona przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym.

Przyjmuje się dla ochrony środowiska przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym:

- opracowanie mapy akustycznej terenów wzdłuż dróg i terenów kolejowych
- poprawę jakości nawierzchni dróg, budowę skrzyżowań bezkolizyjnych,
- budowę ekranów ochronnych,
- sprostanie wymogom aktualnych unormowań prawnych oraz dyrektyw Unii Europejskiej w zakresie ochrony przed wibracjami,
- ochronę przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
- uwzględnienie zagadnień promieniowania niejonizującego na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji lokalizacyjnych dla procesów inwestycyjnych związanych z obiektami będącymi źródłem tego promieniowania,
- zakaz lokalizacji wolnostojących masztów telefonii komórkowej na terenach mieszkaniowych, zieleni urządzonej i chronionych.

2.3.3 Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012- 2032

Nadrzędnym celem Programu jest całkowite usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobiór zgodnie z zapisami „Programu Oczyszczania Kraju...", a przez to wyeliminowanie niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu u mieszkańców Gminy Kobiór. W Programie założono, że jego usuniecie będzie następowało sukcesywnie w okresie od roku 2012 do roku 2032.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Ponowną inwentaryzację i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest wraz z mapą występowania.
2. Prowadzenie edukacji mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków oraz procedur obowiązujących właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami, a także urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.
3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez działania edukacyjne i informację o systemie pomocy finansowej.
4. Współpracę z wojewodą, samorządem województwa oraz samorządem powiatowym, w zakresie zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032"
5. Podjęcie działań dla pozyskania funduszy na realizację Programu ze źródeł zewnętrznych.
6. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest wraz z wykorzystaniem na ten cel środków budżetowych– w miarę posiadanych możliwości.
7. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością Gminy.
8. Eliminację możliwości powstawania „dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.
9. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.
10. Okresową, coroczną weryfikację Programu.

3 Diagnoza stanu środowiska w gminie

3.1 Ogólne informacje o gminie

Kobiór jest najdalej na północ wysuniętą gminą powiatu pszczyńskiego. Z uwagi na charakter lokalizacji – stanowi polanę otoczoną lasami, pozostałościami Puszczy Pszczyńskiej - jest gminą jednowioskową. Obszar gminy wynosi 4950 ha. Sąsiaduje z następującymi miejscowościami:

- od północy: sołectwo Gostyń (gmina Wyry) oraz Paprocany (miasto Tychy),
- od wschodu Świerczyniec (gmina Bojszowy),
- od południa Studzienice, Piasek, Czarków (miasto Pszczyna),
- od zachodu Suszec (gmina Suszec) i Zgoń (miasto Orzesze).

Gmina leży przy drodze krajowej A1 – Katowice – Tychy – Pszczyna – Bielsko-Biała – Cieszyn w odległości około 30 km od Katowic, 100 km od Krakowa, 50 km od przejścia granicznego w Cieszynie.

3.2 Stan poszczególnych elementów środowiska w gminie

3.2.1 Budowa geologiczna i geomorfologia

Zgodnie z regionalizacją geologiczną, Kobiór leży w obrębie zapadliska przedgórskiego; najstarszymi skałami są piaskowce, łupki i węgle karbońskie. Nad nimi zalegają osady miocenu morskiego. Powierzchnię terenu budują utwory czwartorzędowe w postaci holoceńskich utworów rzecznych. W spągu czwartorzędu zalegają gliny morenowe przewarstwione piaskami z wkładkami żwirów. W stropie czwartorzędu występują piaski średnio- i drobnoziarniste z przewarstwieniami glin i pyłów. Miąższość czwartorzędu wynosi 10-40 m. Charakterystycznym elementem naturalnej rzeźby terenu gminy są pola sandrowe powstałe w wyniku kumulacji i erozji lodowcowej oraz wolnolodowcowej.

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski J. Kondrackiego, obszar gminy należy do prowincji Karpaty i Podkarpacie. Pod względem fizjograficznym obszar został zakwalifikowany do Makroregionu Kotlina Oświęcimska i Mezoregionu Równina Pszczyńska. Teren gminy jest równinny; rozległe doliny przechodzą w niewielki wzniesienia o spadkach terenu nie przekraczających 5 %. Deniwelacja terenu wynosi około 28 m (266 – 238 m npm); najwyższy punkt terenu znajduje się w pobliżu granicy z Orzeszem, natomiast najniższy – w Międzyrzeczu.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 39

Naturalna rzeźba terenu gminy została w znacznym stopniu zmodyfikowana poprzez melioracje odwadniające prowadzone od XIX wieku (system rowów melioracyjnych zarówno na obszarach leśnych jak na Polanie Kobiórskiej). Innymi formami antropogenicznymi są nasypy towarzyszące linii kolejowej i drogom, a także groble stawowe.

3.2.2 Gleby i użytkowanie gruntów

Na terenie gminy występują gleby bielicowe, brunatne powstałe na utworach piaszczystych, piaskach słabogliniastych oraz glinach lekkich i glinach średnich. Na terenach występowania gleb torfowych lokalnie doszło do powstania gleb torfowo – murszowych i mułowo – murszowych. Zgodnie z klasyfikacją przydatności rolniczej, w granicach Polany Kobiórskiej przeważają gleby kompleksu żytnio-ziemniaczanego: 4 (bardzo dobry, w części zachodniej), , 5 (dobry) i 6 (słaby, głównie w części południowej). Niewielki areał mają gleby kompleksu 2 – pszennego dobrego (Plichtowice i w rejonie przebiegu drogi krajowej).
Zgodnie z klasyfikacją bonitacyjną, na terenie gminy przeważają gleby IVb i V. Gleby IVa występują w części zachodniej i północnej. Gleby klasy IIIb znajdują się w Plichtowicach (na terenach poddanych presji inwestycyjnej) oraz w pobliżu drogi krajowej. Użytki zielone – łąki i pastwiska - ukształtowane na madach (zachodnia część Polany Kobiórskiej) zaliczane są do średnich, natomiast ukształtowane na glebach mułowo-torfowych (wschodnia część Polany Kobiórskiej) – do słabych.

Wyniki monitoringu gleb przeprowadzonego na terenie powiatu pszczyńskiego wykazały, że na analizowanym terenie istnieją warunki do rozwoju rolnictwa. Badania zostały przeprowadzone przez Stację Chemiczno – Rolniczą w Gliwicach. Badania na zawartość metali ciężkich wykazały wartości nie przekraczające dopuszczalnych norm dla produkcji żywności.

Kobiór zajmuje powierzchnię 4803 ha. 95,8% terenu gminy to tereny niezainwestowane, z czego 85,0% powierzchni gminy (4081 ha) to lasy oraz 10,1% powierzchni gminy (484 ha) to tereny rolne (rys. 1). Przesądza to o dominującej funkcji leśnej i rolniczej gminy. Wśród terenów zainwestowanych 149,9 ha stanowi zabudowa mieszkaniowa z usługami towarzyszącymi o niskiej intensywności i wytwórczością oraz 52,4 ha komunikacja. Decyduje to o znaczącej funkcji mieszkaniowej i komunikacyjnej gminy. Funkcje uzupełniające wyznaczają tereny wytwórcze oraz usług publicznych i komercyjnych.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 40

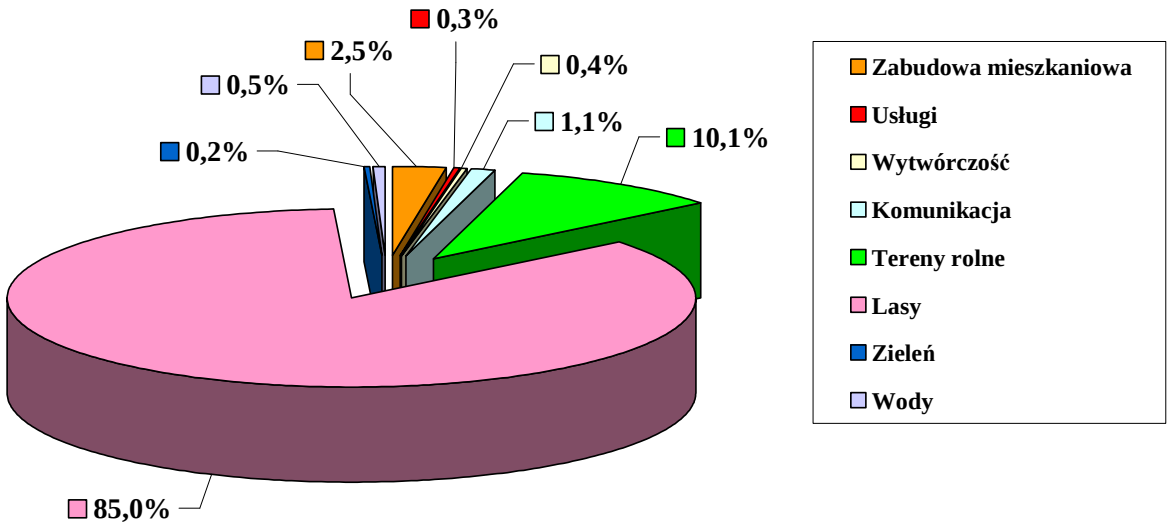

Rysunek 3-1. Struktura użytkowania terenów w gminie Kobiór

3.2.3 Wody powierzchniowe

Gmina Kobiór leży w całości w zlewni Wisły. Wody powierzchniowe na terenie gminy obejmują dwie rzeki: Korzeniec i Gostynka (jej południowa odnoga zwana Gostynką Rudą wyznacza na znacznym odcinku północną granicę gminy) oraz ich liczne dopływy w postaci rowów melioracyjnych, a także liczne stawy. Korzeniec, po połączeniu z Pszczynką, kończy swój bieg między Wolą i Jedliną, natomiast Gostynka między Jedliną i Zabrzegiem.

W toku wieloletnich działań hydromelioracyjnych, obydwa potoki i ich liczne dopływy zostały skanalizowane i ich główną rolą jest obecnie sprawne odprowadzanie nadmiaru wód z obszarów leśnych i terenu osady kobiórskiej. Brak jest cieków o naturalnych korytach. Przy większych opadach lub gwałtownych roztopach Korzeniec i jego dopływy zalewają doliny. Problem zalewań i podtopień łagodzą zbiorniki retencyjne usytuowane na Korzeńcu.

Jakość wód Korzeńca jest monitorowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ujściu do Pszczynki. Zgodnie z wynikami monitoringu za rok 2011 (ostatni rok, w którym badano ten ciek), wody Korzeńca w zakresie wszystkich klas zanieczyszczeń zakwalifikowano jako wody bardzo dobrej jakości (I klasa). Natomiast potencjał ekologiczny Korzeńca określono jako bardzo dobry.

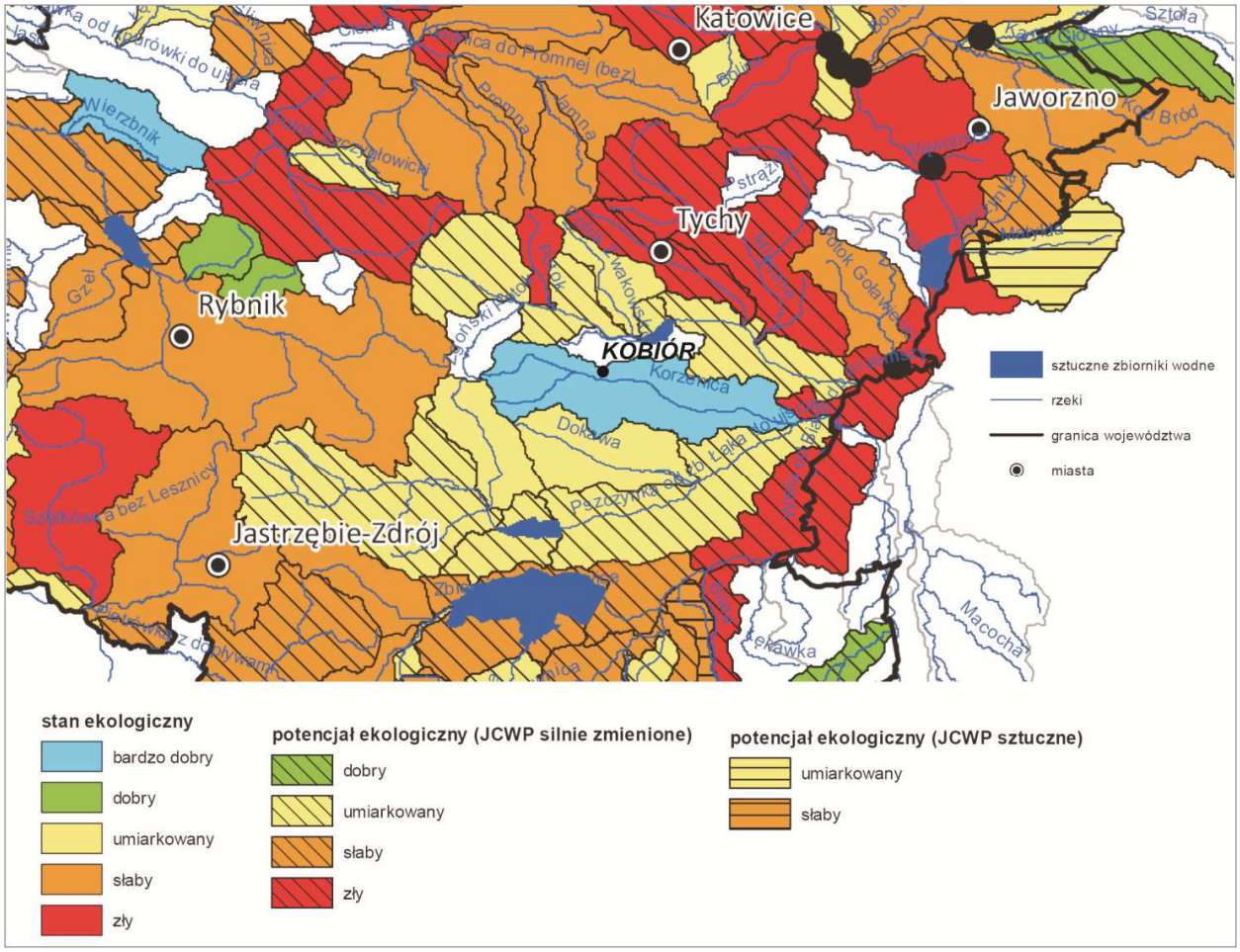

Rysunek 3-2. Ocena stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w latach 2010-2013

3.2.4 Wody podziemne

Obszar gminy znajduje się poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych i nie jest objęty siecią państwowego monitoringu wód podziemnych. Gmina jest zasobna w wody poziomu czwartorzędowego. Zwierciadło wody znajduje się na głębokościach 1,0÷2,9 m, natomiast w dolinach – od 1,0 m prawie do powierzchni gruntu.

Cała zachodnia i środkowa część gminy (w sumie około 70 % powierzchni) mieści się w granicach czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych (UPWP) Rejonu Małej Wisły a zarazem w jego obszarach zasilania. Jest to poziom porowy o znaczeniu użytkowym głównym. Wody te są średniej jakości (klasa Id) i wymagają uzdatniania. Przekraczane są wymagania dla wód pitnych względem stężenia Fe i Mn. Taki stan rzeczy można przypisać uwarunkowaniom naturalnym. UPWP do niedawna eksploatowany był przez ujęcia studzienne Zakładów Drzewnych w Kobiórze (wydajność 930 m^3/d).

W zachodniej części gminy (na zachód od linii kolejowej), tereny wzdłuż doliny Korzeńca charakteryzują się potencjalnie wysokim stopniem zagrożenia UPWP (czas pionowej

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

migracji 2-5 lat), natomiast pozostałe tereny – zagrożeniem średnim (czas pionowej migracji 5÷25 lat).

W 2013 roku na terenie województwa śląskiego jakość wód podziemnych oceniono w 128 punktach pomiarowych zlokalizowanych w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu, kredy, jury, triasu i karbonu. Monitoringiem objęto 20 jednolitych części wód podziemnych.

Ocena jakości wód podziemnych została wykonana dla punktów pomiarowych w sieci krajowej i regionalnej w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryterium i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 143, poz. 896), dodatkowo punkty sieci regionalnej oceniono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r., Nr 61, poz. 417, z późn. zm.).

Lokalizację punktów pomiarowych w jednolitych częściach wód podziemnych w województwie śląskim w 2013 roku w sąsiedztwie Gminy Kobiór oraz wyniki oceny jakości wód przedstawiono na poniższym rysunku.

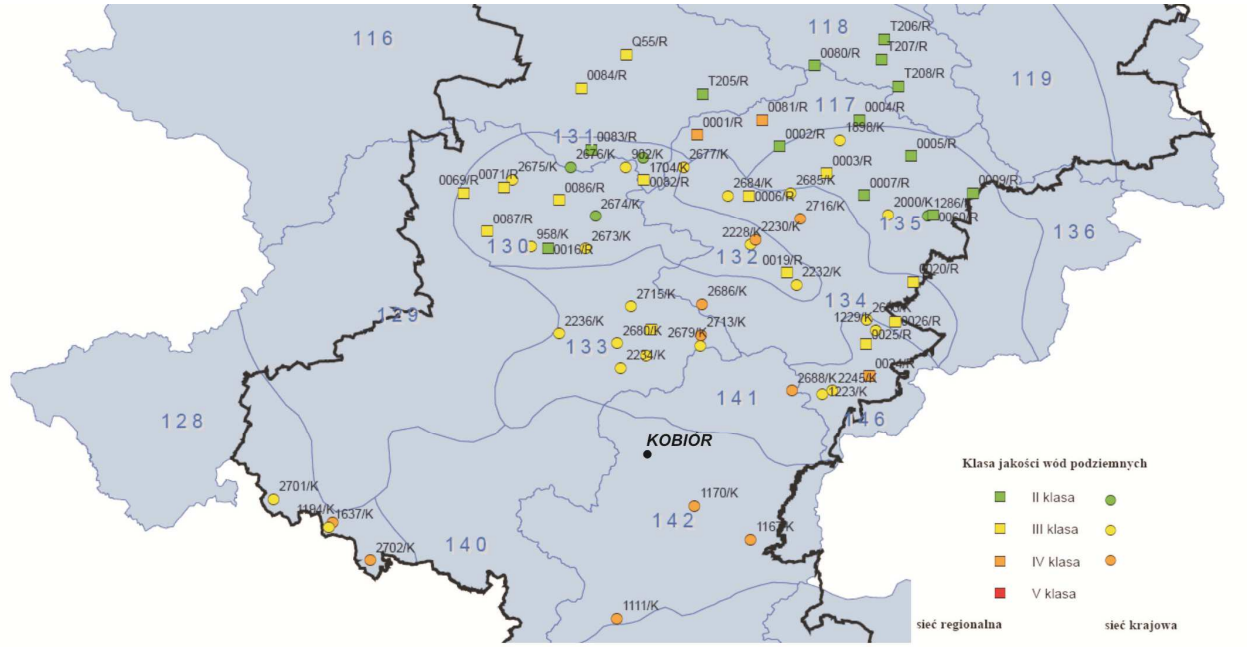

Rysunek 3-3. Lokalizacja punktów pomiarowych w jednolitych częściach wód podziemnych w województwie śląskim w 2013 roku i wyniki oceny jakości wód podziemnych

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że obszar Gminy Kobiór jest zlokalizowany na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych o niskiej jakości wód (IV klasa).

3.2.5 Klimat

Położenie w zagłębieniu pomiędzy Wyżyną Śląską i Pogórzem Śląskim oraz wysoka lesistość obszaru wywiera wpływ na warunki klimatyczne. Suma opadów rocznych osiąga średnio 825 mm, co stanowi ok. 140% średniej ogólnopolskiej. Na ogół płaski teren i wysokie opady sprzyjają silnemu zawilgoceniu gruntu, co w połączeniu ze słabymi wiatrami sprzyja powstawaniu wysokiej wilgotności powietrza. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8÷8,5^{o}C. W ciągu roku występuje około 100-120 dni z przymrozkami i 60-90 dni z pokrywą śnieżną. Przeważają wiatry z sektora zachodniego (54 %), wiejące z prędkością 3÷4 m/s. Okres wegetacyjny wynosi średnio 221 dni.

3.2.6 Jakość powietrza

Gmina Kobiór należy do strefy pszczyńskiej wyróżnianej na potrzeby klasyfikacji stref w ramach monitoringu państwowego dla województwa śląskiego prowadzonego przez WIOŚ Katowice. W strefie pszczyńskiej nie są przekraczane dopuszczalne stężenia benzenu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, ozonu, pyłu zawieszonego PM 10 oraz tlenku węgla – zarówno ze względu na ochronę zdrowia, jak na ochronę roślin. Dotyczy to wyników badań PIOŚ za rok 2013. Oznacza to, że gmina Kobiór należy do strefy o jakości powietrza mieszczącej się w klasie najwyższej – A. Jest to rezultatem zmian, jakie zachodziły od początku lat 90-tych minionego stulecia w gospodarce województwa, a zwłaszcza ograniczenia emisji przemysłowej.

Z przytoczonych danych nie wynika bynajmniej, że na obszarze gminy nie odczuwa się miejscowych uciążliwości związanych z jakością powietrza. Źródłem tych uciążliwości są: emisja ze środków transportu (droga krajowa DK-1, droga wojewódzka nr 928, droga powiatowa oraz linia kolejowa. Duże znaczenie ma także emisja niska z systemów grzewczych zlokalizowanych na niewielkiej przestrzeni osady kobiórskiej. System ciepłowniczy gminy jest zdecentralizowany, co wynika z zabudowy – wolnostojącej, jednorodzinnej. Indywidualne instalacje c.o. opalane są węglem i gazem, rzadziej olejem opałowym. W obiektach użyteczności publicznej kotłownie węglowe zostały zastąpione przez gazowe. Na terenie osady działają liczne paleniska domowe, gdzie głównym źródłem ciepła jest tradycyjne spalanie węgla. Także liczne szklarnie i tunele foliowe w większości ogrzewane są. węglem niskiej jakości.

W 2013 roku badania jakości powietrza w sąsiedztwie Gminy Kobiór były przeprowadzone przez PIOŚ dla punktu pomiarowego w Pszczynie przy ul. Bogedaina. Dla terenu Gminy Kobiór w ostatnich latach pomiary jakości powietrza przez PIOŚ nie były prowadzone.

Ogólnie niekorzystny wpływ na stan sanitarny powietrza maja następujące zjawiska:

- Emisja zorganizowana – pochodząca ze źródeł punktowych, do których należą kotłownie oraz emitory z ogrzewania budynków mieszkalnych.
- Emisja niezorganizowana – wprowadzana do powietrza bez pośrednictwa odpowiednich przeznaczonych do tego celu urządzeń technicznych (np. spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, palenie śmieci itp.).
- Emisja ze źródeł liniowych i powierzchniowych – głównie z parkingów i dróg. Głównym emitorem bez znaczenia na stan powietrza atmosferycznego w gminie jest droga krajowa nr 1 oraz droga wojewódzka nr 928 i linia kolejowa.
- Zgodnie z powyższym warunki areosanitarne na terenie gminy będą pogarszały się w sezonie grzewczym. Głównie związane jest to z występowaniem tzw. niskiej emisji. Zasilanie w ciepło na tym terenie oparte jest o indywidualne systemy grzewcze. Regułą jest, że budynki ogrzewane są przy użyciu węgla, nagminne również jest palenie śmieci w przydomowych paleniskach. Nowe instalacje grzewcze przeważnie budowane są na paliwa ekologiczne, co sprawia, że źródło zanieczyszczenia powietrza będzie z czasem stawało się coraz mniej istotne dla warunków aerosanitarnych na obszarze gminy.
- Zewnętrznym czynnikiem mającym wpływ na stan powietrza atmosferycznego jest nawiewanie zanieczyszczeń z terenów przyległych. W związku z tym, że granica jest na polanie otoczonej lasami oraz przeważają na tym terenie wiatry z kierunku zachodniego (od Gardawic) czynnik ten nie ma wpływu na stan powietrza na tym terenie,
- Ze względu na brak dużych źródeł zanieczyszczeń ogólnie ochrona powietrza w granicach gminy sprowadza się do dbania, aby były utrzymane poniżej dopuszczalnych poziomów (lub wartości odniesienia) stężenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza ze źródeł zlokalizowanych na terenie gminy.

3.2.7 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Na terenie gminy Kobiór brak jest punktów monitoringu hałasu. Należy zakładać, że problem hałasu w gminie Kobiór istnieje przede wszystkim wzdłuż głównych dróg. Głównym źródłem hałasu, oddziałującym na mieszkańców południowo-wschodniej części osady, jest ruch samochodowy na drodze krajowej DK1. Nie mniejsze uciążliwości występują wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 928, tym bardziej że na wielu odcinkach zabudowa mieszkaniowa przylega bezpośrednio do drogi. Najgorsza sytuacja panuje na odcinku ulicy Przelotowej, w rejonie skrzyżowania ulic Centralnej i Przelotowej, a także przy ulicy Kobiórskiej (jako droga powiatowa nr 14566). Odbywa się po nich zarówno transport osobowy jak ciężarowy. Do pogorszenia sytuacji przyczyniają się liczne skrzyżowania drogi wojewódzkiej z drogami

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

gminnymi oraz nienajlepszy stan techniczny tych ostatnich. Istotne znaczenie ma także linia kolejowa Katowice-Zwardoń.

Jedyne istotne przemysłowe źródło hałasu istniejące na terenie Gminy Kobiór, tj. Zakłady Drzewne S.C. Tartak i Stolarnia już nie funkcjonują.

Z uwagi na brak stacji i linii przesyłowych wysokiego napięcia, słabo rozwinięty przemysł oraz stosunkowo słabe wysycenie infrastrukturą telekomunikacyjną należy uznać, że w chwili obecnej na terenie gminy Kobiór brak jest uciążliwości i zagrożeń środowiskowych ze strony pól elektromagnetycznych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, strefy wyłączone spod zabudowy wynoszą – dla linii kV 15 kV obsługujących gminę Kobiór – 2x6,5 m.

3.2.8 Przyroda ożywiona

Dominującym elementem przyrody gminy są lasy. W całości są to lasy państwowe, administrowane przez Nadleśnictwo Kobiór. Mieszczą się one w II strefie zagrożenia przemysłowego, w dobrym stanie sanitarnym, w I (najwyższej) strefie zagrożenia pożarowego. Są to w większości drzewostany sosnowe na siedliskach lasów wilgotnych (91 %) i świeżych, a zatem rosnące w nieodpowiednich warunkach siedliskowych. Ten stan rzeczy wynika pośrednio z XIX-wiecznej gospodarki leśnej, gdy cała Puszcza Pszczyńska została poddana melioracji; z tamtych czasów wywodzi się sieć śródleśnych rowów i prostokątny układ dróg. Na obszarach leśnych przeważają drzewostany starsze (60-letnie i starsze, w tym również 100-140-letnie).
Istniejące obecnie zbiorowiska leśne to przede wszystkim bór trzcinnikowy, suboceaniczny bór świeży i bór wilgotny. Ponadto w lokalnych bezodpływowych obniżeniach terenu znajdują się płaty kontynentalnego boru bagiennego. Do najciekawszych pod względem przyrodniczym należą niewielkie płaty łęgów olszowo-jesionowych zachowane w dolinach Gostynki i Korzeńca.

Lasy są ogólnie ubogie w rośliny chronione, natomiast bogate są w zwierzynę łowną i chronione gatunki zwierząt. Stanowią one zarazem fragment jednego z ważniejszych, krajowych szlaków migracji dużych ssaków. W górnym biegu Korzeńca żyją Bobry, natomiast wśród gatunków chronionych na śródleśnych uroczyskach występuje m.in. bocian czarny.
Głównymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi gminy są:

- zabytkowy staw „Pilok”, stanowiący ostoję m.in. ptactwa i płazów,
- bogaty starodrzew (głównie dębowy) towarzyszący drogom i starej zabudowie
- park otaczający zameczek w Promnicach
- otwarte osie widokowe, w tym główna – związana z doliną Korzeńca,
- zbiorniki małej retencji na rzece Korzeniec.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 46

3.2.9 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Wyjątkowe położenie miejscowości Kobiór wśród jednego z największych kompleksów leśnych w regionie, samoistnie sprzyja prawidłowemu funkcjonowaniu środowiska na jej obszarze. Szczególnie korzystnym czynnikiem jest tutaj biegnąca szeroka dolina rzeki Korzeniec z łąkami i stawami, umożliwiająca rozwój różnych gatunków zwierząt i ich przemieszczanie.

Czynnikiem utrudniającym utrzymanie funkcjonowania korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin cieków są bariery techniczne w postaci nasypów komunikacyjnych z bardzo wąskimi prześwitami wyłącznie dla przepływu wód. Takie rozwiązania techniczne wpływają też na zwiększenie zagrożeń powodziowych.

Ogólnie obszar nie wyróżnia się szczególną różnorodnością biologiczną z uwagi na ubogie siedliska i wysoki stopień przekształcenia sieci hydrograficznej oraz zbiorów roślinnych. Zarówno w lasach jak i w osadzie stwierdzono brak cieków w naturalnych korytach.

Postępujące zainwestowanie, także w obrębie dolin wypiera rolnicze użytkowanie terenów. Nie jest to korzystne z uwagi na przydatność gruntów dla upraw ekologicznych oraz ze względu na intensyfikację osadnictwa – niepożądaną w centrum wielkiego kompleksu leśnego.

Wzrost zainwestowania przy niepełnym systemie odprowadzania i oczyszczania ścieków grozi skażeniem wód powierzchniowych, częściowo także podziemnych (grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych w południowej części obszaru miejscowości Kobiór). Innym niebezpieczeństwem jest wzrost niskiej emisji ze spalania węgla dla celów grzewczych.

Największym zagrożeniem dla mieszkańców gminy Kobiór, oraz środowiska jest droga krajowa nr l: hałas i zanieczyszczenia powietrza, przewóz ładunków niebezpiecznych, a przede wszystkim – bariera nie do przebycia dla pieszych i zwierząt. Nie mniej uciążliwa jest droga wojewódzka nr 928, biegnąca przez centrum Kobióra, szczególnie niebezpieczna na całym odcinku ul. Centralnej.

Walory przyrodnicze i kulturowe kompleksu leśnego obejmującego tereny dawnej Puszczy Pszczyńskiej, to powód dla którego organizacje ekologiczne proponują objęcie go ochroną w całości w formie Pszczyńskiego Parku Krajobrazowego (PPK) oraz jako obszaru specjalnej ochrony o znaczeniu europejskim dla ochrony siedlisk dzikich ptaków (NATURA 2000). Miejscowość Kobiór znajdzie się w otulinie PPK.

Na obszarze gminy Kobiór nie występują aktualnie tereny objęte ochroną prawną w formie parków krajobrazowych, czy rezerwatów przyrody, natomiast ochroną zostały objęte zarówno pojedyncze drzewa jak i zespoły drzew.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 47

Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Pomników Przyrody uzyskały następujące drzewa:

a) dąb szypułkowy (obwód pnia 585cm) w rejonie ul. Leśników wprowadzony Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z 2004r. nr 32/04 – Dz.U. 56 poz. 1749 nr rej. 44,
b) dąb szypułkowy obok kaplicy p.w. św. Antoniego (obwód pnia 600cm) wprowadzony Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z 2004r. nr 27/04 – Dz.U. 55 poz. 1717 nr rej. 45,
c) dąb szypułkowy przy ul. Centralnej 9/11 (obwód pnia 438cm) wprowadzony Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z 2004r. nr 31/04 – Dz.U. 56 poz. 1748 nr rej. 44.

Uchwałą Rady Gminy Kobiór z dnia 24 lipca 1992r (nr XII/1/58/92) ochroną w formie pomnika przyrody objęto zespół 41 dębów szypułkowych w formie szpaleru drzew wzdłuż ul. Żołędziowej. Ochroną w formie pomnika przyrody objęto również zespół 39 dębów szypułkowych w formie szpaleru pomiędzy ul. Centralną i ul. Leśników tzw. „Reitweg". Ochrona została ustalona uchwałą Nr XXV/5/108/93 Rady Gminy Kobiór z 3 grudnia 1993r. Ponadto ochroną objęto zespół wielogatunkowy drzew (dęby szypułkowe, wiązy, i in. drzewa liściaste) rosnących w parku otaczającym pałacyk Myśliwski w Promnicach - Uchwała nr XIII/3/64/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 23 października 1992r.

Dla gminy Kobiór w 2004r. opracowany został plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Rady Gminy nr XVIII/2/78/04. W planie tym wytypowano do ochrony w formie pomników przyrody następujące pojedyncze drzewa oraz grupy i szpalery drzew:

a) szpaler drzew różnych gatunków wzdłuż ul. Leśników,
b) dąb szypułkowy przy ul. Ołtuszewskiego 3,
c) dwie grupy dębów w dolinie Korzeńca w rejonie na zachód od drogi krajowej nr 1 oraz w rejonie ul. Ołtuszewskiego 109,
d) grupa trzech dębów szypułkowych przy ul. Ołtuszewskiego 148,
e) grupa drzew : akacja i dwa dęby szypułkowe przy drodze krajowej i ul. Ołtuszewskiego,
f) dąb szypułkowy przy ul. Rodzinnej 176,
g) grupa czterech dębów szypułkowych przy ul. Rodzinnej 97,
h) dąb szypułkowy przy ul. Rodzinnej 86,
i) grupa drzew: trzy dęby i jeden jesion przy ul. Rodzinnej 57,
j) dwa dęby szypułkowe na północ od posesji przy ul. Rodzinnej 57,
k) grupa sześciu dębów szypułkowych przy ul. Wróblewskiego 149,
l) grupa drzew: cztery dęby szypułkowe i dwa klony przy leśniczówce Promnice,
m) dąb szypułkowy na południowy-wschód od kaplicy Św. Antoniego,
n) wiąz przy ul. Leśników,
o) buk i sosna wejmutka przy ul. Leśników 9,
p) dwa dęby szypułkowe przy ul. Leśników 11,

q) dąb szypułkowy przy zachodniej granicy gminy w rejonie mostku nad rz. Korzeniec,

r) szpaler drzew różnych gatunków, głównie dębów, część tzw. „Reitweg”-u wzdłuż ul. Żelaznej

s) szpaler drzew różnych gatunków wzdłuż ul. Centralnej.

3.2.10 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Krajobraz całej gminy jest krajobrazem kulturowym. Lasy charakteryzują zbiorowiska nie w pełni odpowiadające zbiorowiskom naturalnym, przekształcone w odległej już przeszłości w dostosowaniu do zapotrzebowania na drewno sosnowe.

W samym Kobiórze zachowało się szereg obiektów z XIX w. i początków XX w., o stylu nawiązującym do „pruskiego rządowego”. Najcenniejszym zabytkiem jest pałac myśliwski w Promnicach, także kościół parafialny i obiekty sąsiadujące, część domów mieszkalnych. Stara zabudowa zagrodowa stopniowo przestaje istnieć. Przebudowy i nowe realizacje to już typowa zabudowa typu podmiejskiego, jednorodzinna z rzadka jeszcze z zapleczem gospodarczym związanym z rolnictwem. Postępuje rozwój zabudowy, zwłaszcza w rejonie Plichtowic i Kątów.

3.2.11 Turystyka i rekreacja

Na terenie Gminy Kobiór w Promnicach znajduje się Zameczek Myśliwski Książąt Pszczyńskich – obecnie ekskluzywny hotel (26 miejsc noclegowych).

Przydatność obszarów leśnych dla rekreacji jest niewielka; praktycznie wchodzi w grę jedynie turystyka rowerowa bądź piesza duktami leśnymi, a także zbieranie runa leśnego. Jako szlaki rowerowe (niektóre oznakowane) wykorzystywane są zwłaszcza dukty prowadzące w kierunku Orzesza, Tychów, Pszczyny i Bojszów. Najatrakcyjniejsze pod względem krajobrazowym są obrzeża lasów, zwłaszcza w dolinach Korzeńca i Gostynki oraz otoczenia stawów. Do zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego przewidziany jest środkowy zbiornik, spośród trzech stawów zlokalizowanych w dolinie Korzeńca.

Aktualnie następuje wzrost atrakcyjności turystycznej gminy ze względu na realizację w ostatnich latach takich obiektów jak:

- zbiorniki małej retencji na rzece Korzeniec,
- ścieżki rowerowe łączące między innymi zamki w Pszczynie i w Promnicach.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

3.2.12 Gospodarka odpadami

Położenie gminy w strefie wododziałowej, na polanie śródleśnej a przede wszystkim i budowa geologiczna wykluczają możliwość lokalizacji wysypisk lub składowania odpadów na terenie gminy. W porozumieniu z kilkoma innymi gminami przeprowadzany jest wywóz śmieci poza teren gminy. Gmina Kobiór jest udziałowcem spółki MASTER składającej się z miast i gmin Tychy, Bieruń, Lędziny, Kobiór, Bojszowy, Wyry, Imielin, Chełm Śląski.

Szczegółowe informacje dotyczące odpadów komunalnych, przemysłowych i niebezpiecznych oraz sposobów postępowania z nimi znajdują się w Planie Gospodarki Odpadami Gminy Kobiór, stanowiącym integralną część Programu Ochrony Środowiska.

3.3 Informacje ekonomiczno-społeczne

3.3.1 Struktura demograficzna

W Gminie Kobiór najwięcej osób zamieszkuje jej środkową część, tj. rejon ulic Centralnej, Rodzinnej, Przelotowej, Łukowej i Ołtuszewskiego (rejon polany śródleśnej). Pozostałą część gminy stanowią lasy i tereny rolne z rozproszoną zabudową.

Według danych GUS na koniec 2013r. gęstość zaludnienia w Gminie Kobiór wyniosła 102 mieszkańców/km^2. Dla porównania w powiecie pszczyńskim gęstość zaludnienia wynosiła 231 mieszkańców/km^2, a w województwie śląskim 373 mieszkańców /km^2. Jest to spowodowane dużą lesistością gminy. Jedynie centralna część gminy charakteryzuje się bowiem zwartą zabudową.

Z przedstawionych w poniższej tabeli danych demograficznych wynika, iż w Gminie Kobiór w latach 2009÷2013 nastąpił wzrost liczby mieszkańców. Porównując obecną liczbę mieszkańców z rokiem 2009 wzrost ten wyniósł około 3,3%. Ten korzystny trend jest spowodowany głównie wzrostem liczby urodzin przy równoczesnym spadku liczby zgonów, jak również migracją ludności z zewnątrz, zachęconą dogodnymi warunkami do osiedlania się.

Tabela 3-1. Ważniejsze dane dotyczące ludności Gminy Kobiór w latach 2009÷2013

Pozycja	Wartości w poszczególnych latach				
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Ludność wg stałego miejsca zameldowania (stan na 31.XII):					
- ogółem	4 744	4 872	4 869	4 870	4 902
- w tym kobiety	2 386	2 430	2 443	2 453	2 477
Urodzenia	67	41	62	51	46
Zgony	54	38	51	45	40
Przyrost naturalny	2,80	0,60	2,30	1,20	1,20
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	768	780	774	789	786

Pozycja	Wartości w poszczególnych latach				
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Ludność w wieku produkcyjnym	3 242	3 351	3 327	3 289	3 296
Ludność w wieku poprodukcyjnym	734	741	768	792	820
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem:					
- w wieku przedprodukcyjnym	20%	20%	19%	19%	19%
- w wieku produkcyjnym	65%	65%	65%	64%	64%
- w wieku poprodukcyjnym	16%	15%	16%	16%	17%
Ludność na 1 km^2	98	101	101	101	102
Urodzenia żywe na 1000 ludności	14,2	8,4	12,7	10,5	9,4
Zgony na 1000 ludności	11,5	7,8	10,4	9,2	8,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,8	0,6	2,3	1,2	1,2
Zameldowania ogółem	93	93	42	56	88
Wymeldowania ogółem	43	61	56	48	49
Saldo migracji:					
- w ruchu wewnętrznym	50	39	-10	16	48
- zagranica	0	-7	-4	-8	-9
- łącznie	50	32	-14	8	39

Źródło: GUS

Pod względem struktury wieku mieszkańców Gminę Kobiór obecnie możemy określić jako jednostkę młodą.

Tabela 3-2. Gmina Kobiór – Ludność według grup wiekowych w 2013 roku

Przedział wiekowy [lata]	Liczba osób	Udział w ogólnej liczbie mieszkańców	
0÷4	279	5,69%	21,40%
5÷9	256	5,22%	
10÷14	251	5,12%	
15÷19	263	5,37%	
20÷24	323	6,59%	65,48%
25÷29	376	7,67%	
30÷34	424	8,65%	
35÷39	380	7,75%	
40÷44	322	6,57%	
45÷49	341	6,96%	
50÷54	342	6,98%	
55÷59	356	7,26%	
60÷64	346	7,06%	
65÷69	177	3,61%	13,12%
70 i więcej	466	9,51%	

źródło: GUS

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

Tabela 3-3. Gmina Kobiór – Struktura ludności według wieku w 2013 roku w porównaniu z powiatem pszczyńskim i województwem śląskim

Przedział wiekowy	Udział w ogólnej liczbie mieszkańców					
			powiat pszczyński		województwo śląskie	
0÷4	5,69%	21,40%	6,16%	22,95%	4,96%	19,03%
5÷9	5,22%		5,59%		4,68%	
10÷14	5,12%		5,29%		4,34%	
15÷19	5,37%		5,91%		5,05%	
20÷24	6,59%	65,48%	7,24%	65,83%	6,38%	65,49%
25÷29	7,67%		8,92%		7,74%	
30÷34	8,65%		8,38%		8,33%	
35÷39	7,75%		7,20%		7,70%	
40÷44	6,57%		6,62%		6,62%	
45÷49	6,96%		6,95%		6,39%	
50÷54	6,98%		7,98%		7,19%	
55÷59	7,26%		7,10%		8,01%	
60÷64	7,06%		5,44%		7,13%	
65÷69	3,61%	13,12%	3,20%	11,22%	4,78%	15,47%
70 i więcej	9,51%		8,02%		10,69%	

źródło: GUS

Struktura mieszkańców gminy Kobiór według wieku przedstawia się nieco mniej korzystnie w stosunku do wartości charakteryzujących populację powiatu pszczyńskiego, ale bardziej korzystnie w porównaniu do wartości charakteryzujących województwo śląskie, prezentując się nieco lepiej w młodszych kategoriach wiekowych w zamian za mniejszy procent ludzi powyżej 64 roku życia.

3.3.2 Bezrobocie

Na terenie Gminy Kobiór według danych GUS w latach 2009÷2013 obserwuje się ciągły, systematyczny wzrost bezrobocia. W gminie pod koniec roku 2013r. bez pracy pozostawało **151 osób,** w tym 53% stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie systematycznie rośnie również wskaźnik obciążenia bezrobociem definiowany jako odsetek bezrobotnych przypadająca na liczbę ludności w wieku produkcyjnym. Równocześnie maleje liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności.

Szczegółowe dane dotyczące skali bezrobocia w latach 2009÷2013 na terenie Gminy Kobiór przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3-4. Bezrobocie rejestrowalne na terenie Gminy Kobiór w latach 2009÷2013

Pozycja	Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013
BEZROBOCIE REJESTROWANE						
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	104	114	129	154	151
mężczyźni	osoba	54	66	60	77	70
kobiety	osoba	50	48	69	77	81
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	%	3,4	3,6	4,1	4,9	4,8
mężczyźni	%	3,4	3,9	3,6	4,6	4,2
kobiety	%	3,4	3,2	4,7	5,2	5,5
PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD						
Pracujący wg płci						
ogółem	osoba	482	515	466	447	489
mężczyźni	osoba	226	249	233	219	263
kobiety	osoba	256	266	233	228	226
Pracujący na 1000 ludności						
ogółem	osoba	102	106	96	92	100

źródło: GUS

3.3.3 Infrastruktura

Sieć wodociągowa i kanalizacja

Zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez RPWiK Tychy za pośrednictwem GPW Katowice z powierzchniowego ujęcia wody zlokalizowanego na zbiorniku goczałkowickim (tam też mieści się stacja uzdatniania). Z wodociągu korzystało na koniec 2013 roku ok. 84% mieszkańców gminy. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 44,3 km. Przez gminę przechodzą dwie magistrale przesyłowe: ϕ 1300 i ϕ 1600, natomiast woda dla gminy dostarczana jest za pomocą rurociągu ciśnieniowego (rurociąg ϕ300) relacji Paprocany-Mikołów (własność Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów) z pompowni Paprocany. Na terenie gminy istnieją cztery ujęcia wód podziemnych, obecnie nie eksploatowane ze względu na brak zapotrzebowania.

Sieć wodociągowa realizowana była w latach 80-tych, głównie z rur stalowych, a w latach 90 – tych częściowo z PCV. Elementy stalowe są silnie skorodowane, co powoduje powstawanie znaczących strat wody w sieci. Prace modernizacyjne są prowadzone przez RPWiK Tychy na bieżąco, ale w zakresie wynikającym z możliwości finansowych przedsiębiorstwa.

Według stanu na koniec 2013r. na terenie gminy funkcjonuje około 24,3 km sieci kanalizacji sanitarnej (głównie grawitacyjnej), w postaci kolektorów z PVC o średnicy 110÷400 mm. Z kanalizacji pod koniec 2013 roku korzystało 3 950 osób – ok. 81% mieszkańców gminy oraz obiekty użyteczności publicznej i podmioty prowadzące działalność gospodarczą (łącznie 899 przyłączy kanalizacyjnych). Ścieki z terenu objętego kanalizacją trafiają na gminną

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 53

oczyszczalnię mechaniczno – biologiczną „Wschód" zlokalizowaną w południowo – wschodniej części gminy, nad lewym brzegiem Korzeńca. Część biologiczna oczyszczalni działa według austriackiej technologii „OMS – Kläranlagen". Przepustowość oczyszczalni wynosi 650 m^3/d. W 2010 roku zakończono prace modernizacyjne, pozwalające na przyjęcie dodatkowych ilości ścieków.

Jednym z najistotniejszych i niezmiernie uciążliwych problemów gminy jest funkcjonowanie rowów odwadniających na terenach nieskanalizowanych jako odbiorników ścieków bytowych. Problemem pozostają również odprowadzenia ścieków opadowych i roztopowych do odbiorników bez podczyszczania.

Sieć drogowa i kolejowa

W Kobiórze zlokalizowany jest węzeł komunikacyjny, w skład którego wchodzą: Droga krajowa nr 1 w ciągu ulicy Beskidzkiej łącząca Katowice z Bielskiem-Białą, droga wojewódzka nr 928 w ciągu ulicy Centralnej łącząca Mikołów z Bielskiem-Białą oraz przelotowa ulica Kobiórska (droga powiatowa nr 14566 łącząca Kobiór z Tychami). Źródłem uciążliwości dla mieszkańców gminy jest zwłaszcza tranzytowy ruch samochodowy w ulicach Przelotowej i Centralnej. Sieć dróg uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 19 km, pełniące funkcje dróg lokalnych (ulice:. Wróblewskiego, Rodzinna, Ołtuszewskiego i Łukowa) oraz drogi dojazdowe.

Przez teren gminy przebiega magistralna linia kolejowa Katowice – Bielsko-Biała – Zebrzydowice. Po trasie tej przebiega ruch pasażerski i towarowy, w tym transport substancji niebezpiecznych.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina jest zasilana w gaz ziemny poprzez odgałęzienie gazociągu Oświęcim-Świerklany, doprowadzające gaz do stacji redukcyjno-pomiarowej przy ul. Leśników. Sieć gazowa średnioprężną o łącznej długości ponad 34,7 km obsługuje prawie wszystkie gospodarstwa domowe, poprzez przydomowe reduktory ciśnienia.

Elektroenergetyka

Gmina jest obsługiwana przez sieć średnich i niskich napięć zasilaną przez dwie linie przesyłowe z GPŻ Pszczyna, przebiegające wzdłuż torów kolejowych do stacji przy Stolarni oraz wzdłuż duktu leśnego do stacji przy ul. Ołtuszewskiego. Sieć średniego napięcia tworzą linie napowietrzne i kablowe 15kV oraz stacje transformatorowe 15/04 kV.

Sieć nie ma wystarczających rezerw. Dla przyłączenia nowych odbiorców, zwłaszcza na terenach mieszkaniowych, a także dla pełnego zabezpieczenia dwustronnego zasilania, niezbędne będzie zainstalowanie zarówno nowych stacji, jak linii zasilających.

Ciepłownictwo

System ciepłowniczy gminy jest zdecentralizowany, co wynika z zabudowy – wolnostojącej, jednorodzinnej. Indywidualne instalacje c.o. opalane są węglem i gazem, rzadziej olejem opałowym. W obiektach użyteczności publicznej kotłownie węglowe zostały zastąpione przez gazowe.

3.4 Dotychczasowa realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska, w tym ocena wykonania Programu ochrony środowiska z 2009r.

Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2009÷2012 z uwzględnieniem perspektywy lat 2013÷2016 zostało wykonane we wrześniu 2012 roku.

Stwierdzono, że pomimo dużego zaangażowania pracowników Urzędu Gminy, Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór nie został zrealizowany w całości. W porównaniu do celów założonych w harmonogramach, nie została wykonana jedynie niewielka część wszystkich zadań. Główną przyczyną takiego stanu był brak wystarczających środków finansowych oraz ograniczenia kadrowe. Realizacja przez gminę wielu innych zadań (poza ochroną środowiska) spowodowała, że uzyskanie z budżetu gminy założonych w Programie Ochrony Środowiska środków finansowych okazało się niemożliwe. Brak środków na cele związane z ochroną środowiska został dodatkowo pogłębiony likwidacją Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska z dniem 1 stycznia 2010r. w związku ze zmianą ustawy prawo ochrony środowiska z dnia 20 listopada 2009r. (Dz.U. nr 215, poz.1664).

Zaznaczyć należy, że bardzo duży wpływ na realizację założonych zadań, głównie z zakresu gospodarki ściekowej, miało pozyskanie dotacji z funduszy unijnych.

Najważniejszymi problemami ekologicznymi na terenie gminy Kobiór są:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- prawidłowa gospodarka odpadami - w tym usunięcie problemu powstawania „dzikich wysypisk”,
- ograniczenie niskiej emisji.

Bardzo ważne jest również podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Realizowane w latach 2009÷2012 zadania w znacznej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych w gminie, zwłaszcza do realizowania ww. celów.

Do najistotniejszych zadań zrealizowanych w latach 2009÷2012 w ramach niniejszego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór można zaliczyć:

- kontynuacje rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,
- modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kobiórze,
- propagowanie tzw. Dobrych Praktyk Rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne,
- modernizacja i przebudowa dróg gminnych (ul. Łukowa, Żołędziowa, Zachodnia),
- zwiększenie areału zieleni urządzonej, w tym izolacyjnej, w centralnej części gminy,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych - zwiększenie dostępu do segregacji i odbioru worków "u źródła",
- wprowadzenie od roku 2011 selektywnej zbiórki pozostałych odpadów biodegradowalnych z sektora komunalnego z przeznaczeniem do kompostowania przy ZPO w Tychach,
- zaangażowanie szkół gminnych i przedszkola w działalność ekologiczną.

Większość zadań była realizowana zgodnie z przyjętym w Programie ochrony środowiska harmonogramem. Jedynie nieliczne zadania nie zostały zrealizowane, bądź wymagają przesunięcia terminu ich wykonania, co związane jest w głównej mierze z koniecznością pozyskania środków finansowych na ich realizację.

Za największe braki należy uznać niezrealizowanie następujących elementów POŚ:

- niewdrożenie ustaleń programu ograniczenia niskiej emisji,
- brak znaczącego postępu w realizacji gminnego programu likwidacji azbestu,
- pewne braki w realizacji niektórych działań o charakterze organizacyjno – kontrolnym (głównie kontrola ewidencjonowania niektórych grup odpadów).

Ustalono następujące przyczyny niezrealizowania ww. elementów POŚ:

- brak środków pogłębiony ustawową likwidacją Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska,
- ograniczone możliwości kadrowe komórki ochrony środowiska w Urzędzie Gminy.

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców gminy. Dlatego należy kontynuować dotychczasowe i podejmować nowe działania mające na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Gmina Kobiór sukcesywnie, w miarę posiadanych środków budżetowych eliminuje procesy i działania szkodliwe dla środowiska. Wiele działań sformułowanych w Programie

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 56

Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór wymaga dużych nakładów finansowych, dlatego niezbędne jest pozyskiwanie na nie środków pozabudżetowych.

Część z zaplanowanych przedsięwzięć została już zakwalifikowana do dofinansowania ze środków Unii Europejskiej – w szczególności kontynuowanie porządkowania gospodarki wodno – ściekowej oraz ograniczenie „niskiej emisji". Ze względu na bardzo duże koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych, przy niewielkich środkach własnych gminy, wykonanie tych zadań bez dofinansowania z zewnątrz jest w krótkim czasie (perspektywa kilku lat) niemożliwe.

Założone cele i podstawowe kierunki działań przedstawione w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór są zgodne z dyrektywami Unii Europejskiej, Polityką Ekologiczną Państwa oraz Programami Ochrony Środowiska: dla województwa śląskiego oraz dla powiatu pszczyńskiego. Planowane działania zmierzają do osiągnięcia celów ustanowionych w tych dokumentach.

3.5 Szanse i ograniczenia rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska

Do mocnych stron środowiska przyrodniczego gminy należą: brak zakładów przemysłowych i usługowych o dużym wpływie na stan powietrza, dobra jakość wód podziemnych, duża lesistość obszaru, brak bezpośredniego drenującego oddziaływania górnictwa węgla kamiennego oraz dostępność terenu dla mieszkańców sąsiednich aglomeracji, wynikająca z dobrze rozwiniętej sieci dróg własnych i szlaków turystycznych.

Dogodna lokalizacja gminy w sąsiedztwie aglomeracji katowickiej i bielskiej oraz walory krajobrazowe, przyrodnicze i wypoczynkowo-rekreacyjne (lesisty pas ciągnący się od gminy Bojszowy po Kędzierzyn i od Katowic do Pszczyny sprzyja wyizolowaniu obszaru gminy od niekorzystnych oddziaływań zewnętrznych), stanowią o atrakcyjności gminy jako bazy wypoczynku sobotnio - niedzielnego oraz aktywnej rekreacji.

Słabością przyrodniczej przestrzeni gminy jest niedostosowanie zasobów leśnych do warunków siedliskowych, co wynika z gospodarczej genezy istniejących drzewostanów, a przede wszystkim dotychczasowy chaotyczny rozwój gospodarczy gminy Kobiór, powodujący wiele uciążliwości ekologicznych i dezorganizujący krajobraz. Poważnym mankamentem jest także przekształcenie potoków i strumieni w monotonne rowy melioracyjne (dotyczy to także Korzeńca) oraz niezadowalająca jakość wód rzecznych (w przypadku Gostyni spowodowana odprowadzaniem ścieków z gmin Łaziska i Orzesze) .

Mimo wszystko, do silnych stron przestrzeni przyrodniczej należą:

- zachowane w obrębie osady kobiórskiej liczne stare drzewa, ich grupy i fragmenty alej

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 57

- dolina Korzeńca wolna od zabudowy, funkcjonująca jako centralna oś widokowa.

Najistotniejszymi problemami środowiskowymi gminy Kobiór są:

- brak spójnego systemu kanalizacji sanitarnej obejmującego teren całej gminy,
- hałas komunikacyjny powodowany przez ruch tranzytowy,
- zanieczyszczenia powietrza ze strony ruchu samochodowego i „niskiej emisji”,
- tendencja do nadmiernego rozpraszania zabudowy osady kobiórskiej.

W najbliższym okresie oczekuje się wzrostu atrakcyjności turystycznej gminy ze względu na zrealizowanie takich obiektów jak: zbiornik wielofunkcyjny na rzece Korzeniec oraz sieć ścieżek rowerowych łączących między innymi zamki w Pszczynie i w Promnicach.

Gmina, do czasu pełnego uporządkowania gospodarki ściekowej, nie będzie mogła w pełni wykorzystać powyższych atutów związanych między innymi ze swoją dogodną lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych regionu oraz dostępności dużych, chłonnych rynków zbytu.

4 Cele, priorytety i zadania środowiskowe Gminy Kobiór

(rozdział opracowano z szerokim uwzględnieniem celów i priorytetów powiatowych, a także propozycji zadań do programów gminnych, zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2018, Pszczyna, 2012r.).

4.1 Wprowadzenie

W oparciu o wytyczne Ministerstwa Środowiska oraz pozyskane dane opracowano zestawienie celów, priorytetów i zadań środowiskowych (w tym zadania własne, zadania we współpracy i zadania koordynowane).

Zadania własne (W) – poprzez te zadania należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo (dotacje, kredyty, pożyczki) ze środków będących w dyspozycji gminy.

Zadania koordynowane (K) – pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które będą finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego.

Zadania przedstawione w niniejszym opracowaniu są jego najważniejszą częścią. Ich realizacja pozwoli poprawić stan środowiska całej gminy oraz zachować jego najcenniejsze elementy.

Układ celów i priorytetów jest zbieżny z propozycjami i wytycznymi zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu pszczyńskiego, przy czym:

zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa ekologicznego podniesiono do rangi samodzielnego celu, co wynika ze znacznej wagi tej problematyki dla gminy Kobiór

Cele i priorytety zostały pogrupowane według następujących dziedzin:

- Gospodarka wodno-ściekowa
- Ochrona ziemi i gleb
- Ochrona powietrza
- Ochrona przed hałasem
- Promieniowanie jonizujące
- Ochrona i kształtowanie przestrzeni przyrodniczej
- Edukacja ekologiczna
- Bezpieczeństwo ekologiczne
- Gospodarka odpadami

Poszczególnym dziedzinom przyporządkowano cele, a tym z kolei – priorytetowe kierunki działań (priorytety). **Przyjęto, że wszystkie wymienione cele i priorytetowe kierunki działań obowiązują gminę Kobiór zarówno w okresie najbliższych 4 lat, jak i w okresie późniejszym – do roku 2022**.

- *Gospodarka wodno-ściekowa*

CEL 1: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, zachowanie zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości

PRIORYTETY:

P1/1. Zwiększenie stopnia oczyszczania ścieków poprzez rozbudowę systemu kanalizacji w systemie rozdzielczym.

P1/2. Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń z dróg i źródeł obszarowych do wód powierzchniowych.

P1/3. Zmniejszenie strat wody w sieci wodociągowej i zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.

P1/4. Równoważenie bilansu wód powierzchniowych.

P1/5: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych.

- *Ochrona ziemi i gleb*

CEL 2: Pogodzenie rozwoju gminy z wymogami ochrony gleb i ochrony terenu przed dewastacją

PRIORYTETY:

P2/1. Zachowanie funkcji rolniczej gminy oraz naturalnego charakteru gleb rolniczych w jak najdłuższej perspektywie czasu.

P2/2. Całkowite wyeliminowanie problemu gruntów zdewastowanych i zdegradowanych.

P2/3. Zachowanie wiejsko-podmiejskiego charakteru zabudowy gminy.

- *Ochrona powietrza*

CEL 3: Utrzymanie najwyższej jakości powietrza (kl. A) i ograniczenie lokalnych uciążliwości

PRIORYTETY:

P3/1. Ograniczenie niskiej emisji niezorganizowanej przez wprowadzanie proekologicznych źródeł ciepła i termomodernizację budynków.

P3/2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- *Ochrona przed hałasem*

CEL 4: Zmniejszenie uciążliwości akustycznych występujących na obszarze gminy do poziomu akceptowalnego pod względem prawnym i społecznym

PRIORYTETY:

P4/1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających emisję hałasu komunikacyjnego.

P4/2. Ograniczanie rozprzestrzeniania hałasu komunikacyjnego i jego uciążliwości.

- *Promieniowanie niejonizujące*

CEL 5: Skuteczna ochrona mieszkańców gminy przed polami elektromagnetycznymi

PRIORYTETY:

P5/1. Minimalizacja oddziaływania emitorów promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy.

- *Ochrona i kształtowanie przestrzeni przyrodniczej*

CEL 6: Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych obszaru gminy Kobiór

PRIORYTETY:

P6/1. Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny rzeki Korzeniec i lasów w otoczeniu polany kobiórskiej.

P6/2.Wykorzystanie walorów krajobrazowych dla promocji gminy.

P6/3. Utrzymanie i wzbogacanie zasobów różnorodności biologicznej.

P6/4. Rekompensowanie zmniejszania areału gruntów rolnych zwiększaniem udziału zieleni urządzonej na terenach zainwestowanych.

- *Edukacja ekologiczna*

CEL 7: Wykształcenie u mieszkańców gminy poczucia odpowiedzialności za stan środowiska oraz nawyków kultury ekologicznej

PRIORYTETY:

P7/1. Edukacja ekologiczna w systemie pozaszkolnym, w tym dotycząca dorosłych.

P7/2. Wspieranie finansowe i organizacyjne placówek oświatowych przez władze samorządowe.

P7/3. Tworzenie i realizacja programów edukacji ekologicznej osadzonych w realiach gminy Kobiór.

- *Bezpieczeństwo ekologiczne*

CEL 8: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy powodziami, pożarami oraz awariami technologicznymi i transportowymi

PRIORYTETY:

P8/1.Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy.

P8/2. Zmniejszenie zagrożenia wystąpieniem zjawisk o cechach nadzwyczajnych oraz minimalizowanie ich środowiskowych skutków.

- *Gospodarka odpadami*

Cel 9: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

PRIORYTETY:

P9/1 Gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób umożliwiający selektywne pozyskanie odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwienia.

P9/2. Gospodarowanie odpadami biodegradowalnymi w sposób umożliwiający selektywne ich pozyskanie ze strumienia odpadów komunalnych, w celu ograniczenia kierowania ich na składowiska.

P9/3. Zagospodarowanie zużytych opon w sposób bezpieczny dla środowiska i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu.

P9/4. Zapobieganie powstawaniu odpadów z pojazdów samochodowych i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu.

P9/5. Postępowanie z odpadami elektrycznymi i elektronicznymi w sposób bezpieczny dla środowiska.

P9/6. Usunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032 roku, zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski".

P9/7. Utrzymanie poziomu odzysku olejów smarowych w wysokości 50% w stosunku do ilości wprowadzanej na rynek i poziomu recyklingu w wysokości 35%.

P9/8. Utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów zgodnego z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych.

P9/9. Pozyskanie z niezinwentaryzowanych miejsc przechowywania przeterminowanych środków ochrony roślin opakowań po nich w celu bezpiecznej ich utylizacji.

P9/10. Prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi oraz ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

P9/11. Rozeznanie stanu gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym na terenie gminy.

4.2 Zbiorcze zestawienie celów, priorytetów i zadań wraz z czasem realizacji, szacunkowymi kosztami i możliwościami finansowania

Każdy z priorytetów wymienionych w poprzednim podrozdziale zawiera zadania szczegółowe zawarte w tabeli zbiorczej. Oprócz zadań szczegółowych tabela ta zawiera również czas realizacji zadań – w perspektywie czteroletniej (do roku 2018) i w perspektywie średnioterminowej (do roku 2022). Priorytet realizacji zadań w tych interwałach czasowych został określony na podstawie konsultacji z władzami gminy z wszystkimi Podmiotami zainteresowanymi Programem Ochrony Środowiska.

Tabela zawiera również szacunkowy koszt realizacji zadań, informację o zewnętrznych źródłach dofinansowania i pozyskania środków oraz o podmiotach, które powinny wziąć udział w ich realizacji.

Tabela 4-1. Zestawienie celów, priorytetów i zadań

CEL 1: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, zachowanie zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości

PRIORYTETY:
P1/1. Zwiększenie stopnia oczyszczania ścieków poprzez rozbudowę systemu kanalizacji w systemie rozdzielczym
P1/2. Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń z dróg i źródeł obszarowych do wód powierzchniowych
P1/3. Zmniejszenie strat wody w sieci wodociągowej i zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę
P1/4. Równoważenie bilansu wód powierzchniowych
P1/5: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych

Nazwa zadania w zakresie celu: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, zachowanie zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości.	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P1/1: Zwiększenie stopnia oczyszczania ścieków poprzez rozbudowę systemu kanalizacji w systemie rozdzielczym						
Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Ołtuszewskiego (dzielnica Zagrodniki)	W	X	X	3 900,0	Środki własne gminy, fundusze unijne, WFOŚiGW	Urząd Gminy
Budowa przyłączy przy ul. Ołtuszewskiego	K	X	X	350,0	Finansowany przez właścicieli nieruchomości, przy ewent. dofinans. z budżetu gminy	Właściciele nieruchomości
Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Promnickiej	W	X	X	2 600,0	Środki własne gminy, fundusze unijne, WFOŚiGW	Urząd Gminy
Budowa przyłączy w rejonie ulicy Promnickiej	K	X	X	270,0	Finansowany przez właścicieli nieruchomości, przy ewent. dofinans. z budżetu gminy	Urząd Gminy
Budowa kanalizacji za torami PKP	W	X	-	2 000 000	Środki własne gminy, fundusze unijne, WFOŚiGW	
Budowa przyłączy za torami PKP	K	X	-	50 000	Finansowany przez właścicieli nieruchomości, przy ewent. dofinans. z budżetu gminy	
Nie dopuszczanie do wprowadzania nowej zabudowy bez równoczesnej rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków	W	X	X	0,0	Działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy	Urząd Gminy
Zadania w ramach priorytetu P1/2: Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń z dróg i źródeł obszarowych do wód powierzchniowych						
Budowa kanalizacji deszczowej na odcinku około 3 km, wraz z urządzeniami do oczyszczania wód deszczowych	W/K	X	X	2 800,0	Środki własne gminy, fundusze unijne, WFOŚiGW	Właściwy zarządca dróg wg kompetencji
Instalowanie urządzeń podczyszczających wody opadowe z parkingów, powierzchni magazynowych i dróg	W/K	X	X	580,0	Środki własne gminy, środki własne innych inwestorów, fundusze unijne, WFOŚiGW	Urząd Gminy, właściciele obiektów
Propagowanie tzw. Dobrych Praktyk Rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	W	X	X	0,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW	Izba Rolnicza
Zadania w ramach priorytetu P1/3: zmniejszenie strat wody w sieci wodociągowej i zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę						
Budowa wodociągów w jednostkach: Wschód, Kajzerowiec, Plichtowice, Kąty	K	X	X	4 500,0	Środki własne RPWiK, Fundusze strukturalne UE	Urząd Gminy, RPWiK Tychy
Wymiana sieci wodociągowej z rur stalowych w złym stanie technicznym	K	X	X	2 500,0	Środki własne RPWiK Tychy, fundusze krajowe	RPWiK Tychy, Urząd Gminy
Zadania w ramach priorytetu P1/4: Równoważenie bilansu wód powierzchniowych						
Rozwój partnerstwa w zakresie bieżącego utrzymania oraz remontów sieci melioracyjnej, w tym z Nadleśnictwem Kobiór	W/K	X	X	230,0	Środki własne właścicieli i administratorów terenów	Właściciele i administratorzy cieków, Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór
Ekoregulacja rzeki Korzeniec	K	X	X	3 500,0	Środki unijne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Śląski Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P1/5: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych						
Rozpoznanie problemu ujęć ze studni głębinowych i kopanych – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem	W/K	X	X	60,0	Środki własne gminy i właścicieli studni	Urząd Gminy, właściciele nieruchomości, Starostwo Powiatowe

CEL 2: Pogodzenie rozwoju gminy z wymogami ochrony gleb i ochrony terenu przed dewastacją

PRIORYTETY:

P2/1. Zachowanie funkcji rolniczej gminy oraz naturalnego charakteru gleb rolniczych w jak najdłuższej perspektywie czasu

P2/2. Całkowite wyeliminowanie problemu gruntów zdewastowanych i zdegradowanych

P2/3. Zachowanie wiejsko-podmiejskiego charakteru zabudowy gminy

Nazwa zadania w zakresie celu: Pogodzenie rozwoju gminy z wymogami ochrony gleb i ochrony terenu przed dewastacją	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P2/1. Zachowanie funkcji rolniczej gminy oraz naturalnego charakteru gleb rolniczych w jak najdłuższej perspektywie czasu						
Utrzymanie funkcji rolniczych na terenach sąsiadujących z obszarami leśnymi oraz w południowej i zachodniej części osady	W	X	X	0,0	-	Urząd Gminy, właściciele terenów
Wapnowanie gruntów rolnych nadmiernie zakwaszonych oraz zwiększenie nawożenia organicznego	K	X	X	40,0	Środki własne właścicieli terenów, WFOŚiGW,	Właściciele i użytkownicy gruntów, Urząd Gminy
Uporządkowanie terenu dawnego starorzecza Korzeńca (w tym drenaż terenu)	W	X	X	120,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW	Urząd Gminy, właściciele i użytkownicy przyległych terenów
Promocja agroturystyki	W	X	X	13,5	Budżet gminy, budżet powiatu	Urząd Gminy, właściciele i użytkownicy gruntów, Starostwo Powiatowe
Prowadzenie okresowych badań gleb rolniczych	K	X	X	26,0	Budżet Państwa, budżet powiatu	Starostwo powiatowe, Urząd Gminy
Zadania w ramach priorytetu P2/2. Całkowite wyeliminowanie problemu gruntów zdewastowanych i zdegradowanych						
Unikanie w miarę możliwości wydzielania nowych terenów dla działalności gospodarczej (preferowanie dotychczasowych terenów działalności przemysłowej)	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, inwestorzy
Zadania w ramach priorytetu P2/3. Zachowanie wiejsko-podmiejskiego charakteru zabudowy gminy						
Niedopuszczanie do równomiernego rozproszenia zabudowy na terenie łąk i pól	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, właściciele terenów
Niedopuszczanie do lokalizacji budynków wielkokubaturowych na terenie gminy	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, inwestorzy

CEL 3: Utrzymanie najwyższej jakości powietrza (kl. A) i ograniczenie lokalnych uciążliwości

PRIORYTETY:

P3/1. Ograniczenie niskiej emisji niezorganizowanej przez wprowadzanie proekologicznych źródeł ciepła i termomodernizację budynków

P3/2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu

Nazwa zadania w zakresie celu: Utrzymanie najwyższej jakości powietrza (kl. A) i ograniczenie lokalnych uciążliwości	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P3.1 Ograniczenie niskiej emisji niezorganizowanej przez wprowadzanie proekologicznych źródeł ciepła i termomodernizację budynków						
Rozbudowa sieci gazowniczej w gminie (sieć średnioprężna)	K	X	X	550,0	Środki własne dysponenta sieci	Górnośląska Spółka Gazownictwa, Urząd Gminy, właściciele nieruchomości
Promocja odnawialnych źródeł energii (w tym promocja kolektorów słonecznych oraz ekologicznych materiałów np. drewna odpadowego, oleju opałowego i gazu) wśród mieszkańców gminy i podmiotów gospodarczych	W	X	X	38,0	Środki własne inwestorów, WFOŚiGW	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe
Przebudowa i modernizacja kotłowni w budynkach indywidualnych, wymiana starych kotłów na kotły ekologiczne	K	X	X	3 100,0	Środki własne inwestorów, WFOŚiGW	Inwestorzy indywidualni, Urząd Gminy
Termoizolacja budynków gminnych wraz z instalacją odnawialnych źródeł energii	W	X	X	1 926,0	Środki własne gminy, PFOŚiGW, WFOŚiGW	Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P3.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu						
Wyznaczanie i urządzanie ścieżek rowerowych, w tym również łączących szlaki ponadlokalne, w porozumieniu z Nadleśnictwem Kobiór	W/K	X	X	110,0	Środki własne inwestorów, WFOŚiGW	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo Kobiór
Modernizacja drogi krajowej	K	X	X	5 000,0	Środki własne zarządcy drogi, fundusze krajowe, Środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg, Urząd Gminy
Modernizacja dróg gminnych uwzględniająca zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powierza	W	X	X	1 850,0	Środki własne gminy, fundusze krajowe, środki unijne	Urząd Gminy
Optymalizacja organizacji ruchu na drogach gminnych w miarę przyrostu zabudowy	W	X	X	0,0	Środki własne zarządcy drogi	Urząd Gminy, odpowiedni Zarząd Dróg

CEL 4: Zmniejszenie uciążliwości akustycznych występujących na obszarze gminy do poziomu akceptowalnego pod względem prawnym i społecznym

PRIORYTETY:

P4/1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających emisję hałasu komunikacyjnego

P4/2. Ograniczanie rozprzestrzeniania hałasu komunikacyjnego i jego uciążliwości

Nazwa zadania w zakresie celu: Zmniejszenie uciążliwości akustycznych występujących na obszarze gminy do poziomu akceptowalnego pod względem prawnym i społecznym	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P4/1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających emisję hałasu komunikacyjnego						
Stosowanie nowoczesnych nawierzchni do budowy nowych dróg gminnych	W/K	X	X	80,0	Środki własne gminy, fundusze krajowe, środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg, Urząd Gminy
Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych umożliwiających maksymalną płynność ruchu na terenie gminy	W/K	X	X	180,0	Środki własne gminy, fundusze krajowe, środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg, Urząd Gminy
Modernizacja budynków poprzez stosowanie nowoczesnych, dźwiękochłonnych okien (DK1, droga 928)	K	X	X	160,0	Środki właściciela budynku	Właściciele nieruchomości
Zadania w ramach priorytetu 4/2. Ograniczanie rozprzestrzeniania hałasu komunikacyjnego i jego uciążliwości						
Wprowadzanie i rozbudowa pasów izolacyjnych zieleni wzdłuż DK1, drogi 928 i ul. Kobiórskiej, linii kolejowej oraz między nieprzekraczalnymi liniami zabudowy a terenami komunikacyjnymi	K	X	X	0,00	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe, środki unijne	Odpowiedni Zarząd Dróg

CEL 5: Skuteczna ochrona mieszkańców gminy przed polami elektromagnetycznymi

PRIORYTETY:

P5/1. Minimalizacja oddziaływania emitorów promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy

Nazwa zadania w zakresie celu: Skuteczna ochrona mieszkańców gminy przed polami elektromagnetycznymi	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P5/1. Minimalizacja oddziaływania emitorów promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy						
Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji obiektów będących źródłem emisji promieniowania niejonizującego (w tym kontenerowe stacje transformatorowe)	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, inwestorzy
Bezwzględne egzekwowanie odległości od zabudowy mieszkaniowej przy lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, inwestorzy
Bezwzględne przestrzeganie ograniczeń w lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie nowych stacji transformatorowych i linii zasilających, wynikających z planów miejscowych	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, inwestorzy

Cel 6: Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych obszaru gminy Kobiór

Priorytety:

P6/1. Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny rzeki Korzeniec

P6/2. Wykorzystanie walorów krajobrazowych dla promocji gminy

P6/3. Utrzymanie i wzbogacanie zasobów różnorodności biologicznej

P6.4. Rekompensowanie zmniejszania areału gruntów rolnych zwiększaniem udziału zieleni urządzonej na terenach zainwestowanych

Nazwa zadania w zakresie celu: Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych obszaru gminy Kobiór	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P6/1. Zachowanie walorów przyrodniczo-ekologicznych doliny rzeki Korzeniec i lasów w otoczeniu polany kobiórskiej						
Zachowanie ciągłości trwałych użytków zielonych i zadrzewień w dolinie Korzeńca i jego lokalnych dopływów (egzekwowanie zakazu zabudowy)	W	X	X	Zadanie nie wymaga angażowania środków finansowych	-	Urząd Gminy, właściciele terenów
Preferowanie wykorzystania metod bioinżynieryjnych i materiałów naturalnych w regulacji koryta Korzeńca i jego dopływów	W/K	X	X	Zadanie nie wymaga angażowania środków finansowych (szacunkowe nakłady niższe niż przy „klasycznej" regulacji technicznej	-	Urząd Gminy, Właściciele terenów, ŚWZMiUW
Zadania w ramach priorytetu P6/2. Wykorzystanie walorów krajobrazowych dla promocji gminy						
Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne zbiorników retencyjnych w dolinie Korzeńca w zgodzie z wymogami ochrony przyrody, w tym ochrony rezerwatu „Babczyna Dolina"	W	X	X	80,0	-	Nadleśnictwo Kobiór, Urząd Gminy
Uwzględnianie elementów przyrodniczych w ochronie dziedzictwa kulturowego	W	X	X	0,0	Starostwo Powiatowe, sponsorzy	Urząd Gminy, właściciele obiektów
Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat walorów przyrodniczo-kulturowych gminy	W	X	X	0,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW	Organizacje pozarządowe, instytucje naukowe,
Zachowanie starodrzewi w obrębie Polany Kobiórskiej oraz starodrzewu leśnego w jej otoczeniu	W	X	X	0,0	-	Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór
Udostępnianie terenu gminy dla rekreacji konnej z uwzględnieniem partycypacji zainteresowanych podmiotów w utrzymaniu dróg gruntowych	K	X	X	55,0	Środki własne zainteresowanych podmiotów	Zainteresowane podmioty, Nadleśnictwo Kobiór, Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe
Sukcesywna wymiana topoli mieszańcowych na gatunki szlachetne w zasobach zieleni urządzonej i przy drogach w obrębie Polany Kobiórskiej	W/K	X	X	5,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, zarządcy dróg
Zadania w ramach priorytetu P6/3. Utrzymanie i wzbogacanie zasobów różnorodności biologicznej						
Utrzymanie biologicznego zagospodarowania stref stykowych (ekotonowych) z obszarami leśnymi	W	X	X	0,0	-	Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór, inni właściciele terenów
Utrzymanie dotychczasowej ochrony prawnej, oraz wprowadzenie ochrony prawej dalszych drzew i ich grup (pomniki przyrody)	W	X	X	10,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo Kobiór
Przywracanie zgodności szaty roślinnej lasów i przestrzeni otwartej z warunkami siedliskowymi.	K	X	X	10,0	Skarb Państwa	Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór, inni właściciele terenów
Zadania w ramach priorytetu P6/4. Rekompensowanie zmniejszania areału gruntów rolnych zwiększaniem udziału zieleni urządzonej na terenach zainwestowanych						
Zwiększenie areału zieleni urządzonej, w tym izolacyjnej, w centralnej części gminy	W/K	X	X	25,0	Środki własne inwestorów, środki własne gminy	Zarządy dróg odpowiednich szczebli, właściciele nieruchomości, Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór
Zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych w obrębie nowej zabudowy	W	X	X	0,0	-	Urząd Gminy, właściciele terenów

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

CEL 7: Wykształcenie u mieszkańców gminy poczucia odpowiedzialności za stan środowiska oraz nawyków kultury ekologicznej
PRIORYTETY:
P7/1. Edukacja ekologiczna w systemie pozaszkolnym, w tym dotycząca dorosłych
P7/2. Wspieranie finansowe i organizacyjne placówek oświatowych przez władze samorządowe
P7/3. Tworzenie i realizacja programów edukacji ekologicznej osadzonych w realiach gminy Kobiór

Nazwa zadania w zakresie celu: Wykształcenie u mieszkańców gminy poczucia odpowiedzialności za stan środowiska oraz nawyków kultury ekologicznej	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P7/1. Edukacja ekologiczna w systemie pozaszkolnym, w tym dotycząca dorosłych						
Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	W/K	X	X	20,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, sponsorzy
Udział w organizacji szkoleń dla rolników w zakresie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	K	X	X	22,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, Izba Rolnicza, Starostwo Powiatowe, WODR
Działania edukacyjne w zakresie ochrony powietrza	W/K	X	X	7,5	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe
Kontynuacja działań edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (np. broszury, ulotki informacyjne)	W/K	X	X	20,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, MASTER
Edukacja i uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie utrzymania czystości działek, ogródków i terenów przydomowych (np. broszury, ulotki informacyjne)	W	X	X	10,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, MASTER
Wytyczanie i urządzanie edukacyjnych ścieżek przyrodniczych	K	X	X	10,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo Kobiór
Współorganizacja imprez o charakterze proekologicznym (np. Dni Ziemi, Sprzątanie Świata)	W/K	X	X	24,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo Kobiór
Współpraca ze środkami masowego przekazu (np.: lokalne gazety, rozgłośnie radiowe, telewizja) dla prezentacji problemów środowiskowych gminy	W	X	X	0,0	-	Urząd Gminy
Zadania w ramach priorytetu P7/2. Wspieranie finansowe i organizacyjne placówek oświatowych przez władze samorządowe						
Doposażenie placówek oświatowych w materiały tematyczne w zakresie edukacji ekologicznej (książki, atlasy, gry, programy komputerowe, mapy itd.)	W/K	X	X	60,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy
Doposażenie placówek oświatowych w sprzęt niezbędny do realizacji programów szkolnych w zakresie edukacji ekologicznej	W/K	X	X	60,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, sponsorzy	Urząd Gminy
Zadania w ramach priorytetu P7/3. Tworzenie i realizacja programów edukacji ekologicznej osadzonych w realiach gminy Kobiór						
Wspieranie autorskich programów na wszystkich szczeblach edukacji (od przedszkola po gimnazjum)	W	X	X	11,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW	Urząd Gminy, Kuratorium Oświaty
Współpraca z podmiotami zewnętrznymi (w tym Nadleśnictwo Kobiór i organizacje pozarządowe) w realizacji programów edukacji ekologicznej	W/K	X	X	11,0	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe, Środki unijne	Urząd Gminy, Kuratorium Oświaty
Udział w systemie doradztwa, konsultacji i szkoleń dla nauczycieli prowadzących edukację ekologiczną we wszystkich placówkach oświatowych gminy	W/K	X	X	0,0	Fundusz doskonalenia nauczycieli	Urząd Gminy, Kuratorium Oświaty, Starostwo Powiatowe

CEL 8: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy powodziami, pożarami oraz awariami technologicznymi i transportowymi
PRIORYTETY:
P8/1.Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy
P8/2. Zmniejszenie zagrożenia wystąpieniem zjawisk o cechach nadzwyczajnych oraz minimalizowanie ich środowiskowych skutków

Nazwa zadania w zakresie celu: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy powodziami, pożarami oraz awariami technologicznymi i transportowymi	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P8/1. Minimalizowanie środowiskowych skutków awarii w zakładach pracy						
Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy, przestrzeganie (także w mniejszych zakładach) terminowych szkoleń odnośnie zachowania się w sytuacjach awaryjnych	K	X	X	0,0	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe	Urząd Gminy, Zakłady Przemysłowe
Zadania w ramach priorytetu 8/2. Zmniejszenie zagrożenia wystąpieniem zjawisk o cechach nadzwyczajnych oraz minimalizowanie ich środowiskowych skutków						
Oznakowanie i wytyczenie dróg ewakuacyjnych i dróg przewozu materiałów niebezpiecznych	K	X	X	19,0	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe	Urząd Gminy, Inne gminy, Właściwy Zarząd Dróg
Utrzymywanie i doposażenie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w sprzęt pozwalający podjąć odpowiednie działania (w tym do neutralizacji środków chemicznych i paliw) do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej	W/K	X	X	60,0	Środki własne gminy, WFOŚiGW	Urząd Gminy
Doskonalenie systemów wczesnego ostrzegania o zdarzeniach o cechach nadzwyczajnych	W/K	X	X	17,0	Budżety instytucji współpracujących, wg kompetencji	Państwowa Straż Pożarna, Nadleśnictwo Kobiór, Urząd Gminy, ŚWIOŚ, wojewoda
Zwiększenie zabezpieczenia terenu gminy na wypadek awarii w trakcie przewozu substancji niebezpiecznych liniami kolejowymi	K	X	X	80,0	Środki własne PKP	PKP, Urząd Gminy
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	W	X	X	10,0	Budżet Kuratorium Oświaty, WFOŚiGW, budżet gminy	Kuratorium Oświaty, Państwowa Straż Pożarna, Nadleśnictwo Kobiór, Urząd Gminy
Doposażenie magazynu gminnego O.C. w środki ratownictwa – jak np. neutralizatory, sorbenty, materiały do stawiania zapór naturalnych	W	X	X	24,0	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe, środki unijne	Urząd Gminy
Kontynuacja modernizacji dróg pożarowych na terenach zalesionych przez Nadleśnictwo oraz budowy ujęć śródleśnych dla celów p-poż.	K	X	X	0,0	Środki Nadleśnictwa Kobiór	Nadleśnictwo Kobiór, Urząd Gminy

Cel 9: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

PRIORYTETY:

P9/1 Gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób umożliwiający selektywne pozyskanie odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwienia.

P9/2. Gospodarowanie odpadami biodegradowalnymi w sposób umożliwiający selektywne ich pozyskanie ze strumienia odpadów komunalnych, w celu ograniczenia kierowania ich na składowiska.

P9/3. Zagospodarowanie zużytych opon w sposób bezpieczny dla środowiska i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu.

P9/4. Zapobieganie powstawaniu odpadów z pojazdów samochodowych i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu.

P9/5. Postępowanie z odpadami elektrycznymi i elektronicznymi w sposób bezpieczny dla środowiska.

P9/6. Usunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032 roku, zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski".

P9/7. Utrzymanie poziomu odzysku olejów smarowych w wysokości 50% w stosunku do ilości wprowadzanej na rynek i poziomu recyklingu w wysokości 35%.

P9/8. Utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów zgodnego z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych.

P9/9. Pozyskanie z niezinwentaryzowanych miejsc przechowywania przeterminowanych środków ochrony roślin opakowań po nich w celu bezpiecznej ich utylizacji.

P9/10. Prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi oraz ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

P9/11. Rozeznanie stanu gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym na terenie gminy.

Nazwa zadania w zakresie celu: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P9/1 Gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób umożliwiający selektywne pozyskanie odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwienia						
Odbieranie odpadów komunalnych z terenu Gminy Kobiór – utrzymanie czystości na terenie Gminy Kobiór	W	X	X	7 600,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, użytkownicy posesji
Monitoring i bieżąca likwidacja dzikich składowisk (w tym również w rowach przydrożnych, w korytach rzecznych i na obszarach leśnych)	W/K	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, zarządy dróg, Nadleśnictwo Kobiór, inni użytkownicy lub właściciele terenów, Starostwo Powiatowe, MASTER
Utrzymywanie czystości na szlakach turystycznych i ścieżkach rowerowych na terenie gminy (zadanie ciągłe)	W/K	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór, Starostwo Powiatowe, MASTER
Organizowanie akcji porządkowych na terenie gminy np. „Sprzątanie Świata", „Dzień Ziemi"	W	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, Nadleśnictwo Kobiór, Starostwo Powiatowe, MASTER, Kuratorium Oświaty
Zorganizowanie punktów zbiórki odpadów w miejscach poddanych największej presji turystycznej	W	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Wprowadzenie systemu okresowego odbioru odpadów wielkogabarytowych na terenie gminy	W	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	W	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	W	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Wprowadzenie i doskonalenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, związanego z segregacją u źródła w oparciu o system kontenerowy	W	X	X	0,0	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Kontynuacja i rozwój dotychczasowych działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	W	X	X	22,0	Finansowane w ramach MASTER, budżetu Gminy, inne fundusze krajowe, sponsorzy	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe, Organizacje pozarządowe, Jednostki oświatowe

Nazwa zadania w zakresie celu: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P9/2. Gospodarowanie odpadami biodegradowalnymi w sposób umożliwiający selektywne ich pozyskanie ze strumienia odpadów komunalnych, w celu ograniczenia kierowania ich na składowiska						
Promowanie wykorzystania odpadów biodegradowalnych w oparciu o kompostowniki przydomowe	W/K	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe Użytkownicy posesji
Zadania w ramach priorytetu P9/3. Zagospodarowanie zużytych opon w sposób bezpieczny dla środowiska i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu.						
Unieszkodliwianie opon samochodowych w oparciu o działalność PSZOK w Kobiórze (zbiórka) i MASTER (odbiór, utylizacja)	K	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, zainteresowane podmioty gospodarcze i osoby fizyczne
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na możliwości utylizacji opon samochodowych	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P9/4. Zapobieganie powstawaniu odpadów z pojazdów samochodowych i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu						
Ustawiczna akcja informacyjna na temat możliwości utylizacji odpadów samochodowych, w tym wraków oraz działania kontrolne	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P9/5. Postępowanie z odpadami elektrycznymi i elektronicznymi w sposób bezpieczny dla środowiska						
Prowadzenie systemu odbioru odpadów elektrycznych i elektronicznych w ramach selektywnej zbiórki odpadów u źródła, z przejściowym gromadzeniem na PSZOK w Kobiórze i wyodrębnieniem z nich odpadów niebezpiecznych w ramach MASTER	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P9/6. Usunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032 roku, zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”						
Realizacja gminnego programu likwidacji azbestu	W/K	X	X	35,0	WFOŚiGW, środki własne właścicieli odpadów	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe, właściciele obiektów
Dostarczanie informacji o odpadach zawierających azbest – na potrzeby powiatowe i wojewódzkie	W/K	X	X	0,0	-	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski
Zadania w ramach priorytetu P9/7. Utrzymanie poziomu odzysku olejów smarowych w wysokości 50% w stosunku do ilości wprowadzanej na rynek i poziomu recyklingu w wysokości 35%.						
Prowadzenie zbiórki olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych na terenie PSZOK w Kobiórze	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe, wytwórcy odpadów
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na temat zasad prawidłowego postępowania z olejami i smarami oraz zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P9/8. Utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów zgodnego z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych						
Prowadzenie zbiórki baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych na PSZOK w Kobiórze oraz zbiórki baterii w wyznaczonych miejscach gminy (w przedszkolu, w szkołach);	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na temat zasad prawidłowego postępowania z bateriami i akumulatorami oraz zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P9/9. Pozyskanie z niezinwentaryzowanych miejsc przechowywania przeterminowanych środków ochrony roślin opakowań po nich w celu bezpiecznej ich utylizacji.						
Prowadzenie zbiórki przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po środkach ochrony roślin na PSZOK w Kobiórze, utylizacja w ramach MASTER	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na temat zasad prawidłowego postępowania z przeterminowanymi środkami ochrony roślin i opakowaniami po środkach ochrony roślin, oraz zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe

Nazwa zadania w zakresie celu: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko	W / K	Do zrealizowania do roku 2018	Do zrealizowania w perspektywie długoterminowej	Szacunkowy łączny koszt realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania	Podmiot realizujący zadania i partnerzy
Zadania w ramach priorytetu P9/10. Prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi oraz ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.						
Prowadzenie systemu zbiórki odpadów farmaceutycznych powstających w gospodarstwach domowych, aptekach i ośrodku zdrowia na PSZOK w Kobiórze, utylizacja w ramach MASTER	W/K	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe, podmioty gospodarcze
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami medycznymi	W	X	X	0,00	Finansowane w ramach MASTER	Urząd Gminy, MASTER, Starostwo Powiatowe
Zadania w ramach priorytetu P9/11. Pełne rozeznanie stanu gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym na terenie gminy						
Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami	W	X	X	0,00	-	Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, MASTER, podmioty gospodarcze

5 Harmonogram uruchamiania środków finansowych

W załączonej tabeli przedstawiono harmonogram uruchamiania środków finansowych na realizację programu. Dla perspektywy krótkoterminowej (do roku 2018) przedstawiono harmonogram w rozbiciu na poszczególne lata. Natomiast dla perspektywy średnioterminowej (2019÷2022) podano kwoty sumaryczne. Szczegółowe planowanie inwestycji w perspektywie dłuższej niż 4 lata jest nieuzasadnione ze względu na brak możliwości przewidzenia sytuacji finansowej budżetu miasta. Szczegółowy plan realizacji inwestycji dla okresu po roku 2018 byłby więc mało wiarygodny.

Tabela 5-1. Prognoza wydatków na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w ramach niniejszego Programu

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
CEL 1: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, zachowanie zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości												
P1/1. Zwiększenie stopnia oczyszczania ścieków poprzez rozbudowę systemu kanalizacji w systemie rozdzielczym												
Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Ołtuszewskiego (dzielnica Zagrodniki)	W	3 900 000	X	X	400 000	500 000	500 000	500 000	150 000	1 750 000	2 000 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Budowa przyłączy przy ul. Ołtuszewskiego	K	350 000	X	X	50 000	50 000	0	50 000	0	150 000	200 000	finansowany przez właścicieli nieruchomości, przy ewentualnym dofinansowaniu z budżetu gminy
Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Promnickiej	W	2 600 000	X	X	0	0	400 000	400 000	100 000	700 000	1 800 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Budowa przyłączy w rejonie ulicy Promnickiej	K	270 000	X	X	0	0	10 000	10 000	0	20 000	250 000	finansowany przez właścicieli nieruchomości, przy ewentualnym dofinansowaniu z budżetu gminy
Budowa kanalizacji za torami PKP	W	2 000 000	X	-	800 000	600 000	600 000	0	300 000	1 700 000	0	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Budowa przyłączy za torami PKP	K	50 000			20 000	15 000	15 000	0	0	50 000	0	finansowany przez właścicieli nieruchomości, przy ewentualnym dofinansowaniu z budżetu gminy
Nie dopuszczanie do wprowadzania nowej zabudowy bez równoczesnej rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
P1/2. Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń z dróg i źródeł obszarowych do wód powierzchniowych												
Budowa kanalizacji deszczowej na odcinku około 3 km, wraz z urządzeniami do oczyszczania wód deszczowych	W/K	2 800 000	X	X	0	0	0	150 000	50 000	100 000	2 650 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Instalowanie urządzeń podczyszczających wody opadowe z parkingów, powierzchni magazynowych i dróg	W/K	580 000	X	X	0	0	0	40 000	10 000	30 000	540 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Propagowanie tzw. Dobrych Praktyk Rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
P1/3. Zmniejszenie strat wody w sieci wodociągowej i zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę												
Budowa wodociągów w jednostkach: Wschód, Kajzerowiec, Plichtowice, Kąty	K	4 500 000	X	X	0	500 000	500 000	1 000 000	0	2 000 000	2 500 000	środki RPWiK w Tychach
Wymiana sieci wodociągowej z rur stalowych w złym stanie technicznym	K	2 500 000	X	X	0	100 000	200 000	200 000	0	500 000	2 000 000	środki RPWiK w Tychach
P1/4. Równoważenie bilansu wód powierzchniowych												
Rozwój partnerstwa w zakresie bieżącego utrzymania oraz remontów sieci melioracyjnej, w tym z Nadleśnictwem Kobiór	W/K	230 000	X	X	0	25 000	25 000	30 000	15 000	65 000	150 000	współfinansowanie przez RZGW Gliwice i Nadleśnictwo Kobiór
Ekoregulacja rzeki Korzeniec	K	3 500 000	X	X	0	500 000	500 000	500 000	0	1 500 000	2 000 000	współfinansowane z WFOSiGW oraz z funduszy strukturalnych UE
P1/5: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych												
Rozpoznanie problemu ujęć ze studni głębinowych i kopanych – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem	W/K	60 000	X	X	0	0	15 000	15 000	10 000	20 000	30 000	współfinansowane przez właścicieli studni

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
CEL 2: Pogodzenie rozwoju gminy z wymogami ochrony gleb i ochrony terenu przed dewastacją												
P2/1. Zachowanie funkcji rolniczej gminy oraz naturalnego charakteru gleb rolniczych w jak najdłuższej perspektywie czasu												
Utrzymanie funkcji rolniczych na terenach sąsiadujących z obszarami leśnymi oraz w południowej i zachodniej części osady	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	zadanie nie wymaga nakładów finansowych z tytułu ochrony środowiska
Wapnowanie gruntów rolnych nadmiernie zakwaszonych oraz zwiększenie nawożenia organicznego	K	40 000	X	X	0	5 000	5 000	5 000	0	15 000	25 000	finansowanie ze środków własnych gospodarstw rolnych
Uporządkowanie terenu dawnego starorzecza Korzeńca (w tym drenaż terenu)	W	120 000	X	X	0	0	35 000	35 000	30 000	40 000	50 000	-
Promocja agroturystyki	W	13 500	X	X	0	1 000	1 000	1 500	1 500	2 000	10 000	-
Prowadzenie okresowych badań gleb rolniczych	K	26 000	X	X	0	3 500	3 500	3 500	0	10 500	15 500	finansowanie ze środków własnych gospodarstw rolnych
P2/2. Całkowite wyeliminowanie problemu gruntów zdewastowanych i zdegradowanych												
Unikanie w miarę możliwości wydzielania nowych terenów dla działalności gospodarczej (preferowanie dotychczasowych terenów działalności przemysłowej)	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
P2/3. Zachowanie wiejsko-podmiejskiego charakteru zabudowy gminy												
Niedopuszczanie do równomiernego rozproszenia zabudowy na terenie łąk i pól	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Niedopuszczanie do lokalizacji budynków wielkokubaturowych na terenie gminy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
CEL 3: Utrzymanie najwyższej jakości powietrza (kl. A) i ograniczenie lokalnych uciążliwości												
P3/1. Ograniczenie niskiej emisji niezorganizowanej przez wprowadzanie proekologicznych źródeł ciepła i termomodernizację budynków												
Rozbudowa sieci gazowniczej w gminie (sieć średnioprężna)	K	550 000	X	X	0	110 000	110 000	110 000	0	330 000	220 000	zadanie nie wymaga nakładów finansowych z budżetu gminy
Promocja odnawialnych źródeł energii (w tym promocja kolektorów słonecznych oraz ekologicznych materiałów np. drewna odpadowego, oleju opałowego i gazu) wśród mieszkańców gminy i podmiotów gospodarczych	W	38 000	X	X	0	6 000	6 000	6 000	4 000	14 000	20 000	dofinansowanie z budżetu gminy w miarę możliwości finansowych
Przebudowa i modernizacja kotłowni w budynkach indywidualnych, wymiana starych kotłów na kotły ekologiczne	K	3 100 000	X	X	0	0	0	0	0	100 000	3 000 000	finansowanie ze środków własnych mieszkańców oraz z dotacji UE jeżeli pojawi się taka możliwość
Termoizolacja budynków z zasobów gminnych wraz z instalacją odnawialnych źródeł energii	W	1 926 000	X	X	426 000	0	500 000	500 000	200 000	1 226 000	500 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
P3/2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze środków transportu												
Wyznaczanie i urządzanie ścieżek rowerowych, w tym również łączących szlaki ponadlokalne, w porozumieniu z Nadleśnictwem Kobiór	W/K	110 000	X	X	0	15 000	20 000	20 000	10 000	45 000	55 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Modernizacja drogi krajowej	K	5 000 000	X	X	0	600 000	600 000	600 000	0	2 000 000	3 000 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Modernizacja dróg gminnych uwzględniająca zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powierza	W	1 850 000	X	X	50 000	100 000	100 000	100 000	350 000	0	1 500 000	w ramach wydatków budżetowych na drogi publiczne gminne
Optymalizacja organizacji ruchu na drogach gminnych w miarę przyrostu zabudowy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	zadanie nie wymaga nakładów finansowych z tytułu ochrony środowiska

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
CEL 4: Zmniejszenie uciążliwości akustycznych występujących na obszarze gminy do poziomu akceptowalnego pod względem prawnym i społecznym												
P4/1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających emisję hałasu komunikacyjnego												
Stosowanie nowoczesnych nawierzchni do budowy nowych dróg gminnych	W/K	80 000	X	X	0	10 000	10 000	10 000	30 000	0	50 000	traktowane jako koszt dodatkowy w odniesieniu do zwykłej nawierzchni; w ramach wydatków budżetowych na drogi publiczne gminne
Wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych umożliwiających maksymalną płynność ruchu na terenie gminy	W/K	180 000	X	X	0	10 000	10 000	10 000	5 000	25 000	150 000	na drogi gminne: w ramach wydatków budżetowych na drogi publiczne gminne; na pozostałe drogi: finansowane przez zarządcę
Modernizacja budynków poprzez stosowanie nowoczesnych, dźwiękochłonnych okien (DK1, droga 928)	K	160 000	X	X	0	20 000	20 000	20 000	0	60 000	100 000	finansowane przez właścicieli nieruchomości
P4/2. Ograniczanie rozprzestrzeniania hałasu komunikacyjnego i jego uciążliwości												
Wprowadzanie i rozbudowa pasów izolacyjnych zieleni wzdłuż DK1, drogi 928 i ul. Kobiórskiej, linii kolejowej oraz między nieprzekraczalnymi liniami zabudowy a terenami komunikacyjnymi	K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	zadanie nie wymaga angażowania środków finansowych gminy, ani też podmiotów z terenu gminy
CEL 5: Skuteczna ochrona mieszkańców gminy przed polami elektromagnetycznymi												
P5/1. Minimalizacja oddziaływania emitorów promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy												
Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji obiektów będących źródłem emisji promieniowania niejonizującego (w tym kontenerowe stacje transformatorowe)	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Bezwzględne egzekwowanie odległości od zabudowy mieszkaniowej przy lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Bezwzględne przestrzeganie ograniczeń w lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie nowych stacji transformatorowych i linii zasilających, wynikających z planów miejscowych	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Cel 6: Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych obszaru gminy Kobiór												
P6/1. Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny rzeki Korzeniec												
Zachowanie ciągłości trwałych użytków zielonych i zadrzewień w dolinie Korzeńca i jego lokalnych dopływów (egzekwowanie zakazu zabudowy)	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Preferowanie wykorzystania metod bioinżynieryjnych i materiałów naturalnych w regulacji koryta Korzeńca i jego dopływów	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
P6/2. Wykorzystanie walorów krajobrazowych dla promocji gminy												
Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne zbiorników retencyjnych w dolinie Korzeńca w zgodzie z wymogami ochrony przyrody, w tym ochrony rezerwatu „Babczyna Dolina”	W	80 000	X	X	0	10 000	15 000	15 000	15 000	25 000	40 000	współfinansowane z funduszy strukturalnych UE
Uwzględnianie elementów przyrodniczych w ochronie dziedzictwa kulturowego	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat walorów przyrodniczo-kulturowych gminy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
Zachowanie starodrzewi w obrębie Polany Kobiórskiej oraz starodrzewu leśnego w jej otoczeniu	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Udostępnianie terenu gminy dla rekreacji konnej z uwzględnieniem partycypacji zainteresowanych podmiotów w utrzymaniu dróg gruntowych	K	55 000	X	X	0	5 000	10 000	10 000	12 500	12 500	30 000	-
Sukcesywna wymiana topoli mieszańcowych na gatunki szlachetne w zasobach zieleni urządzonej i przy drogach w obrębie Polany Kobiórskiej	W/K	5 000	X	X	0	1 000	1 000	1 000	1 500	1 500	2 000	-
P6/3. Utrzymanie i wzbogacanie zasobów różnorodności biologicznej												
Utrzymanie biologicznego zagospodarowania stref stykowych (ekotonowych) z obszarami leśnymi	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
Utrzymanie dotychczasowej ochrony prawnej, oraz wprowadzenie ochrony prawej dalszych drzew i ich grup (pomniki przyrody)	W	10 000	X	X	0	1 000	2 000	2 000	2 500	2 500	5 000	-
Przywracanie zgodności szaty roślinnej lasów i przestrzeni otwartej z warunkami siedliskowymi.	K	10 000	X	X	0	1 000	2 000	2 000	0	5 000	5 000	-
P6.4. Rekompensowanie zmniejszania areału gruntów rolnych zwiększaniem udziału zieleni urządzonej na terenach zainwestowanych												
Zwiększenie areału zieleni urządzonej, w tym izolacyjnej, w centralnej części gminy	W/K	25 000	X	X	0	3 000	3 500	3 500	4 500	5 500	15 000	-
Zachowanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych w obrębie nowej zabudowy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
CEL 7: Wykształcenie u mieszkańców gminy poczucia odpowiedzialności za stan środowiska oraz nawyków kultury ekologicznej												
P7/1. Edukacja ekologiczna w systemie pozaszkolnym, w tym dotycząca dorosłych												
Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	W/K	20 000	X	X	0	3 000	3 000	3 000	4 500	4 500	11 000	-
Udział w organizacji szkoleń dla rolników w zakresie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	K	22 000	X	X	0	3 000	3 500	3 500	0	10 000	12 000	-
Działania edukacyjne w zakresie ochrony powietrza	W/K	7 500	X	X	0	500	1 000	1 000	1 500	1 000	5 000	-
Kontynuacja działań edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (np. broszury, ulotki informacyjne)	W/K	20 000	X	X	0	3 000	3 000	3 000	4 500	4 500	11 000	-
Edukacja i uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie utrzymania czystości działek, ogródków i terenów przydomowych (np. broszury, ulotki informacyjne)	W	10 000	X	X	0	1 000	1 500	1 500	2 000	2 000	6 000	-
Wytyczanie i urządzanie edukacyjnych ścieżek przyrodniczych	K	10 000	X	X	0	1 000	1 500	1 500	0	4 000	6 000	-
Współorganizacja imprez o charakterze proekologicznym (np. Dni Ziemi, Sprzątanie Świata)	W/K	24 000	X	X	0	3 000	3 000	3 000	4 500	4 500	15 000	-
Współpraca ze środkami masowego przekazu (np.: lokalne gazety, rozgłośnie radiowe, telewizja) dla prezentacji problemów środowiskowych gminy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
P7/2. Wspieranie finansowe i organizacyjne placówek oświatowych przez władze samorządowe												
Doposażenie placówek oświatowych w materiały tematyczne w zakresie edukacji ekologicznej (książki, atlasy, gry, programy komputerowe, mapy itd.)	W/K	60 000	X	X	0	10 000	10 000	10 000	15 000	15 000	30 000	-
Doposażenie placówek oświatowych w sprzęt niezbędny do realizacji programów szkolnych w zakresie edukacji ekologicznej	W/K	60 000	X	X	0	10 000	10 000	10 000	15 000	15 000	30 000	-
P7/3. Tworzenie i realizacja programów edukacji ekologicznej osadzonych w realiach gminy Kobiór												
Wspieranie autorskich programów na wszystkich szczeblach edukacji (od przedszkola po gimnazjum)	W/K	11 000	X	X	500	1 500	1 500	1 500	2 500	2 500	6 000	-

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
Współpraca z podmiotami zewnętrznymi (w tym Nadleśnictwo Kobiór i organizacje pozarządowe) w realizacji programów edukacji ekologicznej	W/K	11 000	X	X	500	1 500	1 500	1 500	2 500	2 500	6 000	-
Udział w systemie doradztwa, konsultacji i szkoleń dla nauczycieli prowadzących edukację ekologiczną we wszystkich placówkach oświatowych gminy	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
CEL 8: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy powodziami, pożarami oraz awariami technologicznymi i transportowymi												
P8/1.Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy												
Współpraca w tworzeniu planów awaryjnych w zakładach pracy, przestrzeganie (także w mniejszych zakładach) terminowych szkoleń odnośnie zachowania się w sytuacjach awaryjnych	K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania organizacyjne nie generujące kosztów ze strony gminy
P8/2. Zmniejszenie zagrożenia wystąpieniem zjawisk o cechach nadzwyczajnych oraz minimalizowanie ich środowiskowych skutków												
Oznakowanie i wytyczenie dróg ewakuacyjnych i dróg przewozu materiałów niebezpiecznych	K	19 000	X	X	0	3 000	3 000	3 000	0	9 000	10 000	-
Utrzymywanie i doposażenie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w sprzęt pozwalający podjąć odpowiednie działania (w tym do neutralizacji środków chemicznych i paliw) do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej	W/K	60 000	X	X	0	10 000	10 000	10 000	15 000	15 000	30 000	-
Doskonalenie systemów wczesnego ostrzegania o zdarzeniach o cechach nadzwyczajnych	W/K	17 000	X	X	0	1 000	3 000	3 000	3 500	3 500	10 000	-
Zwiększenie zabezpieczenia terenu gminy na wypadek awarii w trakcie przewozu substancji niebezpiecznych liniami kolejowymi	K	80 000	X	X	0	10 000	10 000	10 000	0	30 000	50 000	działania nie generujące kosztów ze strony gminy
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	W	10 000	X	X	0	1 000	1 500	1 500	2 000	2 000	6 000	-
Doposażenie magazynu gminnego O.C. w środki ratownictwa – jak np. neutralizatory, sorbenty, materiały do stawiania zapór naturalnych	W	24 000	X	X	0	3 000	3 000	3 000	4 000	5 000	15 000	-
Kontynuacja modernizacji dróg pożarowych na terenach zalesionych przez Nadleśnictwo oraz budowy ujęć śródleśnych dla celów p-poż.	K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania nie generujące kosztów ze strony gminy
CEL 9: Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko												
P9/1 Gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób umożliwiający selektywne pozyskanie odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwienia												
Odbieranie odpadów komunalnych z terenu Gminy Kobiór – utrzymanie czystości na terenie Gminy Kobiór	W	7 600 000	X	X	900 000	900 000	900 000	900 000	100 000	3 500 000	4 000 000	finansowane z opłat za odbiór odpadów oraz z budżetu Gminy
Monitoring i bieżąca likwidacja dzikich składowisk (w tym również w rowach przydrożnych, w korytach rzecznych i na obszarach leśnych)	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Utrzymywanie czystości na szlakach turystycznych i ścieżkach rowerowych na terenie gminy (zadanie ciągłe)	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Organizowanie akcji porządkowych na terenie gminy np. „Sprzątanie Świata", „Dzień Ziemi"	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)"
Zorganizowanie punktów zbiórki odpadów w miejscach poddanych największej presji turystycznej	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Wprowadzenie systemu okresowego odbioru odpadów wielkogabarytowych na terenie gminy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania nie generujące kosztów ze strony gminy

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania nie generujące kosztów ze strony gminy
Wprowadzenie i doskonalenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, związanego z segregacją u źródła w oparciu o system kontenerowy	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Kontynuacja i rozwój dotychczasowych działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	W	22 000	X	X	0	2 000	2 000	2 000	3 000	3 000	15 000	-
P9/2. Gospodarowanie odpadami biodegradowalnymi w sposób umożliwiający selektywne ich pozyskanie ze strumienia odpadów komunalnych, w celu ograniczenia kierowania ich na składowiska												
Promowanie wykorzystania odpadów biodegradowalnych w oparciu o kompostowniki przydomowe	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”
P9/3. Zagospodarowanie zużytych opon w sposób bezpieczny dla środowiska i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu												
Unieszkodliwianie opon samochodowych w oparciu o działalność PSZOK w Kobiórze (zbiórka) i MASTER (odbiór, utylizacja)	K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	zadanie nie wymaga angażowania środków budżetowych gminy
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na możliwości utylizacji opon samochodowych	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”
P9/4. Zapobieganie powstawaniu odpadów z pojazdów samochodowych i tworzenie warunków do odzysku i recyklingu.												
Ustawiczna akcja informacyjna na temat możliwości utylizacji odpadów samochodowych, w tym wraków oraz działania kontrolne	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”
P9/5. Postępowanie z odpadami elektrycznymi i elektronicznymi w sposób bezpieczny dla środowiska												
Prowadzenie systemu odbioru odpadów elektrycznych i elektronicznych w ramach selektywnej zbiórki odpadów u źródła, z przejściowym gromadzeniem na PSZOK w Kobiórze i wyodrębnieniem z nich odpadów niebezpiecznych w ramach MASTER	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
P9/6. Usunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032 roku, zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”												
Realizacja gminnego programu likwidacji azbestu	W/K	35 000	X	X	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	15 000	15 000	zadanie realizowane przy dofinansowaniu WFOSiGW i wkładzie finansowym właścicieli nieruchomości
Dostarczanie informacji o odpadach zawierających azbest – na potrzeby powiatowe i wojewódzkie	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	zadanie nie wymaga angażowania środków budżetowych gminy
P9/7. Utrzymanie poziomu odzysku olejów smarowych w wysokości 50% w stosunku do ilości wprowadzanej na rynek i poziomu recyklingu w wysokości 35%.												
Prowadzenie zbiórki olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych na terenie PSZOK w Kobiórze	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na temat zasad prawidłowego postępowania z olejami i smarami oraz zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”

Nazwa zadania	Kategoria	Łączny koszt [zł]	do 2018	po 2018	2015	2016	2017	2018	2015-2018 środki własne	2015-2018 środki zewnętrzne	2019-2022 ogółem	Uwagi
P9/8. Utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów zgodnego z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych												
Prowadzenie zbiórki baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych na PSZOK w Kobiórze oraz zbiórki baterii w wyznaczonych miejscach gminy (w przedszkolu, w szkołach);	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na temat zasad prawidłowego postępowania z bateriami i akumulatorami oraz zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”
P9/9. Pozyskanie z niezinwentaryzowanych miejsc przechowywania przeterminowanych środków ochrony roślin opakowań po nich w celu bezpiecznej ich utylizacji.												
Prowadzenie zbiórki przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po środkach ochrony roślin na PSZOK w Kobiórze, utylizacja w ramach MASTER	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej na temat zasad prawidłowego postępowania z przeterminowanymi środkami ochrony roślin i opakowaniami po środkach ochrony roślin, oraz zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”
P9/10. Prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi oraz ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.												
Prowadzenie systemu zbiórki odpadów farmaceutycznych powstających w gospodarstwach domowych, aptekach i ośrodku zdrowia na PSZOK w Kobiórze, utylizacja w ramach MASTER	W/K	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty w ramach systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami medycznymi	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	koszty ujęte w ramach zadania „Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki (...)”
P9/11. Rozeznanie stanu gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym na terenie gminy												
Zwiększenie kontroli i egzekwowanie realizacji zapisów w wydawanych decyzjach w zakresie gospodarki odpadami	W	0	X	X	0	0	0	0	0	0	0	działania nie generujące kosztów ze strony gminy
SUMA [zł]		**44 841 000**	**-**	**-**	**2 652 000**	**4 164 000**	**5 196 000**	**5 326 500**	**1 486 000**	**16 152 500**	**27 201 500**	

6 Zarządzanie programem ochrony środowiska

6.1 Wprowadzenie

Niniejszy „Program Ochrony Środowiska" powinien być postrzegany przez władze gminy jako instrument koordynacji różnych rodzajów działań na rzecz środowiska, prowadzonych na terenie Kobióra. Struktury administracyjne władz samorządowych Kobióra bezpośrednio zarządzać będą realizacją Programu, między innymi poprzez stanowienie prawa lokalnego – w formie uchwał oraz decyzji administracyjnych związanych z zagadnieniami objętymi Programem. Władze pełnić również funkcję wykonawczą (zadania wynikające z odpowiednich ustaw) i kontrolną. Oprócz władz gminy, w realizacji Programu uczestniczyć będzie wiele innych podmiotów, a jednym z uczestników, a zarazem głównym beneficjantem będzie lokalna społeczność. Dlatego ostatnią, lecz równie, jak inne, ważną funkcją władz gminy jest kreowanie i wspieranie tych działań ukierunkowanych na poprawę środowiska gminy, które prowadzone są z udziałem partnerów – podmiotów zewnętrznych.

Program ochrony środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ekologicznej państwa lecz, przede wszystkim, jest częścią procesu programowania i realizacji zrównoważonego rozwoju gminy. Oznacza to, że w Program muszą być wpisane zasady zarządzania środowiskiem w zakresie wykraczającym poza domenę specjalistycznych służb. W zarządzaniu środowiskiem, tym samym – w realizacji Programu - muszą uczestniczyć przedstawiciele różnych sfer życia społecznego i gospodarczego.

6.2 Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne. Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się na obowiązującą politykę ekologiczna państwa, program ochrony środowiska dla województwa śląskiego, strategia rozwoju województwa a także dokumenty składające się na politykę rozwoju gminy Kobiór – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

6.2.1 Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce ma plan zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planu miejscowego.

KOMPETENCJE

Kompetencje w zakresie ochrony środowiska

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska:

- Sporządzanie (wójt) i uchwalanie (rada gminy) programów ochrony środowiska. Z realizacji programu wójt gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy
- Udostępnianie każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w posiadaniu władz gminy
- Okresowe przedkładanie wojewodzie, przez wójta gminy, informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska
- Przeprowadzanie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.
- Nakazywanie (w formie decyzji wójta) osobie fizycznej eksploatującej instalacje w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzające do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko
- Wstrzymywanie użytkowania instalacji lub urządzenia, w drodze decyzji wójta, w razie naruszenia warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub niedostosowania się do wymagań
- Wyrażanie, w drodze decyzji wójta, na wniosek zainteresowanego, zgody na podjęcie wstrzymanej działalności po stwierdzeniu, iż ustały przyczyny wstrzymania działalności, lub oddania do eksploatacji obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji
- W przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne,
    - przyjmowanie wyników pomiarów emisji prowadzonych przez użytkowników instalacji,

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

  - przyjmowanie zgłoszeń instalacji z której emisja nie wymaga pozwolenia lecz mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko
- Sprawowanie, przez wójta gminy, kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością władz szczebla gminnego. Do wykonywania funkcji kontrolnych wójt może upoważnić pracowników urzędu gminy
- Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego (wójt lub osoby przez niego upoważnione) w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska
- Występowanie przez wójta gminy do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska:

- Rozpatrywanie przez radę gminy, przynajmniej raz w roku, informacji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa.
- Przyjmowanie od wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu
- Wydawanie przez wójta gminy, w przypadkach bezpośredniego zagrożenia środowiska, właściwemu organowi Inspektoratu ochrony środowiska polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Sporządzanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w którym uwzględnia się uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu, stanu środowiska, wielkości i jakości zasobów wodnych, wymogów ochrony środowiska, infrastruktury technicznej w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej
- Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Ustawa Prawo Energetyczne

- Opracowywanie (wójt) i wdrażanie planów zaopatrzenia w energię

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

Ustawa o Utrzymaniu Porządku i Czystości w Gminach

- Ustalanie w drodze uchwały szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy
- Nadzorowanie utrzymania czystości i porządku w gminie

Kompetencje w zakresie gospodarki odpadami

Ustawa o odpadach

- Podejmowanie przez radę gminy, w razie potrzeby, uchwały o obowiązku złożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami przez wytwórców odpadów wytwarzających odpady inne niż niebezpieczne w ilości do 5 ton rocznie (nie dotyczy odpadów komunalnych)
- Nakazywanie posiadaczowi odpadów, w drodze decyzji wójta gminy, usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, ze wskazaniem sposobu wykonania tej decyzji.

Kompetencje w zakresie ochrony przyrody

Ustawa o Ochronie Przyrody

- Wykonywanie i popularyzacja ochrony przyrody;
- Wprowadzenie form ochrony przyrody (obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), jeżeli wojewoda nie wprowadził tych form;
- Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów poddawanych ochronie przez radę gminy;
- Umieszczanie tablic o ograniczeniach i zakazach lub innych oznakowań o poddaniu pod ochronę – na obrzeżach ochranianych kompleksów przyrodniczych i w pobliżu chronionych tworów przyrody;
- Wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów;
- Naliczanie opłat za usunięcie drzew lub krzewów;
- Wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów oraz za ich usuwanie bez wymaganego zezwolenia;

Kompetencje w zakresie gospodarki wodnej

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

- Zatwierdzanie ugód w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach

Ustawa Prawo Wodne

- Nakazanie wykonania urządzeń zabezpieczających wodę przed zanieczyszczeniem
- Nakazanie właścicielowi gruntu przywrócenia stanu poprzedniego wód na tym gruncie
- Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na zwykłe korzystanie z cudzej wody
- Prowadzenie działań w zwalczaniu powodzi
- Wydawanie upoważnień do wstępu na cudzy teren w celu dokonania pomiarów, badań i wierceń lub innych podobnych czynności
- Ustalanie terminu dokonania przyłączy do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej
- Ograniczenie możliwości poboru wody,
- Rozstrzyganie sporów o przywrócenie stosunków wodnych na gruntach,
- Zaopiniowanie projektu korzystania z wód dorzecza

MONITORING STANU SRODOWISKA

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

6.2.2 Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

OPŁATY ZA GOSPODARCZE KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska.
Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ gminy) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego.

Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy „Prawo wodne". Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

ADMINISTRACYJNE KARY PIENIĘŻNE

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

FUNDUSZE CELOWE

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla gminy Kobiór istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOSiGW w Warszawie i WFOSiGW w Katowicach).

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

6.2.3 Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem gminy poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

Edukacja ekologiczna prowadzona jest dla szkół wszystkich stopni, ale także w jej zakres wchodzą także tematyczne szkolenia adresowane do poszczególnych grup zawodowych i organizacji. O sukcesie działań edukacyjnych decyduje rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a przede wszystkim umiejętność komunikowania się z lokalną społecznością.

Komunikacja między władzą samorządową i ogółem społeczności może przybierać formy instytucjonalne, np. poprzez tworzenie biur komunikacji społecznej, podpisywanie formalnych deklaracji współpracy z organizacjami społecznymi i wspieranie ich działań poprzez np. wprowadzanie przedstawicieli organizacji do różnego rodzaju ciał opiniodawczych i doradczych, organizowanie regularnych spotkań z organizacjami, itp.

Na instytucjach samorządowych i rządowych spoczywa obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania decyzji związanych z ochroną środowiska. Zarówno Konstytucja RP, jak ustawa Prawo ochrony środowiska zapewniają każdemu obywatelowi pełny dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie. Budowanie procedur komunikacji społecznej służy zatem realizacji konstytucyjnych praw obywateli, przy czym dostęp do informacji nie jest uzależniony od uczestnictwa w konkretnym postępowaniu ani od posiadania jakiegokolwiek interesu w sprawie. Pożądany, dla skutecznego wdrażania programu ochrony środowiska, zakres komunikacji społecznej zdecydowanie wykracza poza samo tylko udzielanie informacji „na żądanie”. Obejmuje on także np. promocję programu, przekazywanie określonych danych politykom, sponsorom czy decydentom, wyjaśnianie stanowisk w konkretnych sprawach oraz „wciąganie” zainteresowanych osób lub instytucji do współpracy w realizacji programu, wyjaśnianie stanowisk, wymianę roboczej informacji między osobami pracującymi nad danym tematem, itd. Odpowiednio wczesna wymiana informacji o zamierzeniach związanych z realizacją programu ochrony środowiska, choć

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 88

początkowo może przyczynić się do opóźnienia niektórych działań, chronić będzie przed znacznie poważniejszymi zakłóceniami (np. odwołania i protesty).

Można wskazać kilka rodzajów działań związanych z uspołecznieniem wdrażania programu, szczególnie pożądanych do podjęcia na obszarze gminy Kobiór. Na próbę podjęcia zasługuje zwłaszcza kierunek działań polegający na zacieśnieniu współpracy z Nadleśnictwem Kobiór w wykonywaniu zadań w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej, a także utworzenie nieformalnego, społecznego ciała doradczego, wyłonionego spośród mieszkańców gminy.

6.2.4 Instrumenty strukturalne

Program ochrony środowiska dla gminy Kobiór jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2022 roku, jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2015÷2018). Program ten z jednej strony uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w transporcie czy gospodarce komunalnej muszą być brane pod uwagę w programie ochrony środowiska, a jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców gminy. Wszystko to wymaga posługiwania się instrumentami strukturalnymi. Należą do nich strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

STRATEGIE I PROGRAMY WDROŻENIOWE

Dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali gminy jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór*. Wdrażając, weryfikując i aktualizując program ochrony środowiska gminy trzeba mieć także na uwadze:

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2018,
- Strategię rozwoju powiatu pszczyńskiego,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018,
- Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego - ŚLĄSKIE 2020+,

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- Studium zagospodarowania przestrzennego dorzecza Wisły w granicach województwa śląskiego,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla gminy Kobiór
- Plany urządzenia lasów Nadleśnictwa Kobiór.

SYSTEMY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO

Koncepcja zarządzania środowiskowego jest odpowiedzią na sytuację, w której konieczna jest nie tylko naprawa zaistniałych już szkód środowiskowych oraz spełnianie wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale także zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód. Na przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek samodzielnego definiowania problemów środowiskowych i szukania, z wyprzedzeniem, środków zaradczych. Związane jest to z włączeniem zarządzania środowiskowego do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania np. normy ISO 14 000 lub REMAS.

System zarządzania środowiskowego REMAS może być wdrażany w strukturach samorządowych województwa śląskiego oraz jego powiatów i gmin. **W przypadku wdrażania struktury REMAS na poziomie Starostwa Powiatowego w Pszczynie, przewidywane jest włączenie się gminy Kobiór w odpowiednie procedury związane m.in. z wdrożeniem systemów informatycznych.** Przyjęto bowiem, że powiatowy program ochrony środowiska realizowany będzie przez Powiat Pszczyński w ramach zorganizowanego systemu zarządzania środowiskowego, z zastosowaniem modelu, procedur i narzędzi Regionalnego Systemu Zarządzania Środowiskowego (REMAS).

Celem REMAS jest wspomaganie procesu integracji Polski z Unią Europejską wyrażone dążeniem do spełnienia wymagań akcesyjnych przez uzyskiwanie w województwie sukcesywnego z roku na rok ograniczania negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla program ochrony środowiska województwa, zintegrowany z programami opracowanymi przez powiaty i gminy, a potwierdzeniem jego osiągania jest ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (ustawowo co 2 lata) z wykorzystaniem zestawu takich samych dla gmin i powiatów wskaźników, które podlegają również weryfikacji w okresach rocznych.

W modelu REMAS instrumenty instytucjonalne spełniają rolę stymulującą samorządy i przedsiębiorstwa do podejmowania priorytetowych dla regionu inwestycji proekologicznych,

wśród których istotne znaczenie mają instrumenty ekonomiczne, będące w dyspozycji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Zorganizowany w województwie śląskim, na zasadzie dobrowolności, REMAS stwarza warunki do opracowywania aktualizacji programów ochrony środowiska gmin i powiatów w sposób zintegrowany, ukierunkowany na generowanie i realizacje dużych zadań inwestycyjnych, spełniających kryteria dofinansowania z funduszy europejskich.

Sam fakt posiadania programu ochrony środowiska i wynikających z niego planów, oprócz spełnienia wymogu ustawowego, zwiększa, szanse pozyskania środków europejskich na realizacje zawartych w nich zadań. Ich realizacja w ramach systemu zarządzania środowiskowego może również znakomicie ułatwić monitorowanie uzyskiwanych efektów ekologicznych i ekonomicznych. Efekty te zadecydują bowiem o faktycznym osiągnięciu w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z ustaleń akcesyjnych. Jest to podstawowe zadanie wszystkich partnerów uczestniczących w zarządzaniu środowiskowym w skali regionalnej, a możliwość organizowania w ramach REMAS skutecznego zarządzania informacjami ekologicznymi, w tym związanymi z kontrolą i prognozowaniem opłat środowiskowych stanowiących dochody funduszy ekologicznych w skali całego województwa, stanowi istotny atut omawianego modelu.

Podstawą REMAS jest zintegrowany (wielopoziomowy) model systemu zarządzania środowiskowego, stanowiący rozwinięcie klasycznego modelu Czystszej Produkcji, o zasadnicze elementy modelu zgodnego z ISO 14001 oraz dodatkowe narzędzia, w tym informatyczne.

Na omawiany model, którego schemat pokazuje poniższy rysunek, składają się szczegółowe algorytmy postępowania opisane za pomocą podstawowych trzech, wzajemnie ze sobą powiązanych procedur operacyjnych:

Procedura PR 1 - „Zarządzanie środowiskowe” określa sposób organizacji systemu zarządzania środowiskowego w gminie/powiecie, w tym opracowywania: polityki środowiskowej, ustalania celów i zadań środowiskowych, generowania programów zarządzania środowiskowego, stanowiących zasadnicze elementy programu ochrony środowiska gminy/powiatu. Procedura stanowi rozwinięcie procedury Czystszej Produkcji o najistotniejsze wymagania międzynarodowej normy PN-EN ISO 14001.

Procedura PR 2 - „Ocena efektów działalności środowiskowej” określa zasady monitorowania i okresowego przeglądu wpływu gminy/powiatu na środowisko, identyfikacji aspektów środowiskowych, określania aspektów istotnych i priorytetów. Procedura pozwala

dokonywać okresowego przeglądu i oceny efektów działalności środowiskowej gminy/powiatu, będących skutkiem wdrażania programów ochrony środowiska, opracowywać propozycje działań korygujących i zapobiegawczych oraz stale doskonalić funkcjonowanie systemu. Wykorzystuje wymagania międzynarodowej normy EN ISO 14031, normy PN-EN ISO 1400 oraz narzędzia monitorowania, przeglądu i oceny wpływu na środowisko danej organizacji (powiatu, gminy oraz przedsiębiorstw działających na ich terenie) z zastosowaniem jednolitych kryteriów i wskaźników oceny efektów działalności środowiskowej.

Procedura PR 3 - „Zarządzanie informacjami ekologicznymi", której przedmiotem są zasady gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji ekologicznych w skali województwa, dotyczących:

- opracowywania programów ochrony środowiska, ich realizacji oraz okresowej oceny uzyskiwanych efektów i informowania o tym,
- wspomagania systemu kontroli (dla gmin i powiatów - prognozowania) wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska stanowiących dochody funduszy ekologicznych,
- dostępu do informacji ekologicznych zgromadzonych w ramach systemu.

Procedura PR3 stanowi podstawę organizowanego w województwie śląskim systemu kontroli (na poziomie województwa) i prognozowania (na poziomie gmin i powiatów) wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska przez podmioty do tego zobowiązane, zapewniającego wzrost przychodów funduszy ekologicznych – gminnych, powiatowych i WFOŚiGW w Katowicach, a także NFOŚiGW. Jej celem jest dążenie do zapewnienia wkładu własnego samorządów w celu maksymalnej absorpcji środków unijnych na realizacji priorytetowych dla województwa zadań, poprawiających stan środowiska do poziomu wynikającego z ustaleń akcesyjnych - w szczególności do zapewnienia wkładu własnego samorządów.

Realizacja REMAS za pomocą modelu zintegrowanego (wielopoziomowego) zapewnia integrację gminnych i powiatowych programów ochrony środowiska przez skorelowanie polityk, celów i zadań oraz programów zarządzania środowiskowego. Ponadto REMAS gwarantuje powiązania informacyjne pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządowymi, w tym porównywalność danych o osiąganych efektach działalności środowiskowej. W wyniku tego uzyskuje się możliwość kreowania zmian lokalnych i regionalnych instrumentów instytucjonalnych: prawnych, finansowych i organizacyjnych, zachęcających uczestników systemu regionalnego do osiągania celów środowiskowych przyjętych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych programach ochrony środowiska.

Zaletą modelu REMAS jest fakt, że wszystkie dokumenty systemowe opracowane i dostępne są w wersji elektronicznej, a wiec nie wymagają stosowania zbędnej biurokracji

Rolą władz gminy mogą być działania inspirujące przedsiębiorstwa do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, choć ostateczne korzyści wynikające z jego wprowadzenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w sytuacji rynkowej tych przedsiębiorstw. Wspomniane systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym urzędów. Należy spodziewać się, że zgodnie z polityką Unii Europejskiej, polecającą systemy zarządzania środowiskowego jako wyraz własnej odpowiedzialności sektora gospodarczego za sprawy środowiskowe, w nadchodzących latach pojawią się narzędzia pozwalające włączyć system zarządzania środowiskowego w pozwolenia wydawane przez wojewodę śląskiego lub starostę pszczyńskiego.

6.3 Upowszechnianie informacji o środowisku

Zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska" organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu. Władze gminy będą maksymalnie wykorzystywały nowoczesne środki komunikowania się. Rozszerzony zostanie zakres informacji udostępnianej na stronach internetowych Urzędu Gminy o dane dotyczące realizacji niniejszego programu. Wstępem będzie umieszczenie w witrynie Programu, po jego przyjęciu Uchwałą Rady Gminy.

6.4 Organizacja zarządzania środowiskiem oraz zarządzania programem ochrony środowiska

Realizacja programu ochrony środowiska wymagać będzie wyodrębnionej struktury zarządzania. W okresie docelowym program ten powinien stopniowo stawać się tożsamy z systemem zarządzania środowiskiem gminy.

Z samej istoty koncepcji zrównoważonego rozwoju wynikają następujące reguły:

- nieodnawialne zasoby środowiska powinny być wykorzystywane w takim zakresie, w jakim istnieje możliwość ich substytucyjnego kompensowania zasobami odnawialnymi,
- odnawialne zasoby środowiska powinny być wykorzystywane tylko w zakresie nie przekraczającym stopnia ich odnawialności,

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- chłonność środowiska nie powinna być w żadnym zakresie przekroczona,
- różnorodność biologiczna środowiska nie powinna maleć.

Podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska kierują się nie tylko efektami ekonomicznymi i zasadami konkurencji rynkowej, ale także liczą się z głosami opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymywanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji odpowiedzialnych za wykonywanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska przez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska.

Cele te są realizowane poprzez tworzenie złożonego systemu dokumentów planistycznych wytyczających generalne kierunki polityki rozwoju w kontekście ochrony środowiska, jak i zagospodarowania przestrzennego, na wszystkich szczeblach administracji samorządowej. **Rangę obowiązującego przepisu prawa ma tylko miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego**. Wszelkie inne programy, plany i strategie mają szansę realizacji, jeśli znajdą odzwierciedlenie w konkretnym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Program ochrony środowiska jest jednym z rodzajów dokumentów o charakterze strategiczno-operacyjnym.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na wójcie gminy, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania Programu. W praktyce, wójt może wyznaczyć koordynatora wdrażania programu – spośród pracowników Urzędu Gminy - lub sprawować tę funkcję osobiście. Zadaniem koordynatora jest ścisła współpraca z wójtem (o ile nie pełni on tej funkcji osobiście) i Radą Gminy oraz przedstawianie im okresowych sprawozdań z realizacji programu.

Wójt gminy współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego. Ponadto wójt (a w jego imieniu – koordynator programu) współdziała z instytucjami administracji specjalnej, które dysponują instrumentami kontroli i

monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (ŚWIOŚ, WSSE), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Wypracowane procedury powinny stopniowo stać się rutyną i podstawą zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy partnerami z różnych środowisk. Dzięki temu, proces planowania i zarządzania może stać się czytelny i przejrzysty dla ogółu społeczności gminy (Rys. 5.1).

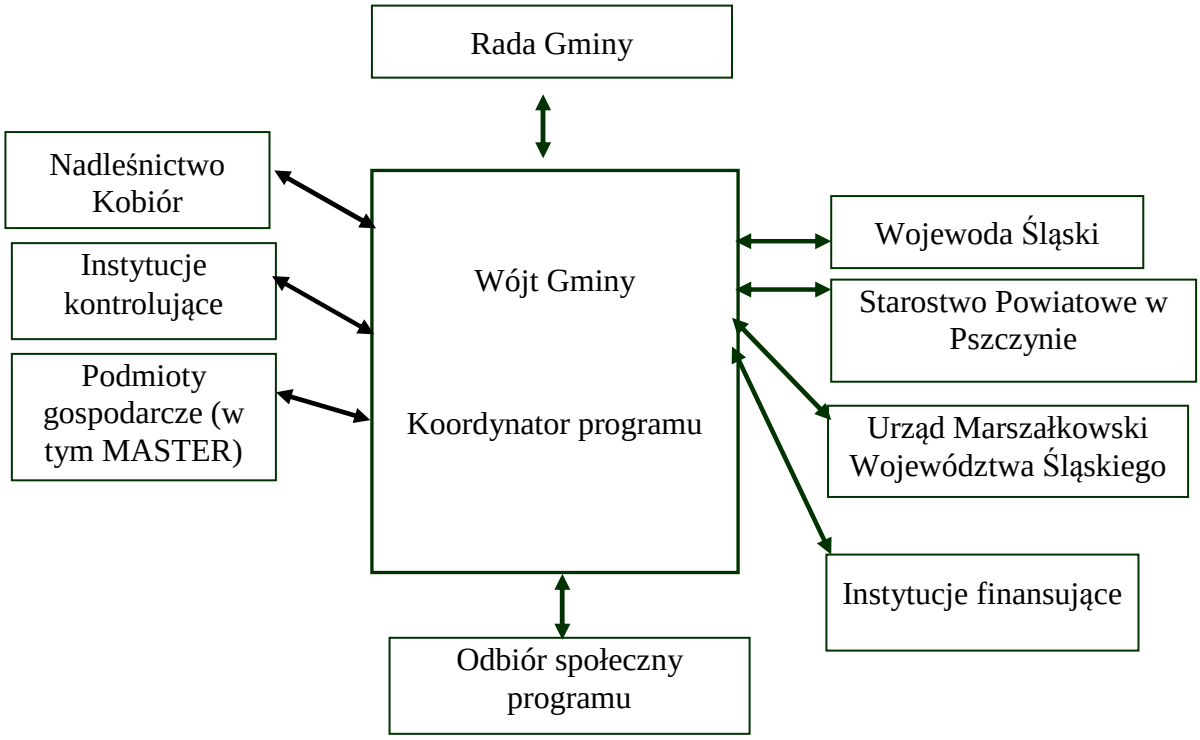

Rysunek 6-1. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska

Główne działania w zakresie zarządzania środowiskiem, a zarazem zarządzania programem są następujące:

Obszar działań	Główne działania w latach 2015÷2018	Instytucje uczestniczące
Wdrażanie programu ochrony środowiska dla gminy Kobiór	Ustawiczna koordynacja wdrażania programu z udziałem jednostek organizacyjnych gminy i podmiotów zewnętrznych Okresowa ocena realizacji zadań krótkoterminowych, weryfikacja ich listy i opracowanie raportów (2016, 2018) Weryfikacja celów i priorytetowych kierunków działań (2018)	Władze gminy i inne jednostki uczestniczące we wdrażaniu programu

Obszar działań	Główne działania w latach 2015÷2018	Instytucje uczestniczące
Monitoring środowiska	Zgodnie z wymogami ustawowymi Upowszechnianie informacji o stanie środowiska w mieście	ŚWIOŚ, WSSE, władze gminy
Edukacja ekologiczna, informacja o środowisku, komunikacja społeczna	Praktyczna realizacja zapisów ustawowych w zakresie powszechnego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie Rozwój szkolnych i pozaszkolnych form edukacji ekologicznej dla różnych grup wiekowych i zawodowych Wykorzystywanie mediów dla informowania społeczności gminy o działaniach w zakresie ochrony środowiska Rozszerzenie współpracy z władzami powiatowymi, organizacjami pozarządowymi i Nadleśnictwem Kobiór w zakresie edukacji ekologicznej i komunikacji społecznej	Władze gminy, ŚWIOŚ, zarząd województwa, organizacje pozarządowe, starostwo powiatowe, Nadleśnictwo Kobiór, MASTER
Systemy zarządzania środowiskiem	Promowanie instytucji wdrażających systemy zarządzania środowiskiem	Wojewoda, fundusze celowe, władze gminy

6.5 Monitoring wdrażania Programu

Proces wdrażania programu wymaga kontroli, której najważniejszym elementem jest ocena realizacji zadań z punktu widzenia osiągania założonych celów. Rezultaty oceny będą z kolei podstawą korekt i aktualizacji programu.

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- Określenia stopnia wykonania przedsięwzięć / działań.
- Określenia stopnia realizacji przyjętych celów.
- Oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.
- Analizy przyczyn tych rozbieżności.

Wójt gminy będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia Programu. Ocena ta będzie podstawą przygotowania raportu z wykonania Programu. W początkowym okresie wdrażania Programu również co dwa lata będzie weryfikowana lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w najbliższych czterech latach. Oznacza to, że pod koniec 2016 roku powinna być przygotowana nowa lista obejmująca aktualizację zadań na lata 2017 – 2020.

W cyklu czteroletnim będzie oceniany stopień realizacji celów długookresowych (w niniejszym dokumencie obejmujących okres do 2022 r.) Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań

zapisanych w ustawie "Prawo ochrony środowiska" dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska, a także systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

- Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata),
- Opracowanie listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych czterech latach (co dwa lata),
- Aktualizacja celów ekologicznych i kierunków działań (co cztery lata).

Podstawą systemu oceny realizacji programu będzie sprawozdawczość oparta na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska oraz na wskaźnikach świadomości społecznej. Podstawą oceny będą nie tylko wartości poszczególnych wskaźników ale, w takim samym stopniu, także zmiany ich wartości w okresie między kolejnymi ocenami.

Określenie poszczególnych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji:

- pochodzących z monitoringu środowiska (zarówno ŚWIOŚ jak monitoringu lokalnego),
- pochodzących z branżowych raportów i opracowań określających stan gminy, pozostających w dyspozycji władz samorządowych,
- pochodzących z przeprowadzenia odpowiednich badań opinii społecznej.

Proponowana niżej lista wskaźników odzwierciedla specyfikę społeczno-gospodarczą i środowiskową gminy Kobiór. Należy traktować tę listę jako otwartą – w miarę zmian uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także postępów w realizacji programu, można spodziewać się, że niektóre wskaźniki lepiej, a inne – gorzej ilustrować będą zachodzące w gminie zmiany.

Miernikami realizacji programu ochrony środowiska dla gminy Kobiór będą parametry identycznie dobrane, jak w „Programie ochrony środowiska dla powiatu pszczyńskiego”. Jedyna różnica polega na szerszym uwzględnieniu problemu hałasu w niniejszym programie. Taki dobór mierników pozwoli na porównanie postępów we wdrażaniu obu programów:

- Liczba zrealizowanych projektów na rzecz ochrony środowiska;
- Ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych;
- Przepustowość oczyszczalni ścieków [m^3/dobę];
- Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Liczba przyłączy kanalizacyjnych;
- Procent skanalizowania terenu;
- Wskaźnik proporcji długości sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociągowej;

- Liczba przyłączy wodociągowych;
- Procent zwodociągowania gminy;
- Średnia długość życia mieszkańców gminy;
- Liczba zarejestrowanych skarg na hałas komunikacyjny lub przemysłowy;
- Umieralność mieszkańców;
- Szkolne koła ekologiczne i imprezy ekologiczne (wskaźnik opisowy);
- Liczba urządzonych ścieżek dydaktycznych;
- Liczba instytucji z wdrożonymi systemami zarządzania środowiskowego ISO lub REMAS;
- Liczba posiedzeń rady gminy poświeconych ekologii;
- Rodzaje i liczba zdarzeń mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenia środowiska na obszarze gminy (wskaźnik opisowy);
- Zadowolenie społeczne ze stanu środowiska (ankieta).

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

6.6 Harmonogram wdrażania Programu

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram wdrażania „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kobiór obejmujący wyżej opisane, cykliczne działania. Harmonogram ten ma charakter ramowy. Możliwe są jego modyfikacje – np. częstsza weryfikacja listy przedsięwzięć, lub wcześniejsza aktualizacja programu – w zależności od zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także od oceny postępów w zakresie osiągania celów programu.

Tabela 6-1. Harmonogram wdrażania „Programu ochrony środowiska dla gminy Kobiór"

Zadania	Lata realizacji							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Realizacja celów i kierunków działań na lata 2015-2018								
Aktualizacja celów i kierunków działań				Cele i priorytety na lata 2019-2022				Cele i priorytety na lata 2023-2030
Aktualizacja listy przedsięwzięć krótkoterminowych w perspektywie czteroletniej		Lista na lata 2017-2020		Lista na lata 2019-2022		Lista na lata 2021 - 2024		Lista na lata 2023-2026
Monitoring stanu środowiska i bieżąca analiza mierników realizacji programu								
Zbiorcza analiza mierników realizacji programu								
Ocena realizacji listy przedsięwzięć								
Raporty z realizacji programu								

7 Aspekty finansowe wdrażania programu

Skuteczna realizacja zadań przyjętych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska zależna jest przede wszystkim od dostępności środków finansowych, które mogą pochodzić z różnych źródeł. Do głównych źródeł finansowania działań ujętych w POŚ zaliczono:

- budżet Gminy Kobiór,
- dotacje z funduszy Unii Europejskiej (głównie Fundusz Rozwoju Regionalnego),
- pożyczki (częściowo umarzalne) i dotacje z WFOŚiGW w Katowicach,
- środki budżetu Powiatu Pszczyńskiego,
- środki własne instytucji (np. Lasy Państwowe), lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców.

Poniżej przedstawiono charakterystykę podstawowych źródeł finansowania na realizację działań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska, a także innych źródeł, których w Programie nie wymieniono, a które też mogą stanowić potencjalne źródło finansowania niniejszego POŚ.

7.1 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Katowicach

Zasadniczym celem funkcjonowania wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest wspomaganie działalności w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej o znaczeniu i zasięgu regionalnym (wojewódzkim). Zakres działalności, na którą mogą być przeznaczone środki z wojewódzkich funduszy określa ustawa Prawo Ochrony Środowiska. Obejmuje on między innymi:

- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną wód,
- Realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi,
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powietrza,
- Realizację przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodnej,
- Realizację przedsięwzięć w dziedzinie leśnictwa,
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody i krajobrazu,
- Realizację przedsięwzięć związanych z edukacją ekologiczną,
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną przed hałasem.

W Funduszu obowiązują następujące formy dofinansowania:

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- Pożyczki,
- Dotacje,
- Dopłaty do kredytów bankowych.

Dominującą formą pomocy finansowej ze środków Funduszu są oprocentowane pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach. Istnieją możliwości częściowego umorzenia udzielonych pożyczek. Dotacje mogą być udzielane na proekologiczne zadania inwestycyjne i modernizacyjne realizowane przez jednostki sfery budżetowej, jednostki samorządów i inne jednostki organizacyjne prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, pomocy społecznej, oświaty i kultury.

Możliwości uzyskania dofinansowania z WFOSiGW w Katowicach regulują „ZASADY UDZIELANIA DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW WFOŚiGW W KATOWICACH", które są okresowo aktualizowane przez Fundusz. Dofinansowanie udzielane przez WFOSiGW w Katowicach może aktualnie przyjmować następujące formy:

a) pożyczki, w tym pożyczki pomostowej;
b) dotacji;
c) umorzenia części wykorzystanej pożyczki;
d) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych;
e) kredytu w bankowych liniach kredytowych.

W województwie śląskim na realizację inwestycji proekologicznych przeznacza się rocznie ok.1,5 mld zł rocznie. W tym 25% stanowi udział środków Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Fundusz jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej, która pozostaje w gestii samorządu wojewódzkiego. W praktyce oznacza to, że w ślad za strategicznymi decyzjami władz samorządowymi idą konkretne działania Funduszu niosące za sobą skutki finansowe i rzeczowe. Aż 62% środków pozostających pod kuratelą WFOŚiGW w Katowicach przeznaczanych jest na potrzeby samorządów.

7.2 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

W chwili powstania niniejszego dokumentu, Zarząd Województwa Śląskiego przyjął wersję 5.1 „Projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020". W ramach EFRR środki skierowane będą głównie na innowacje, B+R, przedsiębiorstwa, poprawę efektywności energetycznej i OZE. W ramach EFS środki ukierunkowane będą na pracę na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

przedsiębiorstw, adaptację pracowników przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, aktywną integrację, ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej, zapewnienie dostępu do dobrej jakości edukacji.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wyznaczono 13 osi priorytetowych. Są to:

1. Priorytet I – Nowoczesna gospodarka;
2. Priorytet II – Cyfrowe śląskie;
3. Priorytet III – Wzmocnienie konkurencyjności MŚP;
4. Priorytet IV – Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna;
5. Priorytet V – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów;
6. Priorytet VI – Transport;
7. Priorytet VII – Regionalny rynek pracy;
8. Priorytet VIII – Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy;
9. Priorytet IX – Wyłączenia społeczne;
10. Priorytet X – Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna;
11. Priorytet XI – Wzmocnienie potencjału edukacyjnego;
12. Priorytet XII – Infrastruktura edukacyjna;
13. Priorytet XIII – Pomoc techniczna.

W poniższej tabeli przedstawiono podział alokacji RPO WSL na lata 2014-2020 pomiędzy priorytety, fundusze oraz cele tematyczne.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

Tabela 7-1. Podział alokacji RPO WSL na lata 2014-2020 pomiędzy priorytety, fundusze oraz cele tematyczne

Priorytet	Fundusz	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
I	EFRR	Cel tematyczny 1	241 046 400	42 537 600	283 584 000
II	EFRR	Cel tematyczny 2	140 490 000	24 792 353	165 282 353
III	EFRR	Cel tematyczny 3	262 806 216	46 377 568	309 183 784
IV	EFRR	Cel tematyczny 4	744 608 205	131 401 448	876 009 653
V	EFRR	Cel tematyczny 5	25 000 000	4 411 764	29 411 764
		Cel tematyczny 6	212 512 697	37 502 241	250 014 938
VI	EFRR	Cel tematyczny 7	503 926 000	88 928 118	592 854 118
VII	EFS	Cel tematyczny 8	226 835 543	40 029 802	266 865 345
VIII	EFS	Cel tematyczny 8	207 983 428	36 702 958	244 686 386
IX	EFS	Cel tematyczny 9	258 993 378	45 704 714	304 698 092
X	EFRR	Cel tematyczny 9	293 107 787	51 724 903	344 832 690
XI	EFS	Cel tematyczny 10	164 937 846	29 106 679	194 044 525
XII	EFRR	Cel tematyczny 10	81 350 493	14 355 969	95 706 462
XIII	EFS	Nie dotyczy	110 000 000	19 411 765	129 411 765
RAZEM			**3 473 597 993**	**612 987 882**	**4 086 585 875**

Z punktu widzenia realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kobiór najważniejsze są priorytety IV i V. Wchodzące w ich zakres cele szczegółowe wypisano poniżej:

- Priorytet IV – Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna – cele szczegółowe:
  - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu oraz poprawa konkurencyjności regionalnej gospodarki, poprzez zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do energii ze źródeł konwencjonalnych;
  - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu oraz poprawa konkurencyjności regionalnej gospodarki, poprzez zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do energii ze źródeł konwencjonalnych w przedsiębiorstwach;
  - zmniejszenie energochłonności przedsiębiorstw;
  - zmniejszenie energochłonności infrastruktury publicznej i sektora mieszkaniowego;
  - poprawa jakości powietrza w regionie;
  - sprawny zintegrowany transport publiczny;
  - wzrost atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów;
  - zwiększenie efektywności produkcji energii elektrycznej i cieplnej poprzez wykorzystanie źródeł kogeneracyjnych.

- Priorytet V – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów – cele szczegółowe:
  - zmniejszenie ilości odpadów zagrażających mieszkańcom regionu oraz środowisku;
  - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
  - ochrona i przywrócenie bioróżnorodności biologicznej;
  - stworzenie atrakcyjnej przestrzeni miejskiej;
  - skuteczna i efektywna pomoc mieszkańcom regionu w sytuacjach wystąpienia klęsk żywiołowych.

7.3 Bank Ochrony Środowiska (BOŚ)

BOŚ oferuje preferencyjne kredyty na przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i zarazem wspiera rozwój biznesu. Oferta kredytowa skierowana jest do klientów

indywidualnych, wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców i samorządów terytorialnych. Kredyty udzielane są we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Kredyty udzielane są m.in. na:

- zakup i montaż kolektorów słonecznych do podgrzewania wody ,
- na przedsięwzięcia związane z wykorzystywaniem odnawialnych źródeł energii (np. kredyt z Dobrą Energią),
- na zakup lub montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska,
- termomodernizacje obiektów.

Szczegółowe informacje na stronie BOŚ: www.bosbank.pl

7.4 Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)

BGK udziela kredytów na współfinansowanie projektów wspieranych przez fundusze strukturalne Unii Europejskiej lub projektów zgodnych ze strategią rozwoju regionalnego lub lokalnego oraz kredytów inwestycyjnych przeznaczonych na finansowanie projektów realizowanych, przez jednostki samorządu terytorialnego, wspieranych środkami z budżetu UE. Dla samorządów, jak i dla klientów indywidualnych, w ofercie znajdują się kredyty preferencyjne na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, premie termomodernizacyjne za przedsięwzięcia mające wpływ na zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynków.

Szczegółowe informacje na stronie BGK: www.bgk.com.pl

7.5 Projekt Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

W ramach projektów międzynarodowych, krajowych i regionalnych, realizowanych przez GDOŚ przewiduje się realizację działań, w tym m.in.:

- zachowanie i ochronę typów siedlisk oraz gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej oraz gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz gatunków migrujących nie wymienionych w załączniku występujących na terenach SOO oraz OSO sieci Natura 2000 w Polsce,
- finansowanie opracowania planów zadań ochronnych dla części obszarów Natura 2000,

- edukację ekologiczną społeczeństwa, wypracowanie metod podnoszenia poziomu akceptacji społecznej dla istnienia obszarów Natura 2000,
- poszerzenie stanu wiedzy o obszarach Natura 2000 poprzez analizę wartości przyrodniczych tych obszarów, w tym weryfikacji istniejących opracowań, dokumentacji i prac naukowo-badawczych pod kątem ich przydatności do realizacji celów ochrony,
- wypracowanie metod podnoszenia poziomu akceptacji społecznej istnienia obszaru Natura 2000 i zasad w nim obowiązujących,
- stworzenie platformy komunikacyjno – informacyjnej (PIK) jako narzędzia współpracy, komunikacji i wymiany informacji.

Szczegółowe informacje na stronie GDOŚ : www.gdos.gov.pl

7.6 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych z zakresu ochrony środowiska. Dystrybucja środków finansowych odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- ochrona powietrza,
- ochrona wód i gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- geologia i górnictwo,
- edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- programy międzydziedzinowe,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- ekspertyzy i prace badawcze.

Szczególnym priorytetem objęte są inwestycje wykorzystujące **odnawialne źródła energii**.

Planowanie i realizacja dofinansowania przedsięwzięć odbywa się, zgodnie z preferencjami, **wg listy programów priorytetowych**, tj. przedsięwzięć, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Efektem nabytego doświadczenia NFOŚiGW w obsłudze środków UE jest powierzenie Funduszowi

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

roli Instytucji Wdrażającej dla większości priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ).

Beneficjantami ubiegającymi się o środki finansowe z Narodowego Funduszu mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje i urzędy,
- szkoły wyższe i uczelnie,
- jednostki organizacyjne ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia),
- administracja państwowa,
- osoby fizyczne.

Na podstawie: Polityki Ekologicznej Państwa, Programu Wykonawczego do Polityki Ekologicznej Państwa, Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej, Strategii Ekologicznej Integracji z Unią Europejską, zobowiązań międzynarodowych Polski, a także list przedsięwzięć priorytetowych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej - NFOŚiGW Wodnej planuje i realizuje dofinansowywanie przedsięwzięć, według programów priorytetowych.

Zgodnie z załącznikiem do uchwały Rady Nadzorczej NFOŚiGW nr 51/13 z 21 maja 2013 r. przyjęto listę priorytetowych programów NFOŚiGW na 2014 rok:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach

1.2. Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych

2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

2.1. Racjonalna gospodarka odpadami

2.2. Ochrona powierzchni ziemi

2.3. Geologia i geozagrożenia

2.4. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin

3. Ochrona atmosfery

3.1. Poprawa jakości powietrza

3.2. Poprawa efektywności energetycznej

3.3. Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii

3.4. System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme)

4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

4.1. Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo

5. Międzydziedzinowe

5.1. Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa

5.2. Zadania wskazane przez ustawodawcę

5.3. Wspieranie działalności monitoringu środowiska

5.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków

5.5. Edukacja ekologiczna

5.6. Współfinansowanie Life+

5.7. SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW

5.8. Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki

5.9. Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych.

W NFOŚiGW trwają prace nad aktualizacją **programu priorytetowego „Edukacja ekologiczna”** oraz opracowaniem „Strategia Edukacji Ekologicznej na lata 2013 – 2016 z perspektywą do 2020 r.”

Celem programu jest promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa.

Wśród przedsięwzięć wspieranych w ramach programu wymienić można m.in.:

1) programy w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz kampanie informacyjno – edukacyjne,

2) szkolenia, warsztaty, wydawnictwa, konkursy, przedsięwzięcia upowszechniające wiedzę ekologiczną, seminaria, kongresy i konferencje o zasięgu krajowym i międzynarodowym;

3) realizację filmów, cyklicznych programów telewizyjnych i radiowych;

4) promocję zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz edukację prowadzoną na łamach prasy;

5) rozwój bazy służącej edukacji ekologicznej.

Tematykę priorytetową stanowi realizacja zasad zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa w zakresie:

a) gospodarki odpadami komunalnymi;

b) ochrony atmosfery i klimatu;

c) różnorodności biologicznej lub gospodarowania na obszarach prawem chronionych;

d) ochrony środowiska w procesie gospodarowania zasobami;

e) profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży;

f) ochrony wód i gospodarki wodnej.

7.7 Fundusz Leśny

Podstawą prawną do utworzenia Funduszu Leśnego była Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji gruntów z 1971 r. Fundusz Leśny stanowi formę gospodarowania środkami na cele wskazane w ustawie o lasach. Fundusz Leśny przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Środki Funduszu Leśnego mogą także być przeznaczone na: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urządzenia lasu, prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych, inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach. Część środków funduszu leśnego przeznacza się na zalesianie gruntów, które nie są własnością Skarbu Państwa.

Źródła wpływów Funduszu Leśnego:

a) Odpis podstawowy liczony od wartości sprzedaży drewna obciążający koszty działalności nadleśnictw;

b) Należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych;

c) Należności wynikające z odszkodowań:

- Cywilnoprawnych za szkody powstałe w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, a także z innych tytułów;
- Z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanów na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- Za szkody powstałe w wyniku pożarów, prac górniczych i geologicznych;

d) Dochody z udziału w spółkach;

e) Dotacje budżetowe, z wyłączeniem dotacji celowych na zadania zlecone przez administrację rządową, a w szczególności na:

- Wykup lasów i gruntów do zalesień oraz ich rekultywację, a także wykup innych gruntów w celu zachowania ich przyrodniczego charakteru;
- Wykonywanie krajowego programu zwiększania lesistości oraz pielęgnację i ochronę upraw i młodników powstałych w ramach realizacji tego programu;
- Zagospodarowanie i ochronę lasów w przypadku zagrożenia ich trwałości;
- Sporządzanie okresowych, wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów, aktualizacji stanu zasobów leśnych oraz prowadzenie banku danych o zasobach leśnych;

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 109

- Opracowywanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych oraz ochronę gatunkową roślin i zwierząt;
- Finansowanie edukacji leśnej społeczeństwa.

7.8 Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Fundusz Termomodernizacji utworzono w Banku Gospodarstwa Krajowego ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Dz. U. Nr 162 ze zmianami). W 2009 roku na mocy ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U.10.76.493), rozpoczął działalność Fundusz Termomodernizacji i Remontów, który przejął aktywa i zobowiązania Funduszu Termomodernizacji.

Podstawowym celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne przy pomocy kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych. Pomoc ta zwana "premią termomodernizacyjną" stanowi źródło spłaty 25% zaciągniętego kredytu na wskazane przedsięwzięcia. Oznacza to, że realizując przedsięwzięcie termomodernizacyjne inwestor spłaca 75% kwoty wykorzystanego kredytu. Premia termomodernizacyjna przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne z własnych środków.

Przedsięwzięciem termomodernizacyjnym jest ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie:

- Rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania i budynków służących do wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego zadań publicznych na potrzeby ogrzewania oraz podgrzewania wody użytkowej:
  - W budynkach, w których modernizuje się jedynie system grzewczy – co najmniej o 10%;
  - W budynkach, w których w latach 1985-2001 przeprowadzono modernizację systemu grzewczego - co najmniej o 15%;
  - W pozostałych budynkach - co najmniej o 25%;
- Co najmniej 25% rocznych strat energii pierwotnej w lokalnym źródle ciepła, tj.:
  - Kotłowni lub węźle cieplnym, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku;

- Ciepłowni osiedlowej lub grupowym wymienniku ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11, 6 MW, dostarczającej ciepło do budynków;
- Wykonanie przyłączy technicznych do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła w celu zmniejszenia kosztów zakupu ciepła dostarczanego do budynków - co najmniej o 20% w stosunku rocznym;
- Zamianę konwencjonalnych źródeł energii na źródła niekonwencjonalne.

O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy, z wyjątkiem jednostek budżetowych i zakładów budżetowych:

- Budynków mieszkalnych;
- Budynków użyteczności publicznej wykorzystywanych przez jednostki samorządu terytorialnego;
- Lokalnej sieci ciepłowniczej;
- Lokalnego źródła ciepła;
- Budynków zbiorowego zamieszkania, przez które rozumie się: dom opieki społecznej, hotel robotniczy, internat i bursę szkolną, dom studencki, dom dziecka, dom emeryta i rencisty, dom dla bezdomnych oraz budynki o podobnym przeznaczeniu.

Z premii będą mogli korzystać wszyscy inwestorzy bez względu na status prawny, np.:

- Osoby prawne (np. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego);
- Gminy;
- Osoby fizyczne, w tym właściciele domów jednorodzinnych;
- Wspólnoty mieszkaniowe.

Premię termomodernizacyjną przyznaje Bank Gospodarstwa Krajowego.

7.9 Instrument finansowy LIFE+

Program LIFE+ stanowi narzędzie Unii Europejskiej koncentrujące się na współfinansowaniu projektów **promujących nowatorskie rozwiązania wyłącznie w dziedzinie ochrony środowiska**, którego celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

LIFE+ tworzą komponenty:

- I - „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”
- II - „LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie środowiska”
- III - „LIFE+ informacja i komunikacja.

W ramach **komponentu I** przewiduje się finansowanie projektów związanych z ochroną, zachowywaniem lub odbudową naturalnych ekosystemów, naturalnych siedlisk, dzikiej flory i fauny oraz różnorodności biologicznej, włącznie z różnorodnością zasobów genetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000:

- mające na celu wdrożenie postanowień dyrektyw nr 79/409/EC w sprawie ochrony dzikich ptaków i nr 92/43/EEC w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- innowacyjne lub demonstracyjne projekty przyczyniające się do realizacji celu określonego w Komunikacie Komisji Europejskiej COM (2006) 216 „Zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej na obszarze Europy do roku 2010 i w przyszłości – utrzymanie usług ekosystemowych na rzecz dobrobytu człowieka”.

W ramach **komponentu II** przewiduje się finansowanie innowacyjnych lub demonstracyjnych projektów z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, w szczególności dotyczących zagadnień:

- zapobiegania zmianom klimatycznym;
- ochrony zdrowia i polepszania jakości życia;
- ochrony wód,
- ochrony powietrza,
- ochrony gleb;
- ochrony przed hałasem;
- monitorowania lasów
- oraz ochrony przed pożarami;
- zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami,
- tworzenia, wdrażania i oceny polityk oraz prawa UE w zakresie ochrony środowiska.

Komponent III skupia się na zaangażowaniu zarówno instytucji, jak i społeczeństwa do zmiany indywidualnych zachowań w celu zminimalizowania ich zagrożenia negatywnym wpływem na środowisko poprzez finansowanie projektów:

- informacyjnych i komunikacyjnych,
- kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem, ochroną przyrody i różnorodnością biologiczną,
- uwzględniających wymianę najlepszych doświadczeń i praktyk.

Trwają prace nad kształtem Instrumentu Finansowego LIFE w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020. W ramach tych prac, Komisja Europejska promuje ideę tzw. projektów zintegrowanych (integrated projects), których celem jest rozwiązanie w szerokiej skali problemów środowiskowych w następujących obszarach tematycznych: przyroda, woda, odpady, powietrze oraz adaptacja do zmian klimatu.

7.10 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (czerwiec 2013 r.)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 jest w trakcie konsultacji społecznych. Celem PROW na lata 2014 – 2020 będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Strategia wyznacza także pięć celów szczegółowych dla działań w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 roku:

1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzenne;
3. Bezpieczeństwo żywnościowe;
4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno – spożywczego;
5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

PROW 2014 – 2020 zakłada realizację wszystkich z sześciu priorytetów wyznaczonych dla wspólnotowej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich;
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich sektorów rolnictwa i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie;
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym;
6. Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Szczegółowe informacje na stronie MRiRW : www.minrol.gov.pl

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

8 Literatura

Ważniejsze publikacje i materiały o zasięgu krajowym oraz wojewódzkim:

- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (BEiŚ);
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku (PEP 2030);
- Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) (PWP 2030);
- Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW);
- Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK);
- IV Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK);
- Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015) – NSGW 2030;
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (Kpgo 2014);
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA);
- Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN);
- Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej;
- Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych;
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE);
- Program Rządowy dla Terenów Poprzemysłowych 2004.
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - ŚLĄSKIE 2020+;
- Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (Projekt) – RPO WSL 2014-2020;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014;
- Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego (POP);
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2013 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych, ekspresowych, autostrad i linii kolejowych;
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;
- Program małej retencji dla Województwa Śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (aktualizacja);
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009÷2012 z perspektywą do roku 2016.
- Polska Statystyka Publiczna – bazy danych regionalnych.
- Stan środowiska w województwie śląskim w 2013 roku. Wojewoda Śląski. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Katowice 2014.
- Synteza studiów zagospodarowania przestrzennego dorzecza Wisły i Odry. „Ład" sp z o.o., GIG, Katowice 2003. Na zlecenie Marszałka Województwa Śląskiego.
- Ustawa „Prawo ochrony środowiska" z dnia 27.04.2001r.
- Zintegrowany system zarządzania środowiskowego powiatem i gminami ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadami komunalnymi - Syntetyczny opis projektu pilotowego WFOŚiGW, autor: dr inż. Włodzimierz A. Sokół, Katowice 2001r.
- Borys T. [red.], Wskaźniki ekorozwoju, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, 1999;
- Dobrzański G. [red.], Aplikacyjne aspekty trwałego rozwoju, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2002;
- Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000;
- Miłaszewski R. [red.], Nowoczesne metody i techniki zarządzania trwałym i zrównoważonym rozwojem gminy, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 2001;

<u>Ważniejsze materiały o zasięgu lokalnym:</u>

- Projekt budżetu gminy Kobiór na rok 2014.
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kobiór na lata 2014-2021.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobiór. II Edycja. Terplan, Katowice, 2008.
- Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobiór.
- Opracowanie ekofizjograficzne i prognoza oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Kobiór obejmującego polanę śródleśną ograniczoną od wschodu, północy i zachodu granicami lasu Nadleśnictwa Kobiór, oraz od południa granicą administracyjną gminy. BRM Katowice, listopad 2003.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów Gminy Kobiór: tereny A, B, C i D.

Id: AFF58484-D19D-4207-B395-76E6CCB109FF. Podpisany Strona 116

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór - Polana Śródleśna.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór – II edycja z roku 2008.
- Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór na lata 2012- 2032.
- Plan rozwoju lokalnego powiatu pszczyńskiego na lata 2007÷2013. Uchwała Nr XII/81/07 Rady Powiatu Pszczyńskiego z dnia 17 października 2007r.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2018.